

Naročnina
Dnevna izdaja
za kraljevino Jugoslavijo
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov
Istop. peči-vrsta
mallo glasi po 150
in 2 D, večji op. asi
nad 45 mm višine
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
p. Pri večjem q
naročilu popust!
Izide ob 4 zjuroj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirano
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2050, upravnništvo št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 v Celovcu
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajev št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Našemu veteranu

Jožetu Gostinčarju, ki danes obhaja 70. god. je v nedeljo praznoval 70. rojstni dan, njemu in ideji, ki ji je naš veteran služil vse svoje življenje, je posvečeno tole pismo; njemu v čast, drugim pa v zgled in bodilo. On je namreč še eden tistih starih in najstarejših bojnih veteranov, ki jih je pred 40 leti prve zajelo mlado Krekovo krščansko socialno gibanje. Večina njih že sniva v Bogu, le redki so še med nami, med njimi naš Jože, kot žive in glasne priče tistega idealizma in bojnega soglasja, tiste ljubezni in požrtvovalnosti, katera je ustvarjala tedaj veliko dobro.

Prebiram danes stari »Glasnik« in mi je žal, kakor čisto gotovo je žal tudi Tebi, Jože, da tistih časov ni več, da so tako daleč za nami. Ali morda zato ni prav, če malo vsaj za danes, vsaj za to slavlje priključimo nazaj v sedanost — lepo preteklost? Jože, kaj misliš? Ali niso ti spomini najlepši za Te danes, ko se ob tem velikem dnevu oziraš nazaj na svoje boje, žrtve, uspehe in razočaranja? Pa ne le radi spominov preteklosti, ampak tudi radi novega rodu sedanjosti, ki ne ve in ne slut, kako je prišlo in zakaj, da ta mali slovenski narodni delavci, kmetov in obrtnikov danes vendar le nekaj stoji! Krščanska mladina sedanjosti ima vzrok biti ponosna na veličastne tradicije iz preteklosti.

Dr. Krekovo krščansko socialno gibanje je bilo namenjeno vsem delavskim stanovom in je tudi vse zajelo. Krščanski smo, demokratični smo. Hočemo politično samostojnost delavskih stanov, delavcev, kmetov, obrtnikov. Hočemo njihovo gospodarsko samostojnost! — To so bile temeljne misli, ki so tako vzgale ter krščanske delavce, kmete in obrtnike združile: Trije organizirani stanovi — ena zmogovita vojska!

In poveljniku pod tako zastavo si se pridružil eden prvih Ti, današnji jubilar. Njemu in zastavi si dosledno ostal zvest vseskrat in do konca! Cel mož! Dr. Krek je utrl pot spoznanju, da je delo delavčevih žuljavih rok v tovarni mnogo večji in dragocenejši delež kakor pa vse delnice in ves kapital. To spoznanje je pomenilo duhovno osvoboditev zaslužnjega delavca. Strokovno in gospodarsko delo po družini in zadrugah naj bi delavca osvobodilo gnetno. Istočasno pa naj bi gospodarske zadruge rešile in osvobodile kmeta, najštevilnejši delavski stan med Slovenci. Povsod si delal in sodeloval tudi Ti, za vse — skozi skoro 40 let. Ker si vedel in je tudi dr. Krek tako učil, da so delavni stanovi navezani drug na drugega in da je vsak separatizem v bistvu egoizem, za skupnost škodljiva sebičnost. V tem je ravno bila veličina Krekovega kršč. soc. gibanja. Organizacija na zunaj pozna le enega nasprotnika: nekrščansko izkoriščanje posameznikov ali celih stanov — to je kapitalizem. Nesoglasja na znotraj rešujemo sami! Kršč. socialni nauk je bil čisto svojevrsten, samonikel, zrasel iz večnih idej Kristusove vere, prilagojen živim in perečim potrebam tedanjosti, ki je tudi še sedanjost, ter ni prav nič v sorodu z marksistično miselnostjo predvojnega, medvojne in povojne dobe. Ta krščanski socializem ni še prav nič izgubil na svoji aktualnosti, medtem ko je od marksističnega socializma ostalo ponekod le še ime, drugod pa zle skušnje. Zato tudi vi, Krekovi veterani, nikdar niste hodili v tuje hiše na goste za idejami, ker nam naše krščanske ideje morejo in morajo biti vse. Le duha, da žal, včasih manjka za prakso, teorija naša je pravilna in edina! Kjer pa je manjkalo duha in volje za krščansko prakso, ste ga vi stari borci znali ustvariti z živimi zgledi lastne požrtvovalnosti in odločnosti, nikdar pa ne z nerganjem na eno in z ljubimkanjem na drugo stran. S tem moškimi nastopom ste strli hud odpor ter razbili tedaj močni oklep neznanja, nevednosti in morda tudi sebičnosti tam, kamor ste udarili. Pa ste s tem rešili jedro in celoto, kar ni bilo lahko. Lažje seveda bi bilo vse podreti in potem na razvalinah jokati. Bili ste možje! Možje, ki jih je vodila pamet in ne trenutna čustvenost.

Bil si, Jože, in ostal Kreku zvest v velikem — in tudi v malem. Velike so ideje, ker so večne. V malem pa te ideje v vsakdanjem, večkrat neopazenem življenju udeležujemo, oživotvarjamo. In ta doslednost je navadno večje junaštvo kakor pa poza gromovnika na barikadah. Od staršev si moral prodovati svoje mehko srce, polno ljubezni do bližnjega; vera Ti je je oplenitila. Krekov zgled in njegova dela pa so Te dovršila: Učil si nauk ljubezni in ga do kraja izvrševal tudi do najnižjega bližnjaka, zraven pa skromen in ponižen, kakršen med predilniškimi stroji pred 40 leti, takšen na ministrskem sedežu. Vse je zbiral dr. Krek okrog sebe, rad in z ljubeznijo; nergaštva in napula se ni maral nekdar! Kajti končno smo vsi le šibki ljudje, in delo vsakogar je le več ali manj posrečen poskus dovršiti nekaj, kar naj bi bilo idealna vsaj podobno! Ti, mož velikih izkušenj življenja, to veš. Zato Ti je tudi danes težko, ko vidiš, da jih je tudi v krščanskih vrstah, ki komaj čakajo prilike, da bi podrtali napako ali zmoto drugega. Pred 30—40 leti niste delali tako. Zato ste ustvarili velike reči, ker ste bili možje iskrenih src pod vodstvom moža širokega pogleda in globoke duše. Veliki ljudje ustvarjajo!

Ruski kmet zopet tlačan

S trojnim kordonom rdeče vojske zaprta ruska meja - Nepopisna beda ruskih kmetov - Kmet popoln suženj sovjetske uprave

Varšava, 18. marca. 1. Kljub temu, da so sovjetske oblasti zaprle mejo napram sosednim državam na zapadu s trojnim kordonom rdeče armade, je zbežalo dozdaj na poljsko ozemlje okoli 10.000 beloruskih kmetovskih družin. Naha-jajo se v nepopisni bedi, brez beliča, slabo, nabitro opravljeni s samo culico v rokah ali na ramah. Le majhnemu delu razlaščenih kmetov se posreči doseči poljska tla; ostale ustavijo rdečearmejski in ženejo v koncentracijski tabor v Minsk, kjer morajo, žene in otroci gladujejo in v masah umirajo. Mnoge pa vojaki streljajo brez vsakega pravdoreka. Ubežniki niso nikaki bogati kmetje, ampak so posedovali samo srednje ali celo samo male kmetije, ki so jih morali

zapustiti, potem ko so jih oni in njihovi pradedje že sto in sto let obdelovali. »Kolektivizacija« pomeni dejansko zopetno uvedbo suženjstva in tlačanstva, ki ga je bil odpravil car Aleksander II. Potem ko so bili sovjeti leta 1918/19 proglasili, da »zemlja zopet pripada kmetu«, so zdaj oropali samo v Beli Rusiji in Ukrajini hiše in zemlje že nad pet milijonov kmetov. Eni morajo zdaj delati pod stražo bajonetov in grožnje revolverov kot člani »artelie«, drugi pa, ki niso pripuščeni vanjo, so postali popolni berači. Članstvo v artelii, h kateremu so kmete prisilili rdečearmejski z orožjem, je hujše kot kazensko prisilno delo. Položaj kmeta je po novih odredbah še hujši kot pod Ivanom Groznim, ko je mogel kmet saj na Jurjev dan me-

njati po lastni volji gospodarja, in je podoben onemu pod Katerino II., ko je ta »privileg« bil odpravljen. Isto tako je danes ruski kmet popoln in brezpraven suženj sovjetske državne uprave, kateri mora oddati plodove svojega dela. Po mnogih krajih Rusije so kmetje iz obupa poklali vso svojo živino in drobnico; v Sibiriji so kmetje uničili tudi vso zverjad. Vsi sejni so prenehali, vsa mala trgovina in obrt je umrla. Ruske vasi so v svojem strašnem molku podobne grobišču. Predvideva se velika gospodarska katastrofa, ki je spričo blaznih metod mogoteev v Kremlju, ki hočejo Rusijo spremeniti v eno samo veliko prisilno delavnico brezpravnih podložnikov, hujše kakor svojčas carji, neizogibna.

Ljapčev proti makedonstvuščim

Njih glasila „Vardar“, „Vreme“ in „Svoboda ali smrt“ — ustavljena — Aretacije makedonstvuščih

Sofija, 18. 3. 1. Miren, a vseskozi stvaren ton jugoslovanske note, podkrepjen še z demaršo francoskega poslanika de Faina ter angleškega poslanika Watterlowa, je napravil v Sofiji utis in ministrski predsednik Ljapčev se je odločil, da nastopi proti makedonstvuščim.

Tako je dala bolgarska vlada aretirati vse osebe, ki so navedene v jugoslovanski noli kot soudeleženci ali podporniki akcij makedonstvuščih na jugoslovanskem ozemlju.

Še večji vtis pa je napravila odredba vlade, da se ustavljata makedonska lista »Vardar«, glasilo protogeristov in »Vreme«, glasilo mihajlistov. V obeh teh listih se je še v zadnjem času ostro hujskalo proti Jugoslaviji in se napovedovali novi umori. Med obema listoma se je sicer vršil boj na nož in Vanča Mihajlov je že javno zagrozil smrt vsem trem urednikom »Vardara«, toda v hujšanju proti Jugoslaviji sta bila oba lista čisto solidarna.

Nadalje je dala vlada ustaviti tudi tretji list Macedoncev »Svoboda ali smrt«, ki je prav

tako krepko podpiral akcije makedonstvuščih.

Energičen nastop vlade g. Ljapčeva je napravil v Sofiji močan vtis, na drugi strani pa tudi silno uplival na makedonstvušče, ki bodo najbrže odgovorili z ostrim nastopom proti vladi. Upati pa je, da bo vlada imela dovolj volje in moči, da zlomi odpor makedonstvuščih in tako omogoči res dobre sosedne odnose z Jugoslavijo.

Nove aretacije

Sofija, 18. marca. n. Pravosodno ministrstvo je odredilo celo vrsto aretacij macedoncev, in sicer, kakor je izjavil ministrski predsednik časnikarjem, posebno onih, ki so iz Jugoslavije pribežali v Sofijo, kakor tudi bolgarskih državljanov v zapadnih delih države. Govori se, da se bodo izvršile še nadaljnje aretacije, in sicer na podlagi zadnjih diplomatičnih korakov veselil.

Szymanski sestavi novo poljsko vlado

Varšava, 18. marca. AA. Snoči je predsednik republike Mošicki sprejel ostavko predsednika vlade Bartla in članov njegovega kabineta. Predsednik republike je pooblastil člane odstopivše vlade, naj opravljajo svoje resorne posle do imenovanja nove vlade.

Varšava, 18. marca. n. Predsednik republike Mošicki je po sprejemu odstopa Bartlove vlade poveril sestavo nove vlade senatnemu

maršalu, profesorju dr. Szymanskemu. Dr. Szymanski je po poklicu profesor zdravljenja oči na vseučilišču v Vilni. Star je 60 let in je živel nekoliko časa v ameriških Združenih državah. Je brezpogojen pristaš Pilsudskega. Računa se s tem, da bo novi kabinet kmalu sestavljen, kar mora zahtevati tudi sejm, ker je treba ratificirati pogodbe z Nemčijo in druge važne mednarodne pogodbe.

Konec poljsko nemške carinske vojne

Nemško-poljska trgovinska pogodba podpisana

Varšava, 18. marca. AA. Poljski minister trgovine Kijatovski in nemški poslanik v Varšavi Ravschel sta včeraj podpisala nemško-poljski trgovinski sporazum, ki je bil parafiran minuli petek. Sporazum sloni na načelu kontingentiranja in se nanaša na dosedanje uvozne prepovedi med obema državama. Obe državi sta se obvezali, da bosta vzajemno ukinili vse

ukrepe, ki so tvorili dosedanje carinsko vojno. Sporazum velja za eno leto s tem, da se avtomatično podaljša. Z njim je končana poljsko-nemška carinska vojna in so položene osnove za normalne in obojestransko koristne odnose, kar bo pospešilo normaliziranje gospodarskih in finančnih stikov v tem delu Evrope.

Hindenburg podpisal pogodbo s Poljsko

Berlin, 18. marca. n. Predsednik Hindenburg je danes popoldne podpisal nemško-poljsko likvidacijsko pogodbo in poslal pri tej priliki državnemu kancelerju obširno pismo, v katerem navaja, da se je iz včerajšnjega predavanja pravosodnega ministra in drugih gospodov, ki so bili pri njem, prepričal, da proti

nemško-poljski likvidacijski pogodbi ni s staljša ustavnega prava nobenih pomislekov.

Berlin, 18. marca. n. Vladne stranke so danes vložile v državnem zboru predlog, da se manifestacija predsednika republike za haaške pogodbe povsod javno nabije. Tega predloga ni podpisala samo najmanjša vladna stranka, to je bavarska ljudska stranka.

tisto neumornost in pridnost, radi katere se danes pridružujejo Tvoji častilec tudi tisti, ki Ti sicer po načelih niso blizu.

Prijatelj Jože! Rad bi, da bi od nekdanje Vaše stare garde bili danes tukaj še nekateri, še mnogi, vi vsi nekdanji! Pa bi — verjam mi — potem tudi to le pismo in še marsikaj, drugače zvenelo. Pa jih ni. Od stare garde, ki je učila nas, si ostal eden redkih le še Ti, moj očetovski prijatelj! Bog Te ohrani mlademu rodu, ki je izšel iz krščanske socialne gibanja, za živi vzor dela, ljubezni, zvestobe in krščanske edivosti, nam starejšim pa zvestega tovariša, ljubega prijatelja in svetovalec! Fr. Kremžar

Škoi Marušič v agoniji

Senj, 18. marca. r. Bolezen senjskega škofa dr. Marušiča se je zelo poslabšala in je padel v agonijo. Smrt se pričakuje vsak trenutek.

Laginja na smrtni postelji

Zagreb, 18. marca. r. Zdravstveno stanje bivšega bana dr. Laginje, ki se je nekoliko popoboljšalo, je zopet v krizi ter je izzvalo največje skrbri njegovih sorodnikov in prijateljev. Sinočni večer je bil posebno kritičen. Vso noč je bil pri bolniku njegov osebni zdravnik dr. Ahačič, ki je vzdržal dr. Laginje pri življenju le še z injekcijami. Danes so bili obveščeni njegovi sorodniki, da naj se zberejo okrog bolnikove postelje.

Živahne priprave za zagrebški evharistični kongres

Zagreb, 18. marca. r. Središnji odbor za evharistični kongres v Zagrebu javlja, da so priprave za ta kongres v polnem teku. Že dosedaj se je javilo veliko število udeležencev in izgleda, da bo ta kongres mednarodnega pomena, ker bodo prišli tudi udeleženci iz Amerike.

V naši državi je bilo dosedaj mnogo evharističnih kongresov, med katerimi je bil največji leta 1923. v Zagrebu, ko so zbrali verniki iz vse države. Letošnji kongres se bo vršil od 14. do 18. avgusta. Središnji odbor marljivo dela, da dobi na razpolago dovoljno število privatnih stanovanj za udeležence. Prijave za udeležbo sprejemajo župni uradi. Program kongresa še ni definitivno določen ter je samo skiciran v glavnih črtah. Kongres se otvori 14. avgusta zvečer z molitvijo na Svetega Duha.

Proti preganjanju ruskih hristijanov

Osiijek, 18. marca. r. Danes popoldne ob 3. uri se je vršila seja odbora za prireditve manifestacij proti preganjanju kristjanov v Rusiji. V tem odboru se nahajajo duhovniki vseh veroizpovedi in tudi meščanstvo. Načeluje mu prota Lazar Bogdanovič.

Subotica, 18. marca. r. V katoliški katedrali se bo vršila jutri sv. maša za preganjane vernike v Rusiji. Maše se bodo udeležili občinski svetovalci ter zastopniki državnih uradov.

Film o Dalmaciji

Dunaj, 18. marca. r. Na dunajski ljudski univerzi uranja se je vršila včeraj filmska predstava o Dalmaciji. Film je snimal tansko leto znani univerzitetni profesor dr. Oto Storch. Pred predstavo je dr. Storch govoril, da je bila njegova namera snimati one dele Dalmacije, katerih običajni potovalci in letoviščarji ne obiščejo, o svoji romantičnosti in po svoji krasni naravni lepoti morda prekašajo še popularne predele Dalmacije. Doktor Storch je naglasil veliko prijaznost in ljubeznivost dalmatinskega ljudstva. Film prikazuje hrvatsko primorje, primorske vasi, življenje dalmatinskih mornarjev itd. Za časa filma so se igrale Jugoslovanske narodne pesmi.

Dunajska vremenska napoved. Začasno oblačno. Od časa do časa dež. Pozneje spremenljivo vreme

Jožef Pilsudski

Danes obhaja svoj god in rojstni dan obnem eden največjih poljskih rodoljubov, prvi maršal poljske armade in minister vojne, Jožef Pilsudski.

Pilsudski je bil rojen 19. marca 1867 v Zulovu v Vilniški guberniji iz litovskega plemstva. Kot skrajno rodoljubna natura se je že kot dijak harkovske univerze zapletel kot član tajne organizacije v zaroto zoper carja, za kar je bil l. 1888. izgnan v Sibirijo. Ko se je l. 1892. vrnil na rusko Poljsko, je vstopil v poljsko socialdemokratsko stranko v Varšavi in postal poleg Wojciechowskega njen voditelj. Leta 1900. je bil zaradi ustanovitve tajne tiskarne v Lodzu zopet aretiran ter prepeljan v Petrograd, odkoder pa je leta 1901. zbežal v avstrijsko Poljsko, v Krakov. Leta 1904. ga najdemo na Japonskem, kjer skuša organizirati vstajo zoper carizem. Ko so čete generala Rennenkampfa vstaji storile konec, se je Pilsudski vrnil v Avstrijo, kjer je delal naprej na osvoboditvi svojih rojakov. Z začetkom svetovne vojne se odprl druga perioda v boju za življenje tega izrednega moža.

Pilsudski osnuje pod avstrijskim vrhovnim poveljstvom poljske legije, s katerimi se bori proti Rusiji in skuša leta 1916. zaneti gibanje za neodvisnost in združenje Poljske, kar se mu zaradi odpora Avstrije, ki noče priznati samostojnosti poljske legije, ne posreči. Pilsudski izstopi iz vojaške službe, leta 1917. pa ga centralne velesile, ki so proglasile nekako »poljsko državo« pod njihovim vodstvom, pozovejo v začasni državni svet. Tu zopet deluje za popolno neodvisnost in združenje Poljske, radi česar pride v konflikt z Avstrijo in Nemčijo, ki ga internira v Magdeburgu.

Po polomu centralnih velesil se je Pilsudski novembra 1918 kot triumfator podal v Varšavo, kjer ga je narodni svet imenoval za diktatorja. Pilsudski je sklical narodni sejem, ki ga je 22. februarja 1919 izvolil za predsednika poljske republike, kar je bil do julija 1922, potem ko je leta 1920. po strašnih borbah in stiskah odvrnil od Poljske invazijo ruske rdeče armade.

Pilsudski je položil temelje novi državi, predvsem pa organiziral in utrdil armado, ki mu je podelila maršalsko palico. Za časa Witosove vlade je šel v prostovoljni pokoj, je pa organiziral opozicijo proti tej vladi, ki ni bila v stanu zavezati strašnega zla korupcije, katere je grozila razjesti mladi poljski državni organizem. Leta 1926. je Pilsudski na čelu zvestih častnikov in čet vlado strmoglavil, sam pa ni hotel sprejeti več časti predsednika republike, ampak se je zadovoljil z mestom ministra vojne.

Pilsudski je moč ogromne energije, najčistejšega rodoljublja in velikih zamislov, ki se mu ima mlada poljska država zahvaliti za svojo konsolidacijo, velik ugled in neprestan napredek, pa tudi za svojo gospodarsko okrepitev. Velikemu državniku slavne prijateljske poljske republike k današnjemu dnevu naše iskrene čestitke!

Poljska trg. bilanca — aktivna

Varšava, 18. marca. AA. Po službenih statističnih podatkih je znašal februarja meseca t. l. uvoz na Poljsko 281.412 ton različnega blaga v vredn. 181.569.000 zlotov, dočim je dosegel izvoz 674.358 ton v vrednosti 218.092.000 zlotov. Trgovinska bilanca Poljske je tako aktivna in znaša aktivna presežek 36.523.000 zlotov.

Sarkofag blažene Osane Kotorke

Zagreb, 18. marca. r. V vili dr. Jedlovskega se nahaja sarkofag blažene Osane Kotorke. Ta sarkofag je izdelal znani mladi umetnik Anton Avgustinčič. Postavili ga bodo ob priliki beatifikacije blažene Osane v Kotoru na glavni oltar stare cerkvice, kjer bodo počivali smrti ostanki prve blažene našega naroda. Sarkofag ostane v Zagrebu do začetka junija in si ga lahko vsakdo ogleda.

Nova uprava JNS prevzela posle

Zagreb, 18. marca. r. Včeraj dopoldne so sprejeli funkcionarji dosedanje jugoslovanske nogometne zveze od policije obvestilo, naj takoj izročijo poslovne zadeve novo izvoljenemu odboru. Danes popoldne ob 3. uri se je to tudi izvršilo.

Nemčija gre v novo dobo

Youngov načrt je etapa do popolne osvoboditve — Ljudstvo navešano strankarskih bojev — Utrdbe proti Poljski

Berlin, 18. marca. d. Berlinska »Germania« glasila centruma prinaša pod naslovom »Nova doba« članek, ki izzveni v vrsto pomembnih zunanje in notranje političnih programatičnih zahtev. List piše med drugim: »Mi pričakujemo, da se bo po sprejetju Youngovega načrta nemški trgovini in nemškemu gospodarstvu dala polna možnost razvoja. Izjavljamo, da sprejetje Youngovega načrta pomeni za nas samo etapo do popolne osvoboditve vseh političnih vezi, ki smo jih morali sprejeti z diktatom Versailleskega miru.«

K notranji politiki pripominja list, da je sedaj najvažnejše vprašanje ali ima parlament toliko moči, da iz svoje sile izvede državne politične in gospodarske reforme, ki so v sedanjem času nemškemu narodu potrebne. Ako se parlament obotavlja ali nima toliko poguma, da bi prevzel nase največjo odgovornost pred narodom, potem bo ljudstvo pričelo izgubljati vero v obstoječi parlamentarni sistem. Tudi v notranji politiki bo treba prelomiti z nekaterimi metodami in treba bo tudi spremeniti marsikatero politično pot, ako hočemo napredovati. Strankarskega boja je ljudstvo navešano.

Berlin, 18. marca. d. K vprašanju finančnega sporazumevanja med vladnimi strankami poročajo listi, da je malo upanja, da bi se stranke spričo tolikih nasprotstev mogle sporazumeti. V finančnem vprašanju vlada najrazličnejši nazori. Tudi ni verjetno, da bi pred strankarskim kongresom nemške ljudske stranke moglo priti do končnega sporazuma.

Berlin, 18. marca. d. Finančni minister je dovolil za popravo in zgradbo novih utrdb na poljsko-nemški meji 30 milijonov mark. Motiviral je ta izdelek s tem, da se je spremenila državna meja proti vzhodu, radi česar je potreba, da se na obstoječih utrdbah izvrše potrebna dodatna dela. Za vojne ladje, ki so v gradnji, je zahteval 42.2 milijona mark. Vendar pa so v tej vsoti obseženi le običajni tromesečni obroki.

Londonska konferenca se ne bo prekinila

Boj se bo vodil za vsako ladjo in podmornico — Francija pričakuje od Italije koncesij

London, 18. marca. n. Po zadnjih razgovorih Tardieua za MacDonaldom in Stimsonom je odprta nevarnost, da bi se londonska konferenca prekinila. Vse delegacije se sedaj pripravljajo na to, da bodo pogajanja v Londonu trajala več tednov, ker se bo sedaj začelo veliko preračunavanje za vsako ladjo in vsako podmornico, ki naj se med letom 1931 in 1936 zgradi, ter za vsako piko glede varnostne pogodbe. Tardieu je izjavil, da je treba vzeti časa in da je pripravljen, če treba, do poletja priti vsak konec tedna v London in k MacDonaldu v njegovo letno bivališče. Tudi Stimson je že sporočil paroplovni družbi, da odpoveduje kabino, ki si jo je rezerviral za začetek aprila, ker ne more računati na to, da bi jo potreboval pred velikonočnim ponedeljkom, 22. aprila. Večino novih težkih delajo sedaj Japonci, ki so včeraj zvečer izjavili, da so predložili, katere so kot podlago za ameriško-japonski sporazum brzojavili v Tokio, zbudili tam pomisleke. Z angleške strani se je včeraj izjavilo, da častniki prihodnje tedne ne bodo ničesar zvedeli, ker se bodo vršila vsa pogajanja zaupno med delegati.

Pariz, 18. marca. n. Z ozirom na namero MacDonalda, da bi po večeršnjem pritisku na italijansko delegacijo danes zopet vložil diplomatsko demaršo pri Mussoliniju v Rimu, da bi dosegel koncesije v vprašanju pomorske razorožitve, piše »Matin«: »Kaj koristi Italiji, da bi sedaj s silo hotela doseči pariteto s Francijo, da bi si tako ustvarila brodovje na papirju? To bi niti ne zboljšalo odnosov med obema latinskima sestrama niti bi ne ojačilo italijanskega brodovja. Bolje je, če Mussolini dovoli koncesije.« Vsi pariški listi se strinjajo v tem, da Francija brez primernih koncesij Italije ne sme popustiti niti najmanjšega dela svojih zahtev po tonazi, ker je itak že šla do skrajne meje.

Italija pripravljena na manjše koncesije

Pariz, 18. marca. AA. »Havas« poroča iz Londona, da se je v krogih londonske pomorske konference pojavil glas, da bi bila Italija voljna privoliti v manjše koncesije, da tako omogoči sporazum.

Haaška konferenca mednarodnega prava

Jugoslavija za razširjenje teritorialne cone na 11 km

Haag, 18. marca. AA. Konferenca za kodifikacijo mednarodnega prava, ki se je sestala pod pokroviteljstvom Društva narodov, je včeraj ves dan razpravljala o postavljenih vprašanjih v vseh treh komisijah.

Prva komisija je izvolila poseben odbor, ki mu predseduje delegat Kitajske, podpredsednik je delegat Španije, člani pa so delegati Avstrije, Anglije in Francije. Komisija je razpravljala o elaboratu Društva narodov in ga sprejela po dolgi razpravi.

Druga komisija se je bavila z vprašanjem teritorialnih vod. O tem vprašanju je bila v tej komisiji dolga razprava, ki je trajala do 19. ure. Slo je za vprašanje, kakšna pravica gre državi nad morjem ob obali in kako daleč se ta pravica raztega. Jugoslovanski delegat dr. Mi-

leta Nevaković je obrazložil stališče jugoslovanske vlade. Jugoslovanska kraljevina je mnenja, da je oblast vsake države nad njenimi teritorialnimi vodami popolna in suverena. Prehod vojnih ladij v takih vodah je v mirnem času po pravu iz davnih časov nesporen. Zatem je jugoslovanski delegat predlagal, naj se teritorialna zona razširi na 6 milj, oziroma na 11 km od obale in ne na tri milje, kakor to hoče na podlagi novih tradicij n. pr. Velika Britanija. Podobno stališče je zagovarjal tudi italijanski delegat Di Nitti.

Tretja komisija je proučevala vprašanje odgovornosti države za življenje in lastnino tujih državljanov. Po daljši razpravi je bilo sprejeto besedilo, ki ga je predlagala francoska vlada.

Danes pogreb Primo de Rivero

Pogreb se bo vršil z vsemi častmi — Politični testament pokojnika

Pariz, 18. marca. n. Truplo pokojnega generala Primo de Rivero se včeraj zvečer v vojaškimi častmi odposlali z južnim ekspresnim vlakom v Madrid. V Bordeauxu sta prevzela krsto general San Jurjo in generalni poročnik Cuervo. Španska vlada je pokojnega diktatorja naknadno počastila s tem, da mu je podelila dostojanstvo generalnega kapitana in mu priredila sijajen pogreb, katerega pa se kralj ne bo udeležil, da se izognejo oficijelnemu značaju pogreba. Primo de Rivero politični testament je pismo, ki ga je napisal dva dni pred smrtjo svojim bivšim ministrom. V pismu zahteva od

svojih sodelavcev, da se oni in člani predsedništva patriotske unije sklenejo v eno samo veliko politično stranko. Če tega ne storijo, se bo popolnoma umaknil, če pa to »Frijio« bi bil pripravljen, bi kot poslanec v prihodnji parlament. Truplo bo dospelo v Madrid v sredo dopoldne, ter bo ostalo do 11 na severnem kolodvoru. Bralo se bo več svetlih maš ter se bo kralj udeležil ene maše. Nato bodo krsto svečano prepeljali na pokopališče ter se bo pogreba udeležil ves kabinet in zasopnik kralja. Po pogrebnih svečanostih pa se po sklepu vlade ne smejo vršiti nobene druge prireditve.

Danes bo seja vel. fašističnega sveta

Rim, 18. marca. AA. Nocoj bo v palači »Venezia« seja velikega fašističnega sveta. Predsedoval ji bo Mussolini. Na dnevnem redu bo razprava o položaju stranke, o mednarodni politiki, o vprašanju strokovnih organizacij, o korporativni organizaciji milice, o prelevitvi šole v fašističnem duhu in naпослед o četrtim fašističnem naboru.

Mladi komunistični zlikovci

Praga, 18. marca. n. Nocoj je 10 gimnazijcev z nekim ključavničarskim vajencem namazalo šele pred kratkim renovirano dekanjsko cerkev v Nemškem Brodu z rdečimi napisi: »Proč od Rima! Zivela sovjetska republika! Izstopite iz cerkve!« Policija je zlikovce aretirala, dočim ni mogla najti drugih zlikovcev, ki so na sličan način pomazali cerkev sv. Trojice.

Strahovit požar parnika

Bogota, Columbia, 18. marca. d. Strašna nesreča se je pripetila v bližini Bucaramange na rečnem parniku. Iz neznanega vzroka je nastal naenkrat na parniku požar, ki je vžgal tovor petroleja. Ogenj se je nakrat razširil po vsem parniku. Potniki in večina posadke je spala in zato je bila panika, ko se je vnel petrolej, tem hujša Nekaj potnikov se je zadušilo, dvajset potnikov in več mož posadke pa je umrlo v plamenih. Potniki, ki so skočili v vodo, so zašli v plavajoči gorah petrolej ter vsi umrli v groznih mukah. Samo devet potnikov se je rešilo.

Dekret o kvarnerski svobodni coni podpisan

Trst, 18. marca. r. Službena agencija Stefani javlja, da je predsednik vlade Mussolini danes zjutraj podpisal dekret o proglasitvi kvarnerske svobodne cone in da ga je podpisal tudi že italijanski kralj.

Madjarski proračun

Budimpešta, 18. marca. n. Finančni minister Weckerle je predložil parlamentu proračun za 1930-31. Upravnizdatki znašajo 895.7 milj., dohodki pa 896.7 milj. pengőjev. Izdatki državnih obratov znašajo 502.4, dohodki pa 504.4 milijonov. Proračunski presežek državne uprave je tedaj 3 milj. pengőjev, dejanski presežek pa 50.4 milj., če se vpošteva še 47.4 milj., ki so predvideni med izdatki za produktivne investicije. Državni dolg znaša 82.8 milj., 0.94 milj. manj, kakor lansko leto. Brezpla iz mirovne pogodbe pa znašajo 8.6 milj., za 1.2 milj. več, kakor lansko leto.

Finančni minister Weckerle je v svojem eksponatu naglašal, da se mora načelo varčevanja izvajati najstrožje, radi česar so se izdatki kolikor mogoče krajšali. Obširno je nato govoril o kreditnopolitičnih posledicah haaskih dogovorov. Madjarska je dosegla zopet svojo finančno suverenost ter so velesile obljubile Madjarski svojo pomoč, če bi hotela na njihovih tržiščih najeti državno posojilo. To pa vlade ne sme zapeljati v to, da bi lahko misleno zapravljala in delala lahkomišljene dolgove. Če bodo razmere dovoljevale, bo vlada zahtevala od parlamenta pooblastilo za primerno posojilo, ki pa se bo smelo porabiti samo za produktivne investicije.

Kriza madi. žitne trgovine

Budimpešta, 18. marca. r. V madžarskih trgovskih krogih je nastala nervoznost radi padanja žitnih cen ter se premišljuje o korakih, ki jih bo morala ukreniti vlada, da se nadaljnji padec cen prepreči. V merodajnih krogih so mnenja, da je nesmisel uporabljati denar za nakup nadaljnjih množin žita. Premišljuje se o možnosti prodaje žita na Kitajsko. Naglašajo se tudi dejstva, da je ameriški predsednik Hoover odklonil, da bi država iz svojih sredstev uvozila žito na Kitajsko.

Nove povodnji v Franciji

Pariz, 18. marca. n. Povodnji na Francoskem ni konca. Komaj je vpadla Garonna in Adour, se javljajo vesti o novih povodnjih v Poitiersu, ki pa dosedaj še niso bile nevarne. Tudi Seina od včeraj dalje močno narašča. Zbirke za poplavljenice so dosegle dosedaj 16.6 milijonov frankov. Rumunski regentski svet je v imenu kralja Mihaela poslal 10.000 frankov. Jugoslovanska vlada pa namerava te dni po vsej državi prirediti nabiralni dan. Madjarska vlada je ponudila 2500 delavcev za pospravljalna dela.

Papež sprejel Mascagnija

Rim, 18. marca. AA. Papež je sprejel v posebni avdijenci skladatelja Mascagnija. Njun razgovor je bil sila prisrčen in je trajal ne navadno dolgo.

Desetletnica avstr. zvezne vojske

Dunaj, 18. marca. AA. Korbiro poroča: Na današnji izredni seji ministrskega sveta so razpravljali o desetletnici zvezne vojske. Kancelar dr. Schober je pri tej priliki s posebnim zadovoljstvom poudaril veliki napredek zvezne vojske v teh 10. letih ter je izrekel v imenu vlade dolgoletnemu ministru vojske in sedanjemu podkancelarju Vaugojnu zaupanje vlade in zahvalo za njegovo dosedanje delo.

Letalska nesreča

Praga, 18. marca. n. Na vojaškem vežbališču v Milovicah pri Pragi je vojaško letalo zadelo v plot, se prevrnilo in vnelo. Pilot in opazovalec sta zgorela.

Boji v Indiji

London, 18. marca. n. Na severozapadni meji Indije je bojovito plemo Sulajman napadlo neki angleški vojaški oddelek. Vlada je nujno poslala pomožne čete.

Nove medmestne telefonske zveze

Belgrad, 18. marca. AA. Minister za zgradbo je podpisal odlok, s katerim se odvijajo sledeče medmestne telefonske proge: Sisak—Benetke, enota pogovora 3 zlate franke, Sisak—Milan 4.20, St. Vid—Trst 1.50, St. Vid—Milan 2.85, St. Vid—Novara 3.45, Murska Sobota—Brno 3.90, Murska Sobota—Praga 4, Cantavir—Dunaj 5.50, St. Vid—Leibnitz 3.45, St. Vid—Dunaj 4.20, St. Vid—St. Poelten 4.20 in Ljutomer—Berlin 8.25 zlatih frankov.

Boj za ljubli. šah. prvenstvo

Drugo kolo je prineslo nekaj ostrih borb in odločitev. V ruski igri med Cirilom Vidmarjem in Bajcem je Vidmar kmalu prišel v prednost in dobil po slabotnem odporu. Interesantna in pomembna partija se je odigrala med Milanom Vidmarjem in Furlanijem. Mladi Vidmar je že v otvoritvi dobil premoč, ki jo je s precizno pozicijsko igro kmalu spremenil v zmago. Furlani je s tem ka prvo mesto izgubil šanse. V francoski otvoritvi, s katero so se Hren branil proti Cibicu, je v naglem razpletu izgubil kmeta, pozneje pa je dobil kvaliteto, vendar je vsled slabega nadaljevanja izgubil. V danskem gambitu med Zidanom in Kavečičem je slednji po izvrstni igri izšel kot zmagovalček. Vogelcnik je lahko odpravil Julija Gabrovška, Erker se proti Rupniku, ki je v izvrstni formi, ni mogel uveljaviti in je izgubil po dolgotrajni borbi. Zimbrek je hitro podlegel nadmočnemu L. Gabrovšku. V nedeljo so se odigrale prekinjene partije. Erker je remiziral z Vogelcnikom, Zimbrek z Kavečičem, Zidan je premagal z dobro igro Cirila Vidmarja.

Stanje po II. kolu:

Gabrovšek, Rupnik, Cibic 2, Kavečič, Vogelcnik 1½, Hren, Vidmar, Ciril, Zidan, Milan Vidmar 1, Erker, Zimbrek ½, Furlani, Bajec, Julij Gabrovšek.

Mestni pogrebni zavod

Z ozirom na članek, priobčen v št. 62 »Slovenca« z dne 15. marca 1930, na strani 3., v 1. in 2. stolpcu zgoraj, pod naslovom — »Mestni pogrebni zavod« — prosimo, da priobčite na temelju členov 26. in 27. zakona o tisku Ur. l. št. 272-84 l. 1925 sledeči

uradni popravek:

1. Ni res, da je »Mestni pogrebni zavod« že dve leti sem pasiven in pomenja, da si razmeroma majhno, vendarle pa pomembno breme mestnim financam. Res pa je, da je bil mestni pogrebni zavod pasiven le l. 1928., ker je imel zaradi konkurence mnogo manj pogrebov iz splošne javne bolnice in je bil obtežen s kupnino za svet »Meksiko« ob Jegličevi cesti. Zavod ne pada na breme mestne občine, ker je pokrival do danes vse svoje poslovne stroške, vstevši amortizacijo investirane glavnice, iz svojih dohodkov. Pokril bo tudi l. 1928. izkazani deficit iz tekočih dohodkov. Vrh tega je oddajal in oddaja vse svoje prebitke mestni občini.

2. Ni res, da velja »navadna krsta, najbolj navaden prevoz na pokopališče 600 Din«. Res pa je, da se za to vsoto oskrbi strankam popoln pogreb VI. razreda z vsemi dajatvami, to je krsta, krstna vloga, mrtvaški oder, križec, mrtvečeva oprema, odprti mrtvaški voz in voz za duhovščino, mrtvaška oglednina, stolnina in zvonjenje, uniformirano pogrebno moštvo in pogrebni aranžma (pola in preskrbe, podrobnosti). Po ceniku zavoda pa je možen pogreb še pod to ceno.

3. Ni res, da ima mestni pogrebni zavod »devet pragmatičnih uslužbencev«, res pa je, da jih ima danes sedem, to je tri uradnike in štiri aranžerje-profesionaliste. Ves aparat ni »prevelik in preneokren«, nego je z ozirom na vsednevno delovanje, vstevši nedelje in praznike in po potrebi tudi nočni čas, skrčen do one skrajnosti, ki jo delo še dopušča.

4. Ni res, da bi bila posledica eksistence mestnega pogrebnega zavoda ta, »da bi mestna občina kovala kobilice (pri tem zavodu) po večini iz pogrebcev revnih ljudi«, res pa je, da V. in VI. razred in še nižje plačani pogrebi ne krijejo niti režije in da pokupuje Mestni pogrebni zavod občinske rezeve in tudi druge osebe po Din 8.— (osem). (Tako zvani ubožni pogrebi.)

5. Ni res, »da je zasebno podjetje g. Gajška bistveno ceneje, kakor pa mestno«, — ni res, da »gala-pogreb g. Gajšek nima«, — ni res, da stane pri njem »I. razred Din 3200.—«, »II. razred Din

2400.—«, »III. razred Din 1500.—«, »IV. razred Din 1000.—«, »V. razred Din 650.—«, »VI. razred Din 450.—«. Res pa je, da sta tako cenik g. Gajška, kakor cenik Mestnega pogrebnega zavoda prijavljena obrtnim oblastvom in od njih potrjena, ter da ima tam g. Gajšek prijavljene in potrjene sledeče cene:

Gala Din 7000.—. I. razred Din 4200.—, II. razred Din 2500.—, III. razred Din 1750.—, IV. razred Din 1050.—, V. in VI. razreda pa njegov cenik sploh nima.

Cene so torej skoraj enake, toda mala difference ne prihaja v poštev, če se ve, da dovoljuje mestno pogrebno podjetje raznim dobrotornim in stanovskim organizacijam in društvom, bolniškim blagajnam ter tudi posameznikom 10—25% popusta od tarifiranih cen in da je že radi tega mestni pogrebni zavod cenejši. Tem bolj, ker je v pogrebnih dajatvah med obema zavodoma velika razlika; kajti mestni pogrebni zavod nudi v istih razredih mnogo več, tako pri vozovih, odriščih, opremi itd. V dokaz, da je temu tako, naj služi dejstvo, da ima g. Gajšek le dva mrtvaška vozova, ki se uporabljata za vse razrede in boljši teh dveh vozov komaj odgovarja III. razredu mestnega pogrebnega zavoda. Mrtvaški vozovi, ki bi odgovarjali tarifiranim Gajškovim razredom: gala, I. in II. razred, to podjetje sploh nima, niti ne ostale navedenim višjim razredom odgovarjajoče opreme.

6. Ni res, da bo Mestni pogrebni zavod, »če bo odstranjen g. Gajšek, moral dvigniti cene«, res pa je, da bo Mestni pogrebni zavod, čim doseže mestna občina po zakonu priznani pogrebni monopol, cene znižal, ker se mu delokrog izdatno poveča, režija pa prav nič ne izpremeni!

Mestni pogrebni zavod je trgovska, a tudi socialna in dobrodelna naprava občine, ki stremi vso dobo svojega obstanka za tem, da postanejo pogrebi čim cenejši in da se zlasti revnim slojem pogrebna bremena čim bolj olajšajo.

Zatorej je monopolizacija v smislu zakona za občino in vse sloje mestnega prebivalstva največje važnosti in koristi, ne pa v škodo javnosti, kakor bi rad po vsem svojem besedilu in duhu dokazal v »Slovenca« priobčen članek.

Mestni magistrat v Ljubljani,
dne 17. marca 1930.

Zupan:

Dr. Dinko Puc, l. r.

Zadnje dejanje zakonske zaloigre

Novo mesto.

Zadnje dejanje nesrečnega zakona se je odigralo pretekli petek pred kazenskim senatom okrožnega sodišča. Zagovarjal se je Strah Janec, posestnik iz Gor. Jesenic pri St. Rupertu radi zločina po § 167 zadnji odstavek k. z., češ, da je namah v prepričju s ključcem po glavi ubil dne 22. januarja 1930 svojo ženo Marijo.

Strah je bil vdovec. V njegovo hišo je prišla stanovat pokojnica, ki je skupljevala jajca. Dobrihala se mu je in nosila njegovim otrokom razna mala darila. Na ta način je prilobila Straha, da se je odločil jo poročiti. Po poroki je pa takoj spremenila svojo taktiko in otrok ni mogla videti. Že na dan poroke se je zrazila o otrocih: »Ti prašiči ne bodo žganecv jedle in otrok ni drugače imenovala kot hudiči. Janec Strah je zaradi tega duševno veliko rpel, ker je imel otroke iz prvega zakona zelo rad. Z lepo besedo pri ženi ni ničesar opravil. Tožila ga je na ločitev zakona. Pri civilni razpravi se je dosegla poravnava, da se vrne k možu. Res se je vrnila, svojega ravnanja pa ni predrugačila.

Dne 22. januarja je šel mož v gozd sekati vejce v ključcem. Najstarejša hčerka Marija je prišla domov in hotela odpreti kaščo, pri čemur jo je napadla mačeha. Hči se je razžaločila in šla od hiše. Ko se je vrnila oče in ni našel ključa iskanju hčere, je začel v prepričju z ženo. V razdraženosti in jezi je s ključcem zamahnil proti njej in jo zadel na glavo, tako da se je onesvestila. Spravili so jo v posteljo. Prišla je k sebi ter preživela celo noč. Nihče ni slutil, da bi se ji zgodilo kaj hudega. Proti jutru je umrla. Nato je Janec Strah ves iz sebe dal nekatera navodila svojemu najstarejšemu

Matija Škerbec.

Smrt dr. Eugena Lampeta

Pred kratkim je bil pri meni g. F. S. iz Ljubljane in govorila sva tudi o pokojnem dr. Evgen Lampetu, pa pravi g. F. S.: »Meni je zelo žal za njim, on mi je omogočil moje akademske študije. Saj bi bil še lahko deloval, ni mu bilo treba tega storiti —«

»Kaj pa mislite?« mu pravim. »Tako govore in tudi g. Ivan Hribar piše v svojih spominih, da je izvršil samomor.«

Spominov g. ministra Ivana Hribarja nisem bral. Sedaj sem se pa prepračil, da gospod minister v svojih spominih namiguje, kakor da bi si bil dr. Lampe sam ziviljen, ko piše na strani 409. svojih spominov sledeče: »Ivan Štefe se je sodil sam; dr. Evgen Lampe je — kakor pravijo — umrl na posledicah poživanja arzenika.«

Predvsem naj izrazim svoje mnenje, da je tako pisanje o umrlih političnih nasprotnikih — zelo neokusno! Taktno vsekakor ni! Je pa tudi krivično!

Tudi o pokojnem Štefetu pisati kaj takega je neprimerno in obžalovanja vredno! Zdravniško in po pričah je ugotovljeno, da se je Štefetu pod peko dogodkov omračil um in da je v duševni zablodi izvršil žalostno dejanje.

Govoriti o kakem samomoru pri dr. E. Lampetu v spisu, ki naj bi bil prispevek k naši zgodovini, je pa milo rečeno: znak velike nekritičnosti. Slišal sem, da so širili takoj po smrti Lampeta gotovi krogi vest o njegovem samomoru, kar je vse čisto navadna in zlobna izmišljotina, kateri je žalibog nasledel tudi g. minister Ivan Hribar.

95 let dela in molitve

Št. Jurij ob južni železnici.

V petek, dne 14. t. m., smo položili k večnemu počitku v Št. Jurju ob južni žel. Nežo Čretnik iz Črnočice. Dočakala je častljivo starost 95 let in je bila najstarejša v vsej občini št. jurski fari.

»Moli in delaj« je bilo njeno geslo vse življenja prav do zadnjega. Učila je moliti še svoje pravnuke. Naj ji sveti Večna Luč!

„Videli smo v filmu...“

Kazen za vlom v zlatarsko prodajalno

Ena največjih in najbogatejših zlatarskih in draguljarskih prodajalnih v Belgradu je gotovo prodajalna Milana Stefanovića v Ulici kneza Mihajla. To zlatarno so pred kratkim temeljito izropali vlomilci. Odnegli so vse polno dragocenih zlatih ur, prstanov z dragimi kamni, zlatih in srebrnih tobakov in drugega nakita v vrednosti nad pol milijona dinarjev. Policija je vlomilsko tolpo kmalu izsledila. Bili so to trije zelo mladi fantje, elektrotelničniki delavce Momčilo Ivanović, delavec Stefan Schäffer in ključavničar Milan Jotović. Proti tem trem se je vršila te dni razprava. Poleg njih je sedelo na obtožni klopi belgrajskega okrožnega sodišča še 14 drugih moških, ki so od vlomilcev kupovali dragocene stvari in jih prikrivali pred oblastjo.

Mladi vlomilci pa niso okradli samo zlatarja Milana Stefanovića, temveč še 15 drugih trgovin, večino z manufaktur. Lastnik zlatarne Milan Stefanović je pri razpravi povedal, da so bile vse stvari, ki so jih ukradli, vredne 665.000 Din. Nekaj stvari je policija našla in jih vrnila lastniku. Manjkajo pa mu še razne dragocenosti v skupni vrednosti 317.000 Din. Ko so vlomilci oplenili prodajalno, so vse dragocenosti zbasali v dve vreči in jih takoj drugi dan po vltom prišli prodajati, potem ko so razveselili svoje prijatelje z raznimi darili, tako s srebrno dozo za cigarete, briljantnimi prstani, lepimi urami in srebrnimi prižgalniki.

V Belgradu so mogli ljudje tega dne kupovati za najmanjši denar najdragocenejše stvari in okrasje. Vlomilci so prodajali zlate ure za dva do tri kovače, ki jih ne bi dal lastnik niti za 1000 Din ne. Dober del stvari: ure, tobačnice, prižgalnike in prstane so vlomilci prodajali še istega dne delavcem na zgradbi prometnega ministrstva. Niso vprašali za ceno: »Daj, kolikor imaš!« Bosanski delavci so tako prišli za najmanjši denar do velikih dragocenosti. Seveda so se nekateri kar polakomnili teh dragocenosti in jih kupovali na debelo. Zgodilo pa se je tudi, da so kupili nekateri po štiri ure od mladih vlomilcev in jih skrili. Vlomilci pa so jih našli ter še enkrat prodali.

Ko je predsednik sodišča vprašal, kako so prišli vlomilci na idejo tako drznih in velikopoteznih tatvin, so odgovorili:

»Videli smo neke apaske filme in smo se navdušili za vlomilsko življenje.«

Poiskali so si orodje, plezali na strehe hiš in vlamljali v prodajalne. Vlomilci so skoro vse priznali popolnoma mirno in ravnodušno. Sodišče je obsodilo Momčilo Ivanovića na osem let

ORODJE

vseh vrst za vse obrtnike in stavbenike, dobite najceneje pri tvrdki

STANKO FLORJANČIČ

LJUBLJANA - SV. PETRA CESTA 35

roboje in na izgubo častnih pravic za vedno. Milana Jotovića na osem let peče, mladoletnega Stefana Schäfferja pa na pet let državne vzgajališča. Štirje kupci, bosanski delavci, pa so bili obojeni na večmesečne kazni. Drugi so bili oproščeni.

Sanatorij za jelične pod Pohorjem

Maribor, 18. marca.

Pohorje se žele odkriva. Izpričujejo to številni poskusi v poslednjem času, ki gredo za odkrivanjem naravnih bogastev ter v zvezi s tem številnih vrlin in prednosti, ki jih more nuditi v najraznovrstnejše svrhe. Vprašanje sanatorija na Pohorju ali ob njegovem vnožju se pretresa že precej let sem; sedaj se vendarle bliža svojem uresničenju.

Včeraj se je namreč mudila v Mariboru posebna komisija prometnega ministrstva, ki namestila se v teku letošnje gradbene sezone postaviti za uslužbenca iz svojega področja v obsegu vardarske oziroma dravske banovine velik sanatorij za jelične, za kar so v proračunu predvidene potrebne vsote za kritje gradbenih stroškov v znesku 4 do 5 milijonov dinarjev. Komisija, ki je prešla od gospoda ministra nalog glede izbire primerne stavne prostora, se je te dni mudila na Gorenjskem ter si tamkaj ogledala teren v Begunjah, Kranjski gori, Trzinu, Bledu, Bohinju in drugih gorenjskih krajih. Včeraj pa je prišla komisija v Maribor ter si v spremstvu primarija dr. Matka ogledala teren v mariborski okolici. Komisija, v kateri so sanitni šef v ministrstvu za promet dr. Josip Dobrodolet, predsednik osrednjega odbora bolniških blagajin za državno prometno osebo Lazar Gjurdjevič, šef podela kola dr. Ivan Kavčič, upravnik humanitarne fonda pri ljubljanski železniški direkciji Karel Varl, šef-zdravnik dr. Josip Tičar iz Ljubljane, predsednik oblasnega odbora bolniškega fonda inž. Müller, Milivoj Jesić, Milan Jelenić ter Rade Janković, je bila najprej pri Zgornji in spodnji Kungoti in pri Sv. Lenartu, nato pa pri Framu, Rančah, Planici, Loki, Zgornji Polskavi ter si končno ogledala tudi teren pod Pohorjem pri Slovenski Bistrici in Tinjah ter Sv. Martinu. Komisija se je takoj odločila za mariborsko okolico ter se bo v smislu njenih sklepov postavil sanatorij pod Pohorjem. Vendar prihaja v poštev tudi sanatorij v Vurbergu, dočim se je nalet glede prevzetja dr. Čehovega sanatorija opustil, ker je lega za sanatorij za jelične neprimerna. Komisija je pooblastila primarija dr. Matka, da uredi vse potrebne glede tozadevnih načrtov ter glede stavbnega zemljišča, ki se mora nahajati na sončni strani, v bližini studencev in primernih komunikacij. Tudi bo izšla na posetnike v poštev prihajajočih parcel ponudba glede njih odstopa proti primerni kupnini. Čim bodo potrebna pripravljala dela za gradnjo omenjenega sanatorija dovršena, se bo pričelo takoj z gradnjo, tako da mora biti stavba do jeseni že pod streho.

Protituberkulozna liga v Mariboru je izdala na duhovščino ter v poštev prihajajoče občine oklice glede odstopa primernih zemljišč.

Gradnja takega sanatorija bo največje važnosti pri pobujanju pljučnih bolezni, obenem pa tudi velikega gospodarskega pomena za mesto Maribor in njegovo bližnjo okolico.

PRAVA KOLINSKA CIKORIJA

Nasha dolžnost je, da popravimo krivico, ki se s takimi govoricami dela veliki osebnosti dr. Lampeta.

Kako je umrl dr. Evgen Lampe?

Dr. Evgen Lampe je ob polomu zbehal na Dunaj, ker je dobil od zanesljive strani svaro, da ga hočejo nekateri elementi umoriti. Lampe je prejel grozilna pisma, o katerih sporoča tudi v svojem dnevniku in v katerih se mu je grozilo z umorom.

Bil je predsednik Zadrzne centrale. Ob polomu sem se kar na svojo roko lotil težkega posla: rešiti pri Centrali, kar se da. Takrat je bilo polno njenega blaga po raznih postajah Avstroogrške, vojaki in civilisti so mnogo pošiljk oplenili. Viselo je mnogo kupčij, treba je bilo jasnosti v mnogih zadevah in nismo mogli več dalje brez predsednika. Za to sem pisal Lampetu, da naj pride, če mu je le mogoče takoj, v Ljubljano.

Kakor hitro je dobil moje poročilo, se je takoj napravil na pot. »Moja dolžnost je, da sem prišel, čeprav bi bilo treba dati svoje življenje.« Tako je govoril Lampe ob svojem prihodu!

Bila se neki večer tiste dni po polomu. Sama sva sedela pri mizi z g. svetnikom Čadežem, pa se odpro vrata in v obednico stopi ves blede in prestrašen dr. Lampe. O svojem potovanju je pripovedoval sledeče: »Ko sem dobil Vaše pismo, sem takoj sprevidel, da moram nemudoma v Ljubljano. S težavo sem se urinil na Dunaju na vlak. Cel čas sem moral stati. Na Zidanem mostu je vlak zapeljal na zagrebški tir. Moral sem hoditi kake četrte ure nazaj na ljubljanski tir in nositi sam svojo prtljago. Peljal sem se v vagonu, kjer je bilo pobitih večina šip. Na voz sem prišel ves prepoten — —«

Lampe je tik pred polomom komaj prebeležil težko ledvično bolezen, ki je postala že kronična. Že takrat je komaj ušel smrti. Bil je še vedno bolehen in bi bil moral ostati v postelji, a je kljub temu prišel v Ljubljano. Na Zidanem mostu in na vlaku se je težko prehladil.

Drugi dan smo šli takoj v Centralo. Tam smo inventarizirali manufakturno in se pogajali z nekim zagrebškim trgovcem o odkupu manufakturnega blaga.

Pri tem je začela tresti Lampeta mrzlica. Sedel je k peči, poslali smo po aspirin, ki ga je zavžil kar v pisarni. Opoldan je šel komaj domov, leči je moral v posteljo. S tresočjo roko je popoldan podpisal še pogodbo, ki smo jo napravili z omenjenim trgovcem. Drugo jutro — ni mogel več vstati. Poslali smo po zdravnika — dr. Jenkoto. Ko je zdravnik prišel iz sobe, je povedal, da je z Lampetom pri koncu, španska in pljučnica, da so pljuča vsa vneta.

Takoj grem k pokojnemu kanoniku Flisu, s katerim sta bila velika prijatelja. »Lampe bo umrl, pojdi ga pripraviti na smrt, da ne pade prej v nezavest.« Takoj je šel k njemu in mu pojasnil položaj in ga pripravil na smrt. Poslali smo po Lampetovega spovednika p. Placida, ki ga je spovedal in takoj na to sem ga jaz obhajal in mu podelil zakrament sv. poslednjega olja. S težavo je še govoril, vse je hropelo v njegovih prsih in oznanjalo bližnjo katastrofo.

Čez kake pol ure na to pridem zopet v njegovo sobo. Moral sem vedeti še nekaj podatkov glede Centrale. Težko je govoril, pa se mu je naenkrat razjasnil obraz in je začel: »Oh, slišite, Flis, to je mož, to je mož, tako lepo zna človeka pripraviti — —« Jaz na to: »Gospod doktor, saj ste mož in duhovnik, testament bo treba napraviti; če ga pa morda že imate, po-

vejte, kje je shranjen.« Pa me je pogledal z velikimi in bistrimi očmi, se zamislil in rekel na to: »Kaj čem delati testament, saj nič nimam.« »No, nekaj že imate,« mu odgovorjam, »saj imate pohištvo in knjige in da ne bo kakih homatij po smrti, uredite to.«

»Že res, toda če bo kaj primankljaja pri Centrali, bo pač morala kriti moja zapuščina.«

»Saj vi niste krivi, tu je pač višja sila in za to niste dolžni kriti primankljaja iz svojega,« mu ugovorjam.

Pa se je zopet zamislil v daljavo, odprl oči in z veliko težavo rekel: »Mater imam, nič premoženja nima, za njo sem dolžan skrbeti...« In zopet je zahropelo v njegovih prsih — — Videl sem, da ga je pogovor utrudil in zato sem ga pustil samega. Zopet grem k kanoniku Flisu in mu pravim: »G. generalni vikar, pojdi k Lampetu, pripravite ga, da napravi takoj testament, ker bo prišel kmalu v agonijo.«

Ko je — morda čez kako uro — prišel g. Flis zopet k bolniku, je bil ta že v nezavesti — —

V pondeljek ob 7 zjutraj 16. decembra je skoro neopazno izdihnil svojo veliko dušo, morda največji slovenski talent svoje dobe.

Pri zapuščinski inventuri se je ugotovila vrednost vse njegove zapuščine 30.000 Din — reci in beri: trideset tisoč! Tako je umrl zadnji in največji »kranjski finančni minister«.

Posodo za kuhinjo

lito, email, ali aluminijasto, jedilno orodje kakor tudi vso drugo kuh. opremo izberete najugodnejše pri »Jeklo«, Ljubljana, Stari trg

Oče-prevžitkar ustrelil sina-gospodarja

Kmetska žaloigra pred sodniki

Ljubljana, 18. marca.

Današnja kazensko razpravo pred razširjenim petčlanskim senatom bi lahko imenovali tragedijo kmetskih razmer, ki so žal le prepo-goste vsled nesporazumevanja med mladimi in starim gospodarjem, sedaj užitarjem. Pred se-natom se je zagovarjal 68letni Rutar Jan-ec, doma od Sv. Andreja nad Skofjo Loko. Mož je majhne, čokate postave, ima pokvarjeno levo roko in izpahnjeno desno nogo. Je gladko obrit in nudi konkretno sliko za tisti slovenski pregovor, ki pravi, da so taki kmečki gospodar-ji ali prav dobri ali prav sitni. Pri Rutarju je bilo zadnje res.

V obširni obtožnici ga dolži državno tožilstvo, da je dne 5. decembra 1929 pri Sv. Andre-ju oddal iz puške strel proti svojemu sinu Ru-tarju Pavlu, ki ga je tako pogodel v levo stran glave, da je sin kmalu nato vsled otrpnenja možgan izdihnil, da ga je torej po zrellem po-zdanku usmrtil in zakrivil s tem zločinstvo zo-پر življenje in telo po § 167, točka 1 k. z., ki predvideva smrt oziroma dosmrtno robijo.

Radi pijanosti preklcan

V obširnih razlogih utemeljuje državno to-žilstvo to obtožnico, da je obtoženec živel do srede l. 1924. kot posestnik pri Sv. Andreju. Od 8 mu rojenih otrok so ostali štirje pri življenju. Imel je lepo domačijo, a ni se brigal za njeno skrbno gospodarstvo, temveč se je nasprotno udal pijačevanju, družina pa je morala živeti v pomanjkanju. 11. aprila 1924 je bil Rutar Jan-ec na predlog žene vsled pijačevanja preklcan, za pomočnico pa mu je bila postavljena njegova žena Terezija. Od tedaj se je pekel v hiši še poslabšal. Obtoženec ni imel denarja, da bi poplaval in dne 30. maja 1924 se je oddčil, da je izročil sinu Pavlu posestvo, zase pa si pridržal v last iz domačih gozdov 50 smrek in 50 mecesnov, si izgovoril dosmrtno prosto stano-vanje v vseh prostorih hiše s pravico izključne rabe kamne, popolno preživljanje pri skupni mizi, potrebno obleko in obutev ter postrežbo v starosti in bolezni. Tako je Rutar Janec po-stal prevžitkar.

Prevžitkar-morilec svojega sina

Ali — kot prevžitkar se ni mogel vziveti v to vlogo. V družini Rutarja se nastale nezno-sne razmere in otroci so večkrat zaklenili vrata, se razpršili okrog hiše, ko je obtoženec grozil celo s puško, da bo vse postrelil. Sinu Pavlu pa je očital, da ne zna dobro gospodariti. Usodne-ga dne, 5. decembra lanskega leta so sedeli do-ma Rutar Pavel ob luči ter njegovi sestri Ma-rija in Marjana. Rutar je čital neko knjigo. Okrog pol 7 zvečer se je zasilal ob hiši mal-šum, nato pa je počilo skozi okno in Pavel Ru-tar se je zgrudil na mizo brez glasu ter začel hropeti. Sestri sta hitro ugasnili luč, šli pred hi-šo, zaklenili vrata ter odšli nato h Koširju Mi-haelu in Oblaku Antonu, da ju pokličeta na po-moč. Ko sta slednji prišla na dom, je bil na vratih tudi obdolženec, katerega so obvestili o krvavem dogodku. Ta se na umorjenega sina ni niti ozrl, pač pa je trikrat šel pogledat prestre-ljeno šipo in godrnjal, da sta Pavla ustrelili domači hčeri, oziroma sosed Rutar Alojzij, ki da je bil s Pavlom v sovraštvo.

Zdravniki so ugotovili, da je smrt nastopila vsled otrpnenja možgan in da bi bila vsaka zdravniška pomoč brez uspeha.

Sum umora je seveda takoj padel na obto-ženca, ki pa je, ko so prišli orožniki, zanikal vsako krivdo. Popisoval je pred orožniki in pred sodiščem v Skofji Loki, da se je mudil po opravkih v Skofji Loki, da je prišel domov šele okrog 9 zvečer in da je slišal strel, ko je bil še zunaj na polju. Priveden pred preiskovalne-ga sodnika v Ljubljano pa je dne 12. decem-bra 1929 priznal, da je umoril svojega sina. Po-drobno je popisal, kako se je s Pavlom prepiral tri ali štiri leta radi užitka, ker mu ni dal 100 kg prašičevega mesa, ker mu je posekal njegove smreke in mecesne, ker mu ni povrnil 12.000 kron, za katere je kupil dva prašiča, ter 4000 kron, katere je dal za zvonove, in nekaj, kar je dal zraven pri popravilu domače stiska-lnice. Puško da je našel spomladi l. 1928, v vot-lem kostanju, z njo pa je večkrat streljal div-jačino. Od časa do časa jo je seveda napolnil s šibrami in smodnikom. Tisti dan popoldne je odšel v Skofjo Loko, kjer je spil po raznih go-stilnah 7 četrtink vina ter frakelj slivovke. Približno ob 6 je odšel proti domu in ne daleč od doma mu je padla v glavo misel, da bi bilo dobro, če bi Pavla ustrelil, ker bi potem za njim podedoval. Vzel je puško v roko, stopil z njo k hiši, pogledal proti oknu in videl, kako so drugi že vstali od večerje. Pavel pa je ostal pri mizi. Pomeril je puško na sina in sprožil. Od okna je stekel nazaj v gozd, vtaknil puško v deblo, jo pokril s listjem in suhimi vejami. Nato je nekaj časa ležal v gozdu, ob 9 pa se vrnil domov.

Pred sodniki

Pri današnji razpravi je istotako priznal, da je sina ustrelil, zagovarjal pa se je s pijanost-jo, oziroma začel pogrevati, kaj je bil jezen

na sina. Ni mu hotel povrniti 4000 kron, katere je dal za zvonove, 8000, katere je dal za pra-šiče, dalje mu je posekal sedem drevce ter je pri njem štiri leta tako stradal, da takega živ-ljenja še psu ne privoščijo. Štiri leta ni jedel slanice. »Če bi bil za prašiče mi povrnil, pa bi bilo vse dobro.« Na vprašanje, zakaj je odšel tisti dan v Skofjo Loko, pravi, da mu je nek šofer tam dolgoval 4000 kron, dalje, da je nesel podstaviti neko staro sekiro, potem pa da je po-pival po raznih gostilnah. Iz Skofje Loke je od-šel domov že ponoči, kdaj je domov došel, pa ne ve. Ko je bil že doma, ga je prijel misel, da bi sina ustrelil. Rutar spreminja svoj za-govor in pravi, da je imel puško prav za prav njegov sin Pavel. On jo je napolnil in on je pripravil, oziroma nabavil potrebne šibre in kapselne. Ponoči hodi brez očal in jih tudi te-daj ni imel. Puško je naslonil na okno in rajta, da ni nič meril. Potem zopet popravlja, da je tako moralo biti, da je namreč dobro pome-rit. Na vprašanje, kaj naj bi bil delal Pavle s pu-ško, pravi, da je streljal večerice. Končno pri-stavi, da je še zadnje čase imel sam denar, da ga je še Pavlu posojal in da se kesa dejanja.

Pričevanje otrok

V dokaznem postopanju je bila najprvo za-slišana Rutar Marija, njegova hči, lepo kmetsko dekle, ki pa se poslužuje pravne dobrote § 169 k. z. in pravi, da ne bo pričala. Kot drugi je bil za-slišan sin Janec, ki pa hoče pričati. Sin Janec popisuje, da je že leta 1924 šel od doma. Radi večnih preprirov ni hodil na obisk domov, ampak je bil v zadnjem času le takrat doma, ko mu je pred tremi leti umrl brat Matevž. Oče, obtoženec, ni pokojnemu Pavlu nič posodil, mati si ni upala obtoženca reči ničesar. Ko je bil oče leta 1924 preklcan, so nastopile v dru-žini toliko boljše razmere, da so otroci imeli sredstva vsaj za vsakdanjo potrebo. Mati in po-kojni Pavel sta večkrat hodila k njemu in se pritoževala nad očetom, Pavel ni nikdar imel kake puške, pač pa so vsi slutili, da jo ima oče neke skrito. Rutarjev drugi sin Franc izjavi, da bo pričal, in pove, da je tudi on prihajal do-mov vsako leto le parkrat. Leta 1925 se je pri-ženil na neko kmetijo, pol ure oddaljeno. Do-ma so bile težke razmere, Oče je pil, grozil, klet in zapravljal. Res je nekaj prispeval k stiskalnici, to pa radi tega, ker jo je sam rabil. Za zvonove je dal iz lastnega nagiba. Oče je kradel smreke Pavlu. Pijača se ga je hitro pri-jemala. Pil je veliko, a do nezvesti pa se ni opil. Pokojni Pavel nikakor ni grdo ravnal z očetom. Očetu se je dobro godilo, saj so jedli pri isti stedi.

Ko je umiral sin

Priča Košir Miha popisuje dogodke nepo-sredno potem, ko je pokojni Pavel umiral. Ko ga je opozoril, obtoženca namreč, da ima mrliča v hiši, se za to ni zmenil. Potrdi, da je obtože-nec hotel zvaliti krivdo na sestri pokojnega. Vse njegovo obnašanje se mu je zdelo tako čudno, da je takoj sumil v njem morileca. Iz prejšnjih let pove, da so otroci le malo dobivali od očeta, da jim ni kupoval obleke, ampak se le jezil in prepiral. Po njegovem mnenju je iz-vršil umor zaradi tega, ker je mislil, da bo dobil za sinom posestvo nazaj, ga nemoteno za-pravljal in nemoteno poplaval.

Pavle je bil dober fant

S tem je bilo zasliševanje prič končano in predsednik senata je prebral nekatera priče-vanja izpred sodišča v Skofji Loki.

Tako je Rutar Alojzij, obtoženec sosed, izpovedal, da je obtoženec pokojnemu Pavlu je-mal sadje, mošt, žganje in drugo, nekoč pa mu ukradel celo 1000 Din. Odkar je bil obtoženec osumljen tudi hudodelstva požiga, ni hodil več k Rutarjevemu, ker se mu je zdelo, da je naj-bolje, ako pusti to družino pri miru. Nadaljnje priče so doglasno izpovedale, da je bil pokojni Pavel dober fant. Neprenehoma se je trudil, dvigniti gospodarstvo in se z očetom ni prepi-ral. Kadar je nastal prepri, je pokojni Pavel raje odšel iz hiše. Zaročenka pokojnega Pavla, Košir Marija, pravi, da se je hotela v tem pred-pustu s Pavlom poročiti, in da sta s Pavlom o domačih razmerah malokdaj govorila, ker je Pavel o domačih razmerah raje molčal.

Zoprna prikazen

Ko je predsednik čital poročila izvedencev, je bilo posebno zanimivo poročilo dr. Ivana Hu-bada, zdravnika iz Skofje Loke, o duševnem stanju obtoženca. Obtoženec je namreč že pred tremi leti poskusil dvakrat umoriti se in si je prikrat prekal s sekiro kožo na glavi in de-loma ranil tudi kost, drugi pa si je z nožem prerezal vrat in si ranil tudi sapnik. V zaporih v Skofji Loki pa se je z glavo v zid zaletaval in na ta način poskušal tretji samoumori. Zdrav-nik je mnenja, da je obtoženec močan alkoholi-k, nekoliko omejen, sicer pa dobro ve, kaj dela in je torej odgovoren za dejanje. Orožni-štvo iz Skofje Loke je poslalo obširne ovadbe. Za Rutarja je značilno, da je bil osumljen pred nekaj leti hudodelstva požiga, dalje pa ga je oblast gledala postrani, ker je dvomila, da bi bil sin Matevž pred tremi leti umrl naravne smrti. Predsednik senata je dalje prebral odločbo o preklcu, v katerem pravi sodišče v Skofji Loki, da prihaja Rutar večkrat v Skofjo Loko, se napije in nadleguje gostilničarje in goste. Če mu ne dajo pijače, ni miru pred njim. Zmerja goste, grdo govori, po-je grde pesmi, se zakotali pod mizo, sitnari, pa za-spi končno kje na prostem, pije pa zopet na-prej. Da ne bi prišlo do gospodarskega polo-ma, bi bilo treba Rutarja preklcati. Sodnik je dalje prebral iz tega spisa, da je Janec Rutar ena najzoprnejših prikazni v skofjeloških go-stilnah. Kadar začne, pije več dni, se okrog po-tika, kvanta in zapravlja ter končno kje obleži. Rutar pa je tudi že predkaznovan, dvakrat radi

razžaljenja časti, leta 1898 pa je bil obsojen radi pretepa na 98 goldinarjev denarne kazni.

Ob sklepu dokazovanja je zagovornik dr. Frlan predlagal, naj se obtoženec duševno pre-išče, ker da ni normalen. To se vidi iz njegovih večkratnih poskusov samoumora. Dalje pa, naj se ugotovi, ali je bil ob zavžiti pijači popolno-ma pijan.

Sodba: 10 let robije

Po posvetovanju senata je sodišče ta pred-log odklonilo in razglasilo sodbo: da je Janec Rutar kriv, da je dne 5. decembra 1929 pri Sv. Andreju oddal iz puške strel proti svojemu sinu Rutarju Pavlu, tako da ga je pogodel v levo stran glave, da je ta kmalu nato radi otrpnenja možgan izdihnil, da ga je torej usmrtil. Ob-soja se po § 167 k. z. na deset let robije, na plačilo stroškov kazenskega postopanja in na trajno izgubo častnih pravic.

V razlogih ugotavlja sodba, da je Rutar 5. decembra spil šest četrtink lahkega vina in nekaj žganja. Po pričah je dokazano, da se ob povratku domov ni kazal pijanega, ampak je bil le nekaj vpijen. O kakih skaljeni zavesti to-rej ni govora. Niti ni govora o tem, da bi bila zavest bistveno zmanjšana. Zato je odgovoren za dejanje. Ni res, da bi bil pokojni Pavel z obtoženecem ravnal grdo. Dokazovanje je do-gnalo ravno nasprotno. Vendar pa se sodišče ni moglo prepričati, da bi bil Rutar Janec izvršil umor po zrellem preudarku, ki bi ga bilo torej kaznovati s smrtjo, oziroma z dosmrtno robijo. Pred domom mu je šinila misel, da bi bilo do-bro, sina spraviti s sveta. Ker je bila že puška slučajno nastavljena, jo je zgrabil in z njo po-meril na sina. Je imel sicer namen usmrtiti, je sicer pogodel sina v levo sence in ga ubil in so bile tudi šibre dobro pripravljene. Vendar pa sprčo njegove majhne omejenosti, razbur-jenosti, vinjenosti in liksne ideje, da mora do-biti gotove vsote povrnjene od sina, ne more so-dišče še sklepati na zrel preudarek in na zrelo pripravljenost.

Obtoženec Rutar je na koncu, ko ga je so-dišče vprašalo, ali kazni sprejme ali ne, dejal: »Malo manj bi bili naredili!«, končno pa spre-jel kazni in jo takoj nastopil. Številni njegovi sovaščani in skofjeločani, ki so napolnili sodno dvorano, pa so odšli iz dvorane s prepričanjem, da 68letni starec ne bo živ zapustil prostorov mariborske kaznilnice.

„Tweed“
NAJNOVEJSE ZA POMLADI
A. & E. SKABERNE
LJUBLJANA

Nesreča na šentjanški progi

Mokronog, 17. marca 1930.

V nedeljo ob 11 se je iztiril vlak St. Janž—Trebnje. Nesreča se je pripetila pri drugem mostu čez Mirno. Najbrže je počila tračnica. Stroj je za-vozil v most in zdrobil več, kar je bilo lesenega na mostu. V Mirni je plaval veliko lesovja potem. Stroj je zelo pokvarjen, železna mostna ograja je zvila, tračnice na progi na mostu so zdrobljene. Zdrobljen je tudi poštni voz. Človeških žrtve ni bilo, le strojevođa in poštar sta bila zelo prestra-šena. Redni vlak je prišel šele v ponedeljek do-poldne.

Koledar

Sreda, 19. marca: Jožef, ženin Marije De-vice. — Juri: četrtek, 20. marca: Aleksandra, mu-čenica; Janec P.

Osebnosti

— Promocije. V četrtek, dne 20. marca ob 12 bosta na ljubljanski univerzi promovirana diplomirana pravnik gg. Krek Miha in Kušej Gorazd, oba iz Ljubljane, za doktorja prava. — Castilamo! — Ban dravske banovine g. inž. Dušan Ser-nec odpotuje službeno iz Ljubljane ter odpadejo zato v petek običajni sprejemi.

— Zdravniška imenovanja. Na razpisani zdravniški mesti v sanatoriju Gornik sta bila imenovana g. dr. Pavla Černetova in g. dr. Jože Peček.

— Iz vojaške službe. Izpit so napravili za čin aktivnega strojnega podporočnika vodja 2. razreda strojne stroke Ljuboslav Domines; za čin akt. sa-nitetnega majorja san. kap. I. razr. dr. Dinko Cvi-tanič; za čin akt. veterinarskega majorja veterinar-ski kap. I. razr. Aleksander Zolberg; za čin. akt. majorja topniško-tehnične stroke topn. tehn. kap. I. razr. Leonid Rekalov; za čin akt. intendantskega majorja ekonomske stroke int. kapelana I. razr. Adolf Reut in Ivan Jane; za višjega vojnega urad-nika IV. razr. ekonomske stroke nižji vojni uradnik I. razr. Hinko Zabkar in za čin akt. sanitetnega kap. II. razr. san. poročnik dr. Jakob Kauf.

Mala kronika

★ Društva, ki priredijo manifestacijsko zborovanje proti preganjanju kršnanstva v Ru-siji se prosijo, da blagovolijo poslati sprejete resolucije na Prosvetno zvezo v Ljubljani. Ker so vsa društva prejela tezađevna predavanja,

Mnogi in mnogi so se že prepričali

da želodčne in črevesne bolezni ter bolezni na ledvicah, jetrih, žolču, hemeroidih, kadar so v zvezi s prebavo, z izrednim uspehom zdravi preizkušena specialiteta čistilo Figol.

Poskusite zato tudi Vi Figol in prepričali se boste o res uspešnem delovanju Figola, kajti on vam bo uredil prebavo in vrnil zdravje. Figol proizvaja in ga z navodilom o uporabi pošilja po povzetju:

Lekarna Dr. Semelič, Dubrovnik 2/44.

Originalni zabojček s 3 steklenicami stane 4 poštino in zavojnino 105 Din, 8 steklenic 245 Din, 1 steklenica pa 40 Din.

Vsak dan prihajajo zahvalna priznanja o uspešnem delovanju Figola.

Javna zahvala.

P. n. Lekarna Dr. Semelič, Dubrovnik 2/44 (Gruž.)

Prosim Vas, da mi pošljete še 7 steklenic Figola po povzetju, in sicer z navodilom o upo-rabi na moj naslov. Moja žena boleha že dolgo na zlati in žolčnem kamnu. Vaše zdravilo pr-jči je silno pomagalo, popravilo ji je prebavo in vse organe, ki so v zvezi s prebavo.

S spoštovanjem

Kveder Dragotin, uprav. ljud. šole, Ptuj, 8. XII. 1927.

zato je njihova dolžnost, da ta predavanja tudi izpeljejo.

★ Pasijonske igre v Oberammergau. Kdor se želi udeležiti skupnega potovanja v Ober-ammergau, München, Chiemsee in v Salzka-mmergut, naj se prikladi do 15. aprila v Prosvetni zvezi, Miklošičeva c. 5. Potovanje se vrši v sle-dečem redu: Odhod iz Ljubljane 4. julija ob 20.45 preko Jesenic v Innsbruck, kamor dosepejo izletniki ob 7.10, 5. julij je določen za ogledo-vanje Innsbrucka, isti dan ob 16.40 odhod z vlakom v Oberau, odtam z avtobusom preko Etala v Oberammergau. Tu izletniki prenočijo in se naslednji dan 6. julija udeležijo pasijon-skih iger, ki trajajo od 8 do 12 in od 2 do 6. V ponedeljek je odhod v München s prvimi tu-rajnimi vlakom, kamor dosepejo ob 8.30. Dopoldan je posvečen ogledovanju Münchena z avtobu-som, popoldan obisk muzeja itd. Prenočišče v Münchenu in še naslednji dan dopoldne pri-lika za ogled pinakotek. Odhod iz Münchena 9. julija ob 14. na Chiemsee, obisk svetovno znamenitega gradu, nato odhod v Solnograd, kamor dosepejo ob 22.48. Naslednje jutro se od-peljejo izletniki z avtobusom v Salzka-mmergut, da obiščejo vsa jezera ter se vrnejo zvečer v Salzburg. O polnoči se odpeljejo z vlakom proti domu in dosepejo v Ljubljano 11. julija ob 8.38. Cena za celo potovanje, železnica III. razr. brzovlak, avtobusi, hrana, stanovanje in vstop-nina znaša 1900 Din. Za II. razr. 2850 Din. Kdor pa želi obiskati samo Oberammergau in se vrniti po isti poti, stane 1500 Din. Kdor se želi udeležiti potovanja, naj se takoj prijavi naj-kasneje do 15. aprila.

★ Evh. kongres v Kartagi bo od 8. do 14. majnika. Kdor se želi prijaviti, naj se prikladi v Prosvetni zvezi do 25. marca. Potovadi bomo iz Genove v Tunis, Kartago, Palermo, Neapelj, Rim in zopet v Genovo. Vsi stroški so proraču-nani na 9000 Din. Udeleženci bi se pridružili katoličanom iz Nemčije, ki potujejo na kongres.

★ Priprave za vseslovanjski gasilski kon-gres. V kratkem se bodo pojavili po vsej Jugo-slaviji in v inozemstvu lično in umetniško iz-delani lepaki, ki bodo opozarjali na Vseslovan-ski gasilski kongres. Plakati so delo priznanega slikarja g. Frana Stiplovskega in bodo našo do-mačo umetnost dostojno zastopali tudi v ino-zemstvu. Gasilci iz Češke so že najavili dva posebna gasilska vlaka. Tudi Poljaki bodo za-stopani in lepem številu. Do sedaj so se odzvali oficijelnim vabilom se Francozi, Belgijci in Portugalci. Pričakujejo se vsak dan nove pri-jave iz inozemstva. Prihodnji mesec bo objavl-jen podroben program kongresnih svečanosti v Jugoslaviji.

★ Lovska sreča. Graščinski oskrbnik g. Ivan Oevirk je ustrelil 15. t. m. v Jaréniku blizu Jur-klostra približno 120 kg težkega divjega prešiča samca. Meina je videti precej sestradan.

★ Premeten tat. Iz Murske Sobotice Iz Bogo-jine poročajo o precej zanimivem slučaju. Pri Casarjevih so hranili denar v neki skrinji. Skrinja je bila dobro zaklenjena. Ključ je vedno imel pri sebi stari oče. Sedaj je rabil za neko stvar denar. Sel je k skrinji. Odklenil jo je in vzel iz nje denarnico, v kateri je imel 2.000 Din. Kar sapa mu je zmanjkovalo, ko jo

Svilene nogavice

Ne morete se jim načuditi! Znamka G. B. L. je kvalitetni pojem! Le ona, ki jih nosi, ve, kako čudovito se te nogavice nosijo in pero. G. B. L. nogavice drže ... drže ... drže ... so enostavno neraztrgljive! Kupite G. B. L. nogavice v 36 novih francoskih barvah, od najnežnejše blond rose do do najnovejše creole - v vsaki boljši trgovini.

so najlažji pot, po katerem prihajajo bolezenske kvi v naše telo. PEVCI se obvarujejo hripavosti, nahoda in prehlajenja, če jemljejo okusne ANA-COT-pastilje dr. Wanda. Dobivajo se v vseh lekarnah. Varujte se izdelkov ki v zadnjem času imitirajo ANACOT-pastilje,

je odprl. Bila je prazna. Neki uzmovič je moral poznati razmere v hiši. Denar je na tihem odnesel in je vse pustil kakor je bilo, da dalje ne bi prišli na sled tatvini.

★ **Lov občine Gorenji Logatec** se bo oddal v zakup v četrtek 10. aprila ob 9 pri kr. okr. načelnstvu v Logatecu za dobo od 1. maja 1930 do 1. aprila 1937. Ostali dražbeni pogoji so na razpolago pri navedenem uradu.

★ **V Službenih novinah** kraljevine Jugoslavije od 15. marca t. l. — v prilogi z datumom od 12. februarja 1930 — je objavljen »Zakon o mednarodni radiotelegrafski konvenciji«.

★ **Razstava »Cvijete Zuzorić«**. Združenje prijateljev umetnosti »Cvijete Zuzorić« v Beogradu priredi maja meseca 1930. razstavo slikarskih, kiparskih in arhitektonskih del umetnikov iz vse Jugoslavije in vabi vse likovne umetnike, da sodelujejo pri tej razstavi. Vsa podrobna pojasnila daje tajništvo združenja (Beograd, Umetniški paviljon Mali Kalemegdan).

★ **Družbeni davek za leto 1930**. Potrebne tiskovine za prijavo družbenega davka za leto 1930, ki jo morajo vlagati davčni obvezanci pri pristojni davčni oblasti, se naročajo v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Pola stane Din 1.—. Tudi prijava za porazdelitev družbenega davka med občine je dobiti istotam. Pola stane Din 1.—.

★ **Pridobitina**. Zamudnike, kateri morajo sedaj vlagati davčno prijavo dohodkov, ki so zavzeli davku od podjetij, obratov in samostojnih poklicev (pridobitina) opozarjamo, da dobe potrebne tiskovine za prijavo tega davka v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani, in sicer: **Davčna prijava za pridobitino** stane Din 1.—; **Pripomoček**, kako se sestavi ta napoved Din 2.—, in **Prijava za pavšalno plačevanje poslovnega davka** Din 1.—.

★ **Filozofija**. Načelni nauk o človeku in njegovem mestu v stvarstvu, spisal univerzitetni profesor France Veber je izšla kot 10. zvezek »Znanstvene knjižnice«. V knjigi odkriva pisatelj ves svoj notranji razvoj v zadnjem desetletju in dolgo pot, ki jo je v svojem znanstvenem življenju prehodil; prav tako je knjiga izredno zanimiva in naši znanstveniki bodo napisali o njej obširne razprave. Knjigo je založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Broširan izvod velja Din 48.—, v celo platno vezan zvezek pa Din 60.—.

★ **Zvočnega filma doma** — ne morete imeti, pač pa lahko dobite krasne gramofonske posnetke vseh pesmi iz filma »Kozška pesem« edino le pri »Gramofon« - A. Rasberger, Ljubljana - Miklošičeva cesta 34.

★ **Roditelji čuvajte svoje otroke** pred prehladom in vratnimi boleznimi, je treba da vzklík nemo vsem skrbnim staršem. Sedanja letna doba s svojo nestalno temperaturo nudi veliko nevarnost za prehlajenje otrok. Pojavljajo se bolezni v vratu, ki ne predstavljajo samo bolečin, ampak so lahko nevarne težjim obolenjem. Radi tega je potrebno dajati otrokom kako zaščitno sredstvo, kakor so n. pr. Panflavin-pastile. Zlasti onim otrokom, ki obiskujejo šolo, so Panflavin-pastile potrebne, ker je nevarnost infekcije tam, kjer se zbira več otrok skupaj, večja.

★ **Našim fantom-vojakom** naročajte stariši, znanci in prijatelji cerkveni tednik »Nedeljce«. Naši fantje-vojaki širom domovine nimajo prilike za redno službo božjo. Kot dobri nadomestek jim bo tednik »Nedeljce«, ki jim prinese za vsako nedeljo evangelij in še drugega čtiva. Daleč od doma bodo navezani na dom. — Pripominjamo, da so vsi celoletni naročniki »Nedeljce« za slučaj smrtne nesreče zavarovani za 1000 Din. — »Nedeljce« izhaja vsaki teden na 16 straneh z naslovno sliko in stane polletno 12 Din, celoletno 24 Din. — Kdor hoče, da se mu vrne fant tudi na duši zdrav domov, bo naročil zanj — »Nedeljce«. Prosimo za natančne naslove! — Uprava »Nedeljce«, Maribor, Slomškov trg 20.

Nesreča ne počiva

— Smrt pod vozom. Sromlje pri Brežicah: Tu se je v soboto 15. t. m. smrtno ponesrečil 59letni posestnik Anton Butkovič; nanj je padel voz vinogradniškega kolja in mu zlomil prsni koš. Izdihnil je par minut potem, ko je bil previden s sv. zakramenti. Bil je vzgleden mož. Pokoj njegovi duši!

— **Požar v Trziču**. Plat zvona je v nedeljskih večernih urah naenkrat zdrnil v Trzič in veličastno pretresljiv sijaj ognja, viden daleč okrog, je jasno kazal pot na kraj nesreče. Žrtve plamenov je postalo Krvinovo gospodarsko poslopje na Slapu in hiša poleg. Že je bila v nevarnosti tudi hiša, v kateri je prodajalna in gostilna, le mirnemu obrazu in pravočasni pomoči tržiške požarne borce se je zlahkaliti, da je druga hiša ostala skoro nedotaknjena in z njo vred tudi papirnica, ki stoji v njeni neposredni bližini. In tako sta zopet dve družini brez strehe in gospodarja povzročena velika škoda po neprevidnosti enega človeka, ki se je na tako strašen način zahvalil za gostoljubnost. Tržiškimi orožniki po priporočamo še malo več pazljivosti in ostroti nasproti različnim beračem in postopačem, ki jih je vedno več v našem kraju.

— **Mlin se je potopil**. Posestnika Kühr Jožefa iz Gradišča (Slov. krajina) je zadela zelo občutna škoda. Na Muri je imel mlin. Pred nekaj dnevi se je nenadoma potopil. Vsled nesreče so prizadeti tudi nekateri drugi gospodarji, ki so bili solastniki mlina.

— **Z voza je padel**. Črnko Blaž iz Markovec je peljal voz sena. Udobno je sedel na senu in priganjal živino k hitrejši hoji. Naenkrat se je voz zazibal in preden se je Blaž zavedel, kaj se godi, je že ležal na tleh. Pri padcu se je močno potekel, razen tega pa si je zlomil tudi roko, tako da so ga morali spraviti v bolnišnico.

Najstarejša
turška
na svetu
Ustanovljena
l. 1712

IBBS

za zube za toaletno za brilje

Ljubljana

Kaj bo danes?

Drama: Za ljubezen so zdravila. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.

Opera: Ob 3 popoldne: Netopir. Na korist Združenja gledaliških igralcev. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven. — Ob pol 8 zvečer: Hasanaginica. Ljudska predstava pri znanih cenah. Izven.

Delavska zbornica: Slavnostno zborovanje kršč. soc. delavstva.

Lekarne: Nočno službo imajo: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1 in Mr. Bohinec ded., Rimska cesta št. 24. — V četrtek: Dr. Piccoli, Dunajska cesta št. 6 in Mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9.

Društveni dom Glince. Ob pol 8 »Trojčiki«.

○ **Cerkvena glasba v stolnici.** Na praznik sv. Jožefa se bo pri pontifikalni škofovi maši ob desetih izvajala Gaston Zuccolijeva maša v čast sv. Frančišku Asiškemu, za mešani zbor, orgle in orkester. Gradual in trakt Foersterjev, pri ofertoriju Premrov motet »Te Joseph celebrent«. Pred mašo Premrova, po maši dr. Kimovčeva pesem sv. Jožefa. Sodeluje oddelek godbe dravske div. oblasti.

○ **XXI. prosvetni večer** bo v petek 21. marca v verandni dvorani hotela Union. Predaval bo g. dr. Vinko Šarabon »gorskih železnih« v Alpah. Predavanje bodo pojasnjevala številne krasne skioptične slike. Ker se misli tudi v naših Alpah izvesti nekaj tozadevnih načrtov zato bo to predavanje brez dvoma zanimalo široko publiko. Predprodaja vstopnic v Prosvetni zvezi.

○ **Gašperček** se je vrnil s potovanja in obišče danes popoldne ob pol petih v Akademskem domu Rožico in Smernico. Le pridite pogledat! Se boste dobro zabavali! — Vabi Kršč. žen. društvo.

○ **Redek obrtniški jubilej.** Optik Josip Goldstein se je prišel dne 25. januarja 1886. (torej pred 44 leti) v lokal Pod Trančo št. 1.) Gosp. Goldstein se je rodil dne 5. maja 1862. v Češkoslovski republiki v Rudolcu pri Znainu na Moravskem. Ko se je izučil optikarske obrti na Dunaju, je delal še 7 let kot pomočnik na Dunaju, od koder je prišel v Ljubljano v omenjeni lokal, ki je po petkratni prodaji danes last g. Olupa. Pod Trančo št. 1. gosp. Goldstein še danes deluje s svojo hčerko čil in zdrav ter vedno židane volje, radi česar uživa pri številnih svojih odjemalcih, prijateljih in znanih splošen ugled in spoštovanje. Njegova hčerka je prva ženska v tej stroki kot pomočnica v Jugoslaviji. Izučila se je le tepe obrti pri očetu. Ko se je pred 20 leti ustanovila zadruga optikarjev, je bil gosp. Goldstein izvoljen za podpredsednika zadruga. Zelimo mu še mnogo let Pod Trančo!

○ **Kanalizacija v Ljubljani.** Medtem, ko je središče mesta dobro kanalizirano, pa je periferija mesta le slabo ali sploh ni. Tu čaka mestno občino še ogromno dela. Kanalizacija se je v letu 1929. podajala le za 2300 m in sicer po kanalizacijskem načrtu. To povečanje kanalizacije pa je v primeri z vso potrebo in spolnitvijo le malenkostno. Vedeti moramo, da je ves del mesta preko železnice prelaza ob Dunajski cesti brez kanalizacije, kljub temu, da so za Bežigradom, ob Linhartovi ulici in na Dunajski cesti do Brinja nastali novi deli mesta z modernimi stavbami. Enake razmere so tudi v Šiški Trnovem, Krakovem in na Dolenski cesti. V ozki zvezi z kanalizacijo je tudi regulacija Ljubljanice. Vse to zahteva seveda denarja, denarja in zopet denarja.

BOLNIK potrebuje dobre krepilne hrane, ki vidno krepi. Taka hrana je

OVOMALTINE

ki ima prijeten okus in se lahko prebavlja. Ovomaltine v kratkem času okrepi boinika in rekonvalescenta.

○ **Nove tablice na avtomobilih.** Po Ljubljani so se že pričele pojavljati nove tablice za avtomobile. Tablice imajo mesto dosedanje številke 15 ali 16 za oblast, št. 2 za dravsko banovino. Avtomobilisti bodo morali vse svoje dosedanje tablice v najkrajšem času premenjati za nove.

○ **Gostovanje baleta dunajske državne opere** v Ljubljani. V petek dne 21. t. m. gostuje v ljubljanski operi balet dunajske državne opere in sicer plešejo baletni mojster Saša Leontjev s petimi prvimi plesalkami dunajskega baleta Plesni simfonijo, koji tvorijo podlago plepa Schubertova glasba. Plesna simfonija obsega spored celega večera. Pri tem večeru bo sodeloval celotni naš operni orkester. Predprodaja vstopnic od danes dalje pri dnevnih blagajni v operi. Cene zvišane operne.

○ **Vreme v Ljubljani** 18. t. m.: Večinoma oblačno, od časa do časa posije solnce, da se zopet takoj skrije. Ravno tako od časa do časa dežuje. Najvišja temperatura 12,7°C; barometer 752,8.

○ **Dva čudna potnika z juga.** Ko so včeraj ob 8 zjutraj izstopili potniki iz belgradskega brzovlaka in jih je, kakor po navadi, opazoval detektiv, če ni vmes kakega iskanega zločinca, se je izpod velikega Pullmannovega voza prikrmatalo nekaj sasjalega, umazanega. Klobuč se je odvil izpod vagona — v zagorelega majhnega fantka. Pogumno je dečko pogledal po ljudeh, si pomencal oči in jo hotel pobrisati. Detektiv pa za njim in ga je k brž ujel. Na policiji je dečko povedal, da mu ime Todor in da je iz Pančeva. V Beogradu se spazil pod brzovlak, ker denarja ni imel, da bi kupil vozovnico za Zagreb, kamor ga je vleka srec k sorodnikom. Ali dečko je spotoma zaspal in tako srečno priromal do Ljubljane. Policija bo dečka nekaj časa obdržala in povprašala v Zagreb za njegovimi sorodniki. Pogumen pa je le ta mali Srbin. — Drugi potopnik z juga je neki gonjač iz Srbije. Spremljal je živino z vlakom ali spotoma se je pokazalo, da se je gonjaču zmešalo. Njegovi tovariši so ga pustili na kolodvoru, sami pa so se z živino odpeljali proti Rakeku. Zapuščeni, blazni gonjač si je hotel v kolodvorski čakalnici prerezati vrat in so mu to komaj preprečili. Policija sedaj ugišlje, kako bi blazneža odpravila nazaj v njegov rodni kraj.

○ **Kdo je pobijal svetiljke?** Od časa do časa se spravi kak divjak na plinske svetiljke in mu je v posebno zabavo, če jih nekaj pobije. Policija sedaj išče na primer nekega zlikovca, morda jih je bilo tudi več, ki so razbili eno plinsko svetiljko na križišču Miklošičeve ceste in Pražakove ulice in pa eno v Čopovi ulici. Mestna planina je oškodovana skupno za 360 Din. Le kako veselje more biti to, pobijati svetiljke?

○ **Dober svet iz prepričanja.** Vsakdo trpi na kurjih očesih — svetujemo, da se takoj zaupno poda v kopališče »Slone« in rešen bo neprijetnih bolečin.

○ **Polenovka** namočena se dobi vedno v delikatesni trgovini F. R. Kovačič, Miklošičeva c. 32.

Lepši zobje
SARGOV

KALODONT

Maribor

□ **Svoje potovanje iz Kaira v Bagdad** bo popisoval na prosvetnem večeru v četrtek, dne 20. t. m. ob 20 v dvorani Prosvetne zveze znani raziskovalec svete dežele in orientalskih pokrajin dr. **Anton Jehart**. Vsebinsa tega njegovega predavanja bo čisto nova in bo obsegala najzanimivejše podatke iz najdivnejših dežel orijenta, ki jih je dr. Jehart prepotoval. Vrednost predavanja bo tem večja, ker bo predavatelj predaval izvirne skioptične slike, ki jih je sam posnel na licu mesta.

□ **Popolno carinjenje na naši drž. meji.** V zvezi z gradnjo carinskih hiš ob državni meji, o čemer smo poročali v nedeljski številki, se namerava na jugoslovansko-avstrijski meji ob novozgrajenih carinarnicah uvesti popolno carinjenje izvoženega in izvoženega blaga. Za uvedbo popolnega carinjenja je bilo doslej storjenih brez števila prošelj in vlog od strani obmejnega prebivalstva. Sedaj se bodo po izvršeni gradnji predvidenih carinarnic izpolnila dolgoletna prizadevanja obmejnega prebivalstva, ki je na primer moralo do sedaj iz obmejnih krajev goniti živino v Maribor, če jo je hotel prodati v Avstrijo. S tem se bodo taki in slični nedostaki v obmejnem kupčijem in gospodarskem prometu odstranili, kar bo v velik hasek našega obmejnega prebivalstva ter njegovega gospodarskega procvita. Iz omenjenih razlogov moramo hvalevredno odločitev glede uvedbe popolnega carinjenja na naši državni meji najtopleje pozdraviti.

□ **Iz tukajšnjega teatra.** Koncem meseca se vprizori v J. Kovičevi režiji Novčanov »Herman Celjski«: pri vprizoritvi bo sodeloval cel ansambel ter bo omenjena predstava poleg Verdievega »Rigoletta«, ki pride tudi v kratkem na oder, gotovo najpomembnejša v drugi polovici letošnje gledališke sezone.

□ **Kavarnar Stickler umrl.** Včeraj jutraj ob 3 je preminul v starosti 53 let na posledične težke neozdravljive bolezni kavarnar Franc Stickler, lastnik kavarne »Central«. Pokojnik je bil zelo podjeten ter radi svoje ljubeznivosti in iskrenosti splošno priljubljen; mnogim je v težkem položaju v svoji dobrosrčnosti pomagal iz zagate. Bil je tudi vzgleden podpornik reževev in raznih dobrodelnih društev. Truplo dražega pokojnika bodo jutri ob 14 blagoslovili, na kar ga bodo iz mrtvašnice starega cerkvenega pokopališča prepeljali na kolodvor in odtod v Beljak, kjer ga bodo pokopali. Pokojniku blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje.

□ **V mestnem fizikatu** v dneh 20. in 21. t. m. radi čiščenja uradnih prostorov ni uradnih ur.

□ **Seja mariborskega občinskega sveta** bo dne 27. t. m. ob 18 v mestni posvetovalnici. Na dnevnem redu je poročilo predsedstva, predlogi in vprašanja ter poročilo odsekov. Na seji se bodo obravnavale tudi nekatere disciplinske zadeve, o katerih so deloma prodrl glasovi tudi v javnost.

□ **Tretjeredna skupščina duhovnikov** ima mesečni sestanek 20. marca ob pol 16 v frančiškanskem stanu.

□ **V studenški Ljudski univerzi** predava v četrtek ob 19.30 zdravnik dr. V. Marin o tuberkulozi.

□ **Nabavljalne zadruge drž. uslužbencev** redni letni občni zbor bo v nedeljo, dne 23. t. m. ob 9 popoldne v mali dvorani Narodnega doma.

□ **V nevoljo so prišle mariborske gospodinjke** radi oblakov prahu, ki so se dvigali na Glavnem trgu ter na Koroški cesti ter obisipali meso na mesarskih stoicah s pravočasno prašno plastjo. Skoraj spuntale so se mariborske gospodinjke radi tega in izrazile svojo nevoljo, ker se Glavni trg in Koroška cesta ne škropita. Upravičeno vznemirjenim mariborskim gospodinjicam moramo prav dati. So vendar tukaj razlogi higijene.

□ **Izposojevalne ure v Prosvetni knjižnici** na Aleksandrovi cesti 6 so odslej vsak dan od pol 16 do pol 19. Knjižnica je prešla te dni večjo pošiljate najraznovrstnejših književnih novosti iz domače in svetovne književnosti.

□ **Preminula je** v starosti 60 let posestnica Frančiška Aicher, Pogreb pokojnice bo jutri ob 16 iz splošne bolnice.

□ **Stavbne zadruge drž. nameštencev** redni občni zbor bo jutri ob 20 v pisarniških prostorih na Rotovškem trgu 1.

Celie

□ **Ob priliki današnjega praznika** kršč. soc. delavstva uprizori celjska Krekova družina popolne ob pol 4 v Narodnem domu spevoigro »Graničarje«. Obisk te ljudske igre, ki nudi obilo užitka tako onim, ki se radi smeje, kot tudi onim, ki so jim srca rada solzava, toplo priporočamo. Vstopnice se dobijo ves dan v Narodnem domu.

□ **Poslednji prosvetni večer**, ki se je pod naslovom »Večer slovenske ljudske pesmice« vršil prošli ponedeljek v Domu v Samostanski ulici in na katerem je predaval asistent etnografskega muzeja v Ljubljani g. dr. Stanko Vurnik, je bil po udeležbi zvest brat dosedanjih prosvetnih večerov. 20 po številu. Predavatelj je poudaril, da živi ljudskih pesmi še danes med slovenskim narodom do 60.000, od katerih pa je žal doslej zbranih v slovenskem etnografskem muzeju komaj okoli 16.000. Praktična posledica predavanja je bila, da je g. F. iz Celja neposredno po predavanju ponudil predavatelju

★ **Noseče matere** se morajo skrbno varovati vsakega zaprtja z uporabo naravne »Franz-Josef-grenice«. Predstojniki vseučiliških klinik za ženske hvalijo soglasno pristno »Franz-Josef« vodo, ker se lahko zavziva in se gotovo pojavi v kratkem času odvajajoči učinek brez neprijetnih stranskih pojavov. »Franz-Josef-grenica« se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

lepo zbirko doslej neznanih zapiskov ljudskih pesmi, po večini šaljivih. Med predavanjem je trditve predavatelja lepo ponazorilo petje moškega terceta, na koncu predavanja pa je gospa dr. Rajhova ob spremeljevanju gđ. Plzakove na klavirju ob splošnem odobravanju zapela tri ljudske pesmi. — Izven napovedanega prosvetnega programa se vrši prihodnji ponedeljek v veliki dvorani Narodnega doma protestno zborovanje zoper preganjanje krščanstva v Rusiji, o katerem predava profesor g. Jan Sedivy iz Maribora.

□ **Zborovanje meščanskošolskega učiteljstva** v Celju. Ob nepričakovano veliki udeležbi se je vršilo včeraj v celjski meščanski šoli zborovanje učiteljstva vseh meščanskih šol Dravske banovine. Z ozirom na veliko napetost med učitelji absolventi višje pedagoške šole ter med onimi s strokovnimi izpiti se je bilo bati, da bo zborovanje poteklo izredno burno. Govorniki so posrečeno vplivali ter je tako zborovanje poteklo vseskozi v mejah pomirljivosti. Pozitivni rezultat zborovanja je že v tem, da je bil z absolutno večino glasov izvoljen za predsednika novega odbora meščanskošolskega učiteljstva Dravske banovine g. Humek in to na kompromisni listi obeh struj. Prosvetnega inspektorja Dravske banovine je na zborovanju zastopal banski nadzornik g. dr. Pečovnik. Z velikim odobravanjem je bil sprejet sklep, da se z zborovanja odpošljejo pozdravne brzojavke Nj. Vel. kralju ter ministrskemu predsedniku gen. Zivkoviću.

□ **V celjski bolnici so umrli:** Dne 16. marca 35letni Krajnc Franc, mizar iz Laškega in 6 mesecev stara Hilda Kitak, hči pekovskega pomočnika iz Zavodne pri Celju; dne 17. marca pa 20letni Viktor Polanc, mizarski pomočnik iz Nove vasi pri Sv. Juriju ob juž. žel. — N. v m. p.

□ **Tečaj za knjigovodstvo in obrtno kalkulacijo** se je pričel prošle nedelje v Celju. Prireja ga urad za pospeševanje obrti zbornice TOI v Ljubljani. Za tečaj je vladalo tako veliko zanimanje in se je priglasilo toliko udeležencev, da je bilo treba pouk deliti v dva oddelka. Prvi ima pouk ob nedeljah od 8 do 11, ob ponedeljkih od 6 do 9 in ob petkih od 7 do 10, drugi pa ob nedeljah od 10 do 13, ob sredah od 6 do 9 in ob četrtek od 6 do 9 zvečer. Vsi oni, ki so se bili prijavi za tečaj, pa se še niso udeležili pouka, se pozicajo, da se prično nemudoma udeleževati pouka, ker bi pozneje istemu ne mogli več slediti.

□ **Pokojniško zavarovanje in zasebni namešenci.** O tem aktualnem vprašanju bo predaval podpravitelj Pokojniškega zavoda v Ljubljani g. dr. Vrančič, dne 20. t. m., ob 8 zvečer v dvorani Delavske zbornice v Razlagovi ulici. Vstop k predavanju je vsakomur prost.

Ptuj

O bolniškem zavarovanju bo na dan sv. Jožefa ob 10 popoldne v salonu gostilne pri pošti predaval g. Podgoršek, ravnatelj trgovsko-bolniškega in podpornega društva v Ljubljani. K predavanju so vabljeni vsi privatni namešenci.

□ **Kalici nočnega miru.** V nedeljo po noči se je prav drla neka fantovska družba na Bregu, ki ga je imela pod »kapo«. Razgrajali in vpili so ter s tem kalili nočni mir. V tem razpoloženju so že potegnili mesarske nože in prišlo bi bilo do pretepa, ko bi jih ne bila zalotila naša budna policija, jim vzela nože in jih nagnala domov.

□ **Novo mesto.** Nov poštni nabiralnik preskrbi poštna uprava v Kandiji ter ga prirediti na škarpjo ob dr. Buhovi vili. Z novim nabiralnikom bo ustrezno precejšnje mu delu Kandije in Grma.

Trzič

□ **Gospodinški tečaj** za delavska dekleta je lani in letos oskrbela tukajšnja Vicencijeva konferenca. Letošnji je bil v zadovoljstvo vseh udeležencev zaključen v nedeljo zvečer. Udeleževalo se ga je 20 deklet. Sicer so ti tečaji le večerni, vendar so zelo velikega pomena za izobrazbo delavskih deklet. Prostore in eno sestro kuharico nam je letos nudilo kar tukajšnje sirtišče, eno moč pa je poslalo vodstvo šolskih sester iz Maribora. Praktična oskrba tečaja ima tudi le praktičen smoter, kar je poglavito.

□ **Brezalkoholno restavracijo** smo dobili te dni v Rokodelski dom. Prejšnja alkoholna gostilna, ki je bila v hiši, je izginila. Namenu hiše je brez dvoma primerna ta preureditev in lepi restavracijski prostori, v katerih se mogočno oglašja izborni radio, bodo odslej pač še bolj zabavali tistih, ki želijo pošteno družbe, pouka in zabave.

□ **Ponedeljkovo protestno zborovanje** proti preganjanju vere v Rusiji je privabilo skupaj izvanredno veliko množico, tako da se je prostora dvorane »Našega doma« napolnila do zadnjega kotička Univ. prof. dr. Andrej Snaj iz Ljubljane nam je v lepih in toplih besedah naslikal pretresljivo in nadvse žalostno stanje v Rusiji pod boljševiki, tako da je bila resolucija koncem predavanja samo naravna izvirna ogorčenja nad krutim nasiljem, pa tudi izraz ljubezni in sočutja z nesrečnim ruskim narodom. Mogočni zvoki himne »Povsod Bog« so zaključili prelepo zborovanje.

□ **Koncert priredi drevi** ob 8 pevski odsek Prosvetnega društva.

Trbovlje

□ **Diplomirani gasilci** pri gasilskem društvu v Trbovljah II. Naše trško gasilsko društvo ni samo eno najstarejših, saj je bilo ustanovljeno leta 1887, ampak tudi eno izmed najboljših v državi. V društvu veje duh, da dobi vsak veselje do požitvalnega dela v prid svojemu bližnjemu, zato za izkazuje članski imenik tudi člane, ki se udeležujejo pri gasilstvu že desetletja. Takih je bilo že več odlikovanih, v nedeljo, na običnem zboru pa kar štirje naenkrat, ko so obhajali 25-letnico svojega delovanja pri nesebičnem delu gasilstva.

□ **Odlikovani**, ki so jim bile podeljene krasno izdelane diplome so sledeči gg.: krojaški mojster

Politično pismo iz Avstrije

Brezposelnost in vladna odpomoč — Graditev strateških cest — Zgodba o lačni urani

(Od našega rednega dopisnika z Dunaja.)

Brezposelnost v Avstriji je že precej časa prav demagoški slogan kar vsem strankam brez razlike. Druga druga doživajo, da so krive toliko brezposelnosti, ali pa da premalo storé za brezposelne delavce in delavke itd.

Z licenstvom, hinavščino ali zmetničenostjo govorijo o 300.000 in čez brezposelnih v vsej Avstriji in slikajo bedo teh ljudi. — In res, nekatere slike so strašne: oče s kopo otrok, bolno ženo, a brez dela in zaslužka že toliko in toliko časa, — životariti morajo ob sami državni podpori za brezposelne, ki znaša povprečno 130 Din na teden.

Toda takih trpinov ni samo v Avstriji, dovolj jih je povsod, tudi pri nas jih ne manjka. Kjer so ob tej podpori cele rodbine, je zares hudo, toda takih je veliko manj. Celo polovico lahko kar držimo. Ne prepiravam, ako rečem, da polovica takih brezposelnih niti ne mara prijeti za delo, ako bi se jim tudi nudila prilika. Ti ljudje sploh nič delati ne znajo, ker se niso nikdar nič pridali učili. V preminogih rodbinah je zlasti po vojni takih pridanih, ki pod milim soncem ne znajo nobenega dela, da bi zaslužili mezdo. V mnogih rodbinah jih je kar po več mladičev in mladenk, ki nič ne znajo, a gredo in si zlomiselnost pridobijo podporo za brezposelne. Za kratek čas dobe kje kako delo, ki ga potem izgube ravno zaradi tega, ker nič delati ne znajo — potem pa se prigrasijo za podporo, ki jo tudi redno dobivajo. To so ljudje, ki v rodbini staršev dalje žive, dajejo od podpore kako malenkost za gospodinjstvo, večino pa zapravijo. Takim naravnost smrdi delo, in ako bi se jim kje kaj ponudilo, niti ne marajo sprejeti. — Zadnje čase so začele oblasti vendar malo preiskovati zlorabe in prišle so naravnost grde stvari na dan. Časopisi so objavljali slučaje, ki osvetljujejo demagogijo z brezposelnostjo.

Avstrijska vlada se je zadnje tedne temeljito bavila s tem vprašanjem in ukrenila je razne odredbe, po katerih naj bi bilo pomagano brezposelnim. Dunajsko mesto samo je sklenilo, da bo zidalo na novo okroglo 40.000 stanovanj, torej več nego za dve Ljubljani. Tu bo kmalu veliko tisoč delavcev zaposlenih. — Država bo tudi gradila stanovanja, kajti uvedla je že od avgusta lanskega leta tako zvaní najemniški groš, t. j. od vsake predvoje krone najemnine morajo najemniki plačevati groš davka v državne blagajne. Iz tega davka in še drugih državnih prispevkov se bo veliko zidalo. Tudi zasebna podjetnost se bo iz tega davka podpirala.

Država bo v vseh področjih uprave pospeševala investicijska dela, da zaposli delavce, ki bi sicer dalje prejemale podporo. Izdatki za taka dela obtežijo državo le za diferenco med potroškom in brezposelno podporo. Vsa ministrstva so pospešila v svojih področjih najrazličnejše investicije ali državne dobave, tako da bo veliko delavcev zaposlenih. — Enako hočejo vse dežele iz svojega proračuna izvršiti razne potrebne ali vsaj koristne investicije.

Zvezna republika kot taka je namenila kar 450 milijonov šilingov za investicijska dela, to je torej v naši valuti: 3600 milijonov dinarjev, kar pač ni malenkost. Za ves ta denar Būnda, Dunaja in vseh dežel bo zaposlenih v produktivne svrhe veliko tisoč delavcev. — Vse to je hvalevredno delo vlade in dežel.

Med investicije moramo šteti posebno dve ogromni novi avtomobilski cesti po najnovejših zahtevah avtomobilizma, in sicer od Celovca do Gradca in druga čez Grossglockner. Ti cesti bosta posredovali krasno zvezo Italije z Ogrsko in Nemčijo, in sicer v prvi vrsti za modern avtomobilski promet.

Dunajskemu »Abende« moramo prepustiti odgovornost za trditve, da prisloži za zgradbo teh velikih cestnih del na pomoč — italijanski kapital. Pravi dalje, da sta to jasno samo stratežni cesti. V petkovi številki je ta list priobčil srđit članek proti taki italijanski politiki po avstrijskem ozemlju in odlično svari Avstrijo, naj se ne spušta v take avanture. In izrečno spravlja le zgradbe cest

s potovanjem Schobra v Rim. — Kaj v slučaju, ako ima »Abende« prav? — Ako tako piše list, ki se tudi po novem avstrijskem tiskovnem zakonu tiska na Dunaju, tedaj je to vsekakor pažnje vredno...

(Pri tej priliki nam mora nehoti priti v spomin, kaj so pisali italijanski listi po dovršeni zvezi z Ogrsko. Takrat so menili, da bi jih Jugoslavija ovirala pri tranzitni trgovini Ogrske na Trst in Reko. Zato so že takrat govorili o novih prometnih zvezah med Celovcem in Gradcem, da bi se tako izognili jugoslovanskemu ozemlju. — Ali ni verjetno ali vsaj možno, da je danes temu res tako, kakor trdi dunajski »Abende«?)

Za nas mora biti zanimivo naslednje dejstvo: Dvanajst let čujemo v vseh durih in molih pesem o revščini v Avstriji. Odkod nakrat toliko sredstev za tako ogromne investicije?

Odgovor je čisto enostaven: Avstrijski politiki so dobro vedeli, zakaj so doslej toliko javkali in tožili. — Pri nas v Jugoslaviji smo ves čas ravnali ravno narobe: kokodakali smo kakor petelinji na gnoju o našem bogastvu in blagostanju, in dogajalo se je, da smo tudi mi pomagali Avstrijcem pri javkanju, češ, kako bo po dunajskih cestah travca zelenela in kako bodo po avstrijskih železnicah pajki predli. Zato pa so Avstrijci tako izborno odrezali na mirovni konferenci in zadnjič v Haagu. Kar obisipali so jih s simpatijami in — odpuski. Takoj po vojni so neštete ameriške, švicarske, danske, norveške, švedske misije redile na Dunaju na stotisoče ljudi, nad sto tisoč otrok so jim vzeli v svoje dežele in jih izborno redili in vzgajali, a nikakih reparacij ne odškodnin jim ni treba plačevati. Tako znamenito so znali javkati, in mi smo jim znamenito pri tem pomagali. Zdaj pa nakrat milijarde za krasne investicije!!

Kot dobri sosede jim te dobrote privoščimo. Naglašamo le svojo neumnost, kako smo jim sami pomagali v brezmejni naivnosti.

Zadnjič sem omenil, kaj je pisal senator Cirmeni v »Pester Lloyd«, kako naj Avstrija polni italijanske luke s tranzitnim blagom in pa, kako mra zdaj po Schobrovem posetu v Rimu postati posrednik za popolno prijateljstvo Italije z vsem nemštvo, to pa seveda za velikopotezno politiko Italije v Evropi... V vladinem »Extrablatt« od 12. t. m. pa je pisal italijanski finančni minister Alfredo Roco, da je Avstrija po dohodu Schobra v Rim stopila z Italijo v enako razmerje, kakor doslej Ogrska in Bolgarija. To pa v svrhu, da more Italija še nadalje vršiti v Evropi regulativno idejo pravičnosti, po Kantu »die regulative Idee der Gerechtigkeit«. Torej: Pravičnost in — Italija! Ako se Roco sklicuje na Kanta, pa naj mu mi povemo, da je veliki Goethe nekaj zaklical: »Od vzvišenega do smešnega je — samo en korak.«

Ob takih pisarijah italijanskih odgovornih državnikov nam v Avstriji ne smemo zameriti, ako smo pozorni na vse take pojave. Nočemo slikati po nepotrebnem vruga na steno, ali suha dejstva pa le smemo beležiti in po njih uravnati svoje upanje.

X. y.

Setvena kriza v Rusiji

Nakrat so hoteli sovjeti izvesti kolektivizacijo vasi, mesto kolektivizacije pa so doživeli težko setveno krizo. V vsej sili ta sicer še ni nastopila, ker še ni prišel povsodi čas žetve, toda že sedaj kažejo setvene priprave, da bo Rusija doživela usodno setveno krizo. To so tudi že spoznali boljševiki sami. Tako piše »Pravda«: »Spomladenska setvena kampanja vstopa v novo, odločilno stopnjo. V posameznih okrajih srednjeazijskih republik so se že pričela poljska dela, v drugih oblastih in v nekaterih republikah sovjetske unije pa manjka do pričetka setve le malo tednov, ponekod le še par dni. Nikjer pa ni videti priprav za pričetek setve.« Pač pa se vedno bolj opaža kolektivizaciji nasprotna agitacija. Zlasti bogati

Žlahtni in negovani

kjerkoli se nahajate! Kot dihljaj tanka plast ELIDA pudra Vam vsaki čas napravi čudežno, baršunasto mehko kožo, ki Vam podeli milino in l-jubkost.

ELIDA PUDER

kmetje znajo z vsemi načini preprečevati izvedbo kolektivizacije. Razširjajo najneverjetnejše vesti, samo da begajo prebivalstvo. Par takšnih značilnih agitacij »Pravda« tudi navaja.

Tako so v vasi Zabolotje v radomišelskem ujezdu na Ukrajini razširili kulaki vest, da bodo vse nad 72 kg težke žene, ki so članice kolektivnih gospodarstev, poslane na Kitajsko, da bodo tam »pomnčevale belo pleme«. Jasnno je, da je ta vest žene strašno preplašila in da je bila na mah vsa vas nasprotna kolektivizaciji.

V drugih vaseh so se nakrat pojavile beračice, ki so pravile, kako dobro so živele preje, ko še ni bilo kolektivizacije. Ko pa je ta prišla, pa se je pričelo vsej vasi goditi slabo in kmetje so morali seči po beraški palici. Tudi besede teh »beračic« dobro zaležejo.

Toda kulaki se ne omejuje samo na kolektivizacijo, temveč so se v nekaterih krogih kar dejansko lotili komunistov. Mnogo kolektivnih gospodarstev so požgali, uničili stroje, mnogo boljševikov pa tudi pobili.

Sovjetski listi zelo obširno pišejo o zakas-

nitvi setve. Tako imajo »Izvestija« napiso: »Semeni je še vedno križ.« »Zelo malo upanja na dobro setev« in slično. »Pravda« pa piše, da v mnogih okrajih nimajo niti polovice potrebnih semen. V Kubanu se je vršil proces proti članom novorozdestvenskega sovjeta, ker so slabo pripravljali setev, 18 članov je bilo obsodjenih na zaporno kazen do treh mesecev, predsednik sovjeta pa na poldrugo leto.

Na vasi manjka ljudi, ki bi pripravili setev v kolektivizirani vasi. Zato kličejo »Izvestija«, da morajo brez izjeme vsi agronomi na deželo in da ne sme nihče ostati v mestih. Vsi morajo biti mobilizirani, da rešijo setev! — A tudi agronomov primanjkuje. In zato kliče »Pravda«: »Niti ene minute se ne sme več izgubiti za izvedbo letošnje setve, ker ta odloči o usodi mnogih naših načrtov glede socialistične spremembe kmečkega gospodarstva.«

Po tej žalostni sliki setve v Rusiji pač ni čuda, če je sam Stalin nastopil proti prehitri izvedbi kolektivizacije. Odpor kmečkega ljudstva je le premočan in nevarnost je, da ne bo samo propadla kolektivizacija, temveč tudi setev in da grozi Rusiji — nova lakota.

Zemlja vre

(Iz poročila sovjetskega vaškega dopisnika.)

Prekanjenec

Močvirja, zeleni gozdovi, lesene naselbine so ostali za nami. Nenadoma je vstala pred nami sočna črna zemlja. Začela se je brezkraina donska stepta. Vlak je krenil z glavne proge, vozovi so se izpraznili, postalo je tišje: zgovorni letoviščniki in poslovni ljudje iz velikih trgov so bili izstopili. Njihova mesta so zavzeli kmetje, člani vaških združenj in začeli so se dolgi pogovori brez konca in kraja. Zagorel možak, ki je neprestano tičal pri oknu, se je nenadoma okrenil in začel srdito kričati: »Kmet more samo eno: garati — a jedel bo zanj rogati hudič. Ljudje so delali in jedli svoj kruh in dali od svojega hleba tudi tujcu še k.s. Sedaj pa pravijo, da ta naša dela ne velja več, da je treba napraviti drugače. Potegnejo ti kožo s telesa in te prisilijo v kolektiv. Tam vsi skupaj ne bodo imeli kaj žreti. Ali je tako ali ne? — Kmetje so rili s prsti po svojih bradah in se prebrisano smehljali — zgolj v kotu očel. Iz sosednega oddelka je vprašal nekdo s hripavim glasom: »Kakor se zdi, so zavzeli pri vas zelo ostro smer in se braniš z rokami in nogami?« — »Pa še kako, samo da se ne damo tako ugnati, pri nas ne spadamo nedbojazljivci. Dobro sem bil živ in pri meni se je tudi kaj dobilo. Sedaj sem nehal dobro živeti, pa tudi iskati pri meni ni več kaj. Jaz in moj sin sva imela konja in kravo, in tu so rekli, da sem »se-rednjak« (srednje premožen kmet) in da spadam med najboljše plačnike. Sedaj sva se s sinom razdelila: on je dobil konja, meni sta ostala krava in žena. Sedaj smo pravi stradavci in zahtevamo, da nam še država kaj da.« — Hripavec je zaklical posmehljivo: »Si pač pretkanec.« — Rjavci si je pogladil brke in rekel tiho: »Moras postati zviti. Da bi zaradi teh »bednjakov« (revnih kmetov) garal, mi ne prihaja na misel. Ker je »bednjak«, ima pri obliasi veljavo, a po mojem mnenju ni nič drugega kakor nepoboljšljiv lenuh.« — »Kolektiv bo

vse prisilil na delo.« — Vsi so se ozirli na kmeta, ki je izgovoril te besede; oglasili so se klci: »Ne mlati prazne slame!« — »Kar požvižgaj, pa bo nared!« — Črni je menil maloverno: »Vraga se bodo brigali za delo, ko jih pa že čakajo službe pri upravi, da bodo nam bedakom ukazovali.« — »Da, da, tako je, res.« — Tako je tekel kmetiški pogovor dalje in dalje. Mimo vlaka so brzela polja, ozki gozdni pasovi, v zelenem kolu plesoče breze, črede po hribcih; na obzorju je lebdela lilast oblak prahu: plodna žitnica Rusije.

Bolezen »Kolhos«

Kolhos (kolektivno, to je skupno gospodarstvo) obvladuje vse misli. O njem govore na vseh zborovanjih, po vseh kmetiških domovih, na polju, med odmorom, pri tobaku; Kolhos je postal psovka: »Ti, lenuh, spadaš v Kolhos.« — Imel sem priliko nešteto krat govoriti o Kolhosu — na zborovanjih, pri večernih zabavah in v osebnih pogovorih. In opazil sem, da ni večjega veselja za kmeta nego pogovor o tem, kako bo v bodoče: stroji, razdelitev dela, snažne, svetle izbe, šole, bolnice, klub in morje zlatega žita; vse to daje njihovega obrazu blažen izraz. Ko si pa s svojim govorom pri kraju, potem maloverno zmanjujejo z glavo: »To bi že bilo nekaj, toda ljudstvo ne bo za to! Vrag naj ga pregovori! Pa tudi državne sile ne bodo zadoštovale, da bi vse to zmogle.« — »Le začnite, potem se bodo sile že našle, tudi Moskva ni nastala v enem dnevu.« — »Mi, kaj pa smo mi, samo zruce. Če pojdejo vsi, pojdemo pa še mi.« — »Kdo pa so vsi?« Tudi drugi govore tako. — »Kaj ni dovolj ljudi, ali naj začnemo ravno mi?« — Začarani krog. Rdečobrski prijatelj Ernil mi je nekoč dejal: »Kmet — ta nikomur ne verjame. Navajen je vse življenje trpeti pomanjkanje, na skrivnem praskati skupaj, kar se kje da, in tega svojega načina nikoli ne bo izpremenil. Proti temu je vsako prizadevanje zaman. Tako ti ne bo nikdar verjel, ako mu enostavno daš cigarete. Pokadil jo bo in si tri dni razbijal glavo: Zakaj mi jo je dal — ali ni kaj slabega skrival za tem? Ravno tako je s Kolhosom: Obetaš mu, da bo imel od tega

razne ugodnosti, on pa si misli svoje: Opehariti me hočejo!

Zenska fronta

Zenske so na vasi velika moč. Kmet njihovi trmi ni kos. Žena čuva predanja. Nad tisočimi malenkostmi vlada. Ona nosi vso težo bremena, vse življenje se bori s pomanjkanjem. Za žensko v naših krajih tudi revolucija ni izboljšala življenjskih pogojev, šla je mimo nje in jo pustila ob strani. Vse dan ne pozna počitka. O ničemer ne more razmišljati ne sanjati o lepšem življenju. Hlapčevstvo, topost, lenivost — to je ozračje, v katerem živi. Vse čas nisem videl na vasi niti ene ženske na vodilnem mestu. Govoril sem o tem v sovetu, pisal celo izvršilnemu odboru. Vsi so se pritoževali, kako zelo manjka delavnih žena. — V eni sosednji vasi so bili sklenili na zborovanju, na katerem so bili samo moški, da vsi skupaj vstopijo v Kolhos. To je bil dogodek za vse okrožje. Toda vse so uničile ženske. Po vseh hišah se je vnel prepir, ženske so napadle moške: »Tak tako, kolektiv hočete imeti... da se takoj odjavite, drugače zletite iz hiše in me takoj začnem z delitvijo.« Ženske so se zbrale v skupinah, kričale in psovale dan za dnem po vsej vasi; na vrsto so prišli stari grehi in nastalo je ozračje nezaupanja in sovraštva. Glavno vlogo igrajo pri tem ženske obleke. Razširila se je bila govorica, da bo v »komunice« vse skupno in da se bo razdelila tudi vsebina skrini. To je sodu izbilno dno. Kmetje so prišli v vaški sovjet, razburjeno rili po svojih bradah in prosili: da naj jih zaboga takoj odjavimo, kajti drugače jih bodo pobesnele babe požrle. Z nobenim razlogom se kmetje niso dali omajati.

Kaj hočejo vedeti kmetje

Po splošnem mnenju se je revolucija na vasi šele sedaj pričela. In to je tudi res, če ne vpoštevamo opustošenj in zapovedbe zemlje, marveč izpremembo v načinu življenja, predvsem v odnosu do lastnega dela. Vas se je razdelila v dva sovražna tabora, med katerima ni več mogoča nikaka sprava. Celo noč je trajalo zborovanje, ki je veljalo organi-

zaciji Kolhosa. Prišli so vsi, polnoštevilo, celo ženske. Agronome so obsipali z vprašanji: Kako se bo delo zaračunavalo? — Če imam dva pluga, ali se mi bo to vračnilo? — Ali nam bo država pomagala s stroji in semenjem? — Kaj bodo počeli v Kolhosu vdove in hiralci? — Če vsajam jaz ob solnčnem vzhodu, moj sosed pa opoldne, po katerem se bo ravnal Kolhos? — Ali bodo komunisti tudi orali ali pa bodo s svinčnikom v roki letali okoli? — Ali ne bo tako, da bomo mi delali, zaje-daveci pa ukazovali? — Veliko slišimo o birokraciji — ali Kolhos ne pospešuje birokracije? — Ko smo ponoči sestavili imenik novoustanovljenega Kolhosa, so se razplamenele strasti. Najbolj ne-strpni so kričali: »Le pogledjte, kdo vse se tu vpi-suje, vsi, ki svoj živ dan niso marali delati. Komunisti se vpisujejo na povelje, drugi v nadi, da jih bo živila država — in na ta način nam hočejo pomagati!«

Spomnil sem se Ernilovih besed: Tudi v kolektivu ne bodo vsi ukazovali. Voditelji morajo biti, toda biti morajo sposobne glave. Da, a kje neki so? Mi jih nimamo!

Sadoki

Mongolski obraz Ivana Sadoka se je smehljaj čez in čez, ko je pripovedoval, kako ume kmet celo Boga opehariti. S takimi zgodbicami je zabaval ljudi na vsakem zborovanju. Ta defraudant in pijanec je bil prej član vaškega sovjeta. V Kolhos je pristopil prvi. Vsak dan ga je videti v družbi kovača Nikite. Čez dan se oba potikata po vasi okoli, popivata po kremah, potepata po tujih hišah, dokler se v mraku pijana ne zvrneta v občestni jarek. Ko se ta dva pokažeta na vasi, potem kličejo kmetje pol zavistno pol zasmehljivo: »Glejte, kako dobro se jima godi; ko mi garamo na polju, praznujeta ta dva masleni teden.« — Ta Sadok agitira za kolektiv, pri tem pa mu je v mislih samo lastna korist. Tam je varen pred kaznijo in priti utegne celo na vodilno mesto. Kako naj gremo z njim skupaj? Tako govore kmetje in zmanjujejo z glavami...

Švedski vžigalični trust

Kdor je v zadnjih letih zasledoval razvoj švedske, je opazil silen razmah industrije. Švedski telefoni, električni stroji, prašne sesalke, hladilnice, krogelni tečaji in vžigalice so osvojile svetovni trg. Glavno poglavje v zgodovini švedske industrije je vžigalični trust, iz neznanih začetkov v letu 1848. se je razvila mala tovarna z maloštevilnimi delavci do sedanje višine z več kakor 150 tovarnami v 35 deželah in 60.000 delavci; iz zasebnega podjetja z omejeno obratno glavnicjo je nastala sedanja akcijska družba, ki razpolaga z glavnicjo, katero cenijo na borzi na dve do tri milijarde.

K temu mogočnemu razvoju je pripomogla cela vrsta ženjalnih mož: profesor Pasch, ki je leta 1844. prijavil patent na nov proizvodni način, pri katerem je izginil fosfor iz vžigalice; brata Lundström, ki sta ustanovila prve tovarne v Jönköpingu in najditelj Lagerman, ki je sestavil stroj, ki na eni strani sprejema kos surovega lesa, na drugi strani pa oddaja izgotovljene škatljice; Hay, ki je 35 let vodil prvo družbo; Šved Löwenadler v Londonu, ki je prvi združil vsa podjetja, in inženjer Ivar Kreuger, ki je delo dokončal in vse truste, ki so med seboj konkurirali, leta 1917. združil v »Svenska Tändsticks Aktiebolaget«.

Ivar Kreuger je eden najbolj zanimivih pojavov v pridobitnem življenju naših dni. Iz neznanega inženjerja se je dvignil do ene glavnih oseb današnjega finančnega sveta in do voditelja enega najmočnejših trustov. Če pomislimo, da je star šele 40 let in da je na čelu vžigaličnega trusta dobrih deset let, moramo priznati, da je mož v resnici izreden ženi.

Vendar pa ženjalnost sama ne zadostuje. Če ne bi Kreuger zidal na tako trdni in solidni podlagi, ki njegova ekspanzivna politika že davno propadla. Moč švedskega vžigaličnega trusta je v tem, da temelji vedno na tehnični popolnosti in izborni organizaciji.

Z rastočim razvojem je postala domača glavnicja vžigaličnega trusta premajhna. Zateči so se morali k tujemu, posebno ameriškega kapitalu in leto 1923. beleži prvi veliki korak, ko se je osnovala »The International Match Corporation« z akcijskim kapitalom 128 milijonov dolarjev. Ta družba, ki je danes eno najuglednejših in najvplivnejših industrijskih podjetij v Ameriki, je prevzela glavni del inozemskih interesov trusta. Leta 1927. se je izvršila druga velika finančna transakcija, ko se je stara angleška tvrdka Bryant & May Ltd združila s švedsko družbo v »British Match Corporation« s kapitalom 6 milijonov funtov šterlingov.

To postopanje je značilno za vžigalični trust. Po vseh deželah, v katerih se je čutila konkurenca, so se ustvarile zveze z obstoječimi, solidnimi tvrdkami. Vedno pa je vodstvo trusta znalo svoje transakcije tako izvesti, da je gospodarstvo težko ostalo na švedskem. Številne so bile težkoče. Ena največjih so bile visoke carine gotovih držav. Posebno v angleški Indiji je bilo trustu nemogoče, da bi uvažal izdelane fabrikate. Zato je tam zgradil lastne tovarne. In sedaj se mu je posrečilo, da je izrinil japonsko konkurenco.

Sploh je bila Japonska najmočnejši konkurent. Japonski inženjerji so svoj čas dobili dovoljenje, da so obiskali švedske tovarne. Nekaj let kasneje pa so isti inženjerji zgradili lastne tovarne, izdelovali lastne vžigalice in delali švedskemu izvozu zelo občutno konkurenco. Vendar se je trustu posrečilo, da je s pametnim delom odstranil nevarnost in sedaj obvlada švedska družba tudi japonski trg.

Na ta način je trust postal tako mogočen, da je lahko nudil posameznim državam posojila, seveda pod pogojem, da si zagotovijo monopol za izdelovanje vžigalic. Dosedaj si je pridobil državni monopol v devetih državah, in sicer na Poljskem, v Grčiji, Jugoslaviji, Romuniji, na Madjarskem, na Letonskem, Eston-

skem ter v državah Peru in Ekuador. Da pri tem ni šlo za malenkost, kaže dejstvo, da je trust posodil Letonski 6 milijonov dolarjev, Jugoslaviji 22 in Madjarski celo 32 milijonov dolarjev. Ta posojila je trust dal iz lastnih, tekočih sredstev, ne da bi bilo pri tem treba povečati glavnicjo.

Družba Kreuger & Toll, kateri je »Svenska Tändstickaktiebolaget« poverila inozemsko financiranje, je tako razširila svojo interesno sfero, da obsega sedaj celo vrsto raznih industrij. Družba poseduje rudnike in gozdove, železarne in papirnice, je glavni akcijonar pri veliki švedski banki »Skandinaviska Kreditaktiebolaget«, zadnji čas pa je nakupila veliko število severošvedskih žag in tvornic za lesne izdelke, pri katerih bo znašal letni izvoz okrog 110 milijonov v švedski valuti.

Boj škola proti zastrupljanju

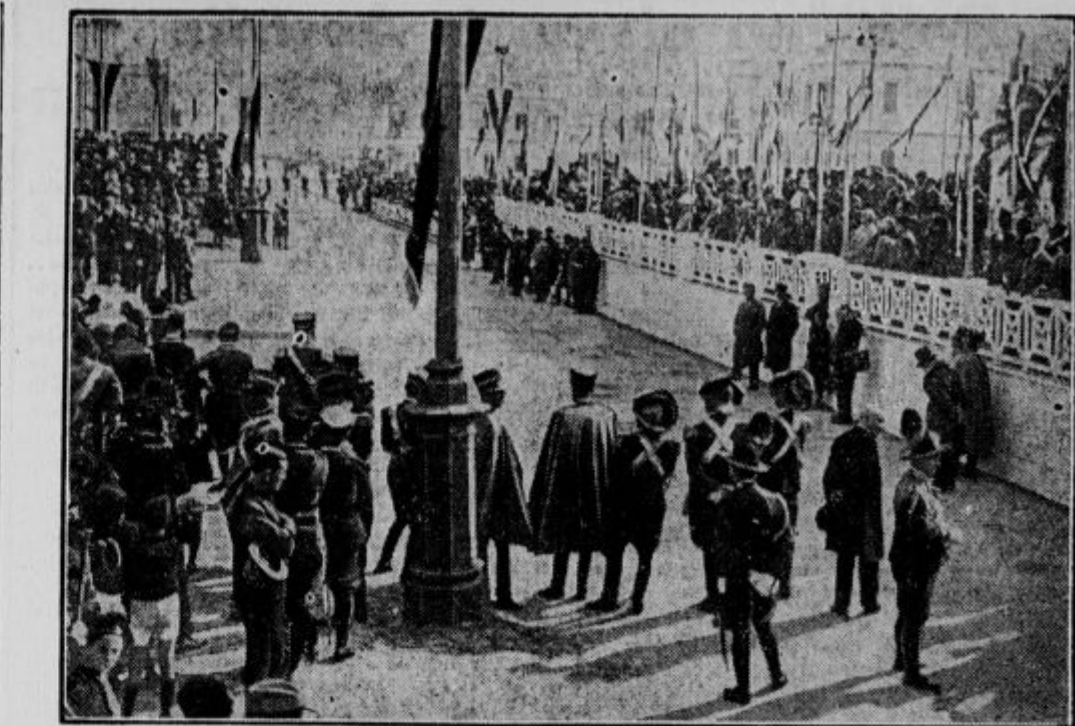
Iz Arne (Uganda) poročajo: Apostolski prefekt v Äquatorial-Nilu je začel boj proti zastrupljanju pri rodovih Madi v severni Ugandi. Krst in sprejem v cerkev bo odrešen vsaki ženski, ki je na sumu, da je koga zastrupila. Gre za skrivnostno mazilo, ki je baje napravljeno iz neznanih zelišč in kačjih kož. S tem mazilom namažejo žrtev po koži. Huda vročina, krči in tresljaji se pojavijo najprej, nato pa sledi delirij in smrtni boj. Edini protistrup je enako na skrivnostno način napravljeno mazilo, ki se s krepko masažo vtire. Tudi če žrtev ostane pri življenju, traja zdravljenje več mesecev. Naprava strupa je družinska skrivnost. Večina žrtev so mlade žene, ki so radi družabnega stališča osovražene. Neka stara žena ima baje 30 žrtev na vesti. Druga žena je priznala, da je zastrupila tri svoje hčere, ker ji niso hotele pomagati pri tem gnusnem poslu. Madjarske zastrupilke imajo tedaj še poklicne tovarišice po širnem svetu.

Leženi grob letalca Eielsona. Ostanke letala, ki je padlo na ledeno puščavo severne Sibirije pod katerim so našli trupli ameriškega letalca Eielsona in njegovega spremljevalca Borlanda.

Umetno jezero pri Milanu

V Milanu se je ustanovila družba, ki bo pod imenom »Luna park« v San Siru, kjer je bilo doslej dirkališče, napravilo zabavni park. Ta park se bo razprostiral na površini 60.000 kvadr. metrov in bo eden največjih v Evropi. Glavna privlačnost bo umetno jezero, 18.000 kvadr. metrov veliko, ki bo od vseh strani obdano s peščeno obalo za solnčne kopelji. Na obali bodo postavili visok svetilnik. Mehaničnim potom bodo jezero lahko tudi razburkali. Sredi jezera bo otok, na katerem bodo zgradili oder za gledališke predstave in restavracije.

Prvi mednarodni vzorčni sejem v Afriki so te dni otvorili v Tripolisu. Slika nam kaže slovesno odprtje.

Molitev časnikarja

Pred kratkim je časopisje poročalo, da je pri odprtvi časnikarskega kongresa v Severni Ameriki duhovnik molil posebno »časnikarsko molitev«. To so smatrali za nekaj novega in splošno so mislili, da je ta molitev prva časnikarska molitev. Temu pa ni tako. V molitveniku, ki je izšel leta 1856. v Augsburgu pri Johannu Blassfeldu in katerega je spisal dvorni svetnik Eckartshausen, je tudi »molitev za pisatelje«, ki se glasi:

»Ljubi Bog! Vsa znanost in modrost prihaja od Tebe. Zahvaljujem se Ti, najvišje bitje, za nadarjenost, s katero si me obdaril; daj da bom to uporabljal v korist človeštva. Ker si mi dal sposobnost pisati, ne dopusti, da bi kdaj pozabil, da je sposobnost Tvoj dar. Ob-

Tiskarski škrt in profesorji

Tiskarskemu škrtu so že takoj po iznajdbi tiskarske umetnosti napovedali vojno. Uspeh je majhen. V prejšnjih časih, ko je šlo vse bolj mirno in počasi, so se tega hudomušnega škrtarja še prej ubranili kakor v današnjem vihravem času. Časopisi vedo, da so njihove strani polne tiskovnih pomot, da bi jih tudi popravili, če bi to dovolili — železniški vlaki, ki nočejo čakati. Časopis ima še več tiskovnih pomot kakor jih najdejo najbolj vajeni bralci, od čijih izobrazbe in uvidevnosti se pričakuje, da jih bodo sami popravili. Saj vendar tudi člankar ne zahteva, da bi si bravec kar enostavno prisvojil naziranje avtorja, ampak bravec naj si samostojno ustvari svoje mnenje na podlagi vsebine članka.

Poučen zgled: Edinburški profesorji so nekoč sklenili, da bodo izdali knjigo, ki naj bi bila čisto brez tiskovnih pomot. Devet učenih in večjih mož je bralo korekturo. Razpisali so nagrado 10 funtov šterlingov za vsako tiskovno napako, ki jo kdo najde. Vendar je bila že na naslovnem listu tiskovna pomota.

Anekdote o Rossiniju

Gioacchino Rossini, slavniti italijanski komponist († 13. novembra 1868) je bil zelo duhovit in šaliv. Ko je prebival v Passyju, nedaleč od železniške postaje, ga je nekoč vprašal Dumas: »Ali pa morete prenašati ta strašen, neprestan železniški ropot?« — »Odkar sem slišal, kako so izžvižgali mojega »Seviljskega brivca«, me ne moti niti ves ropot železnice vsega sveta.«

Na neki soareji pri italijanskem finančnem ministru Pereiri sta bila tudi Rossini in Adelina Patti, takrat še mlada, a že znana pevka. Ta je zapela arijo iz »Seviljskega brivca«, ki je navzočim tako ugajala, da jo je moral ponoviti. Tedaj je stopil k njej Pereira, se ji zahvalil in ji izročil bankovec za 1000 frankov. »Pa sem zapela dvakrat,« reče Patti in dobila je še en bankovec. Vsa srečna je hitela k Rossiniju in mu pokazala denar, ki ga je dobila za petje njegove arije. »O, to je lepo, dete moje,« pravi Rossini, »za ta denar se sedaj lahko pri meni učite peti.«

Gospodinja: »Micka, če gospod postavi svoje čevlje pred vrata spalne sobe, pomeni to, da jih morate osnažiti.«

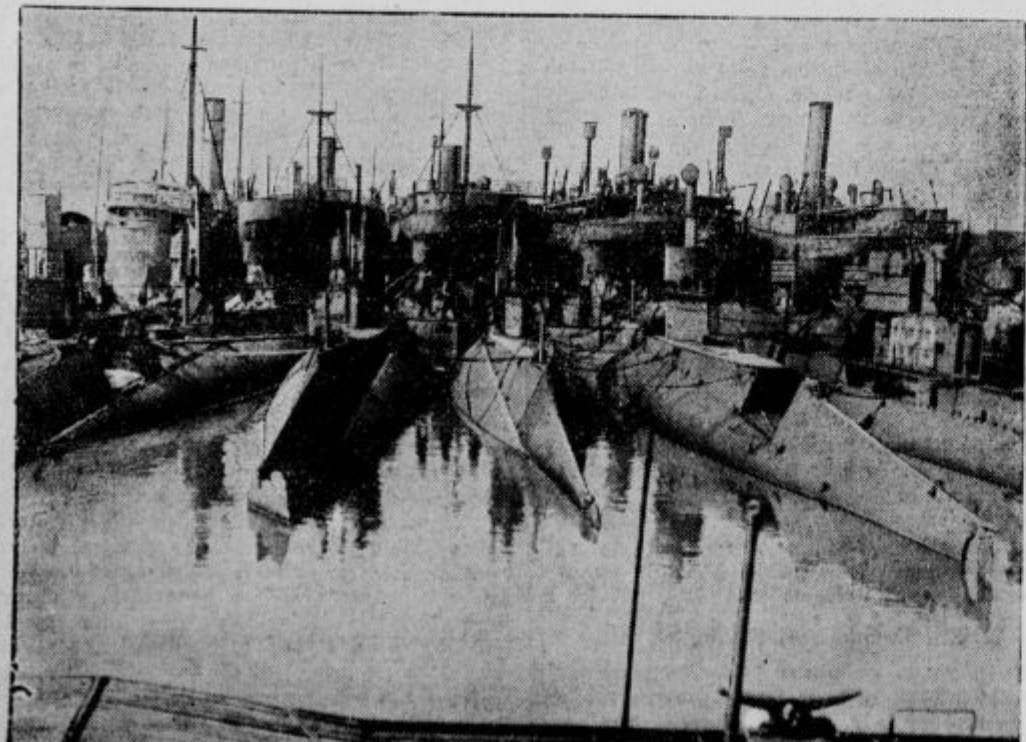
»Vem, gospa, in kaj pa pomeni, če jih gospod pusti pred vrati stanovanja?«

Zgubljena dedščina

49 letna Frančiška Kriss iz Avstrije je prišla te dni v Genovo, da dvigne tam dedščino v znesku 50.000 lir. Dobila je denar, vendar je torbico z dragoceno vsebino izgubila in je ni mogla več najti. Ta izguba je na ženo tako vplivala, da se ji je zmešalo. Blodila je po cestah, dokler je niso privedli na komisarijat, kjer je navedla vzrok svojega obupa. Med tem je neki karabinir našel izgubljeno torbico, v kateri ni ničesar manjkalo, vendar je bilo že prepozno. Ubožici niso več mogli pojasniti vesele vesti, ker je čisto zblaznela.

Jugo-Radiator Projektiranje in izdelovanje centralnih urjav, rarnih kuhinj, oralaic, ter sanitarnih in sušilnih naprav.
Lasnik F. Ederik Hertle - Ljubljana
Telefon 34-82 **holodvorska ul. 18** Telefon 34-82

Na smrt obsojene podmornice. Ameriške podmornice, ki so zastarele, bodo sedaj razrušili, da ne bi spričo londonske konference obremenili ameriško tonažo z zastarelimi ladjami.

Evropski mojster v umetnem drsanju je Karel Schäfer (Dunaj), ki je pri tekmarh dne 16. t. m. v Berlinu dosegel 366,66 točk.

Pomen A. Jiráskova v zgodovini češkega naroda

Slavni češki zgodovinar in politik Palacký je v svojem pismu Havličku, interniranemu v Briksenu, pozival božjo Previdnost, da bi poslala Čehom nekakega Waltera Scotta. Ali Previdnost ni čakala na njegov poziv. Že eno leto poprej, 1851. leta, se je narodil tako težko pričakovani zgodovinski romanopisec. Jirásek je dosegel celo mnogo več, kakor si je upal Palacký želel. Z okornih, deloma neumetniških, deloma pa premalo na zgodovinskih dejstvih temelječih del svojih predhodnikov v češkem zgodovinskem romanu je ustvaril zrcalo narodne preteklosti in neizčrpen virec vedno svežih narodnih sil, vir utehe in narodnem boju za obstanek, in zakladnico vedno novega upanja v boljšo bodočnost.

Jirásek je šele razširil zgodovinske nazore Palackega, ki vidi smisel češkega zgodovinskega razvoja v tem, da se brani češki narod nemškega imperializma. Kdo bi mogel bolje razumeti Palackega kot Jirásek, ki se je narodil v Hronovu, na meji dveh narodnosti? Že v zgodnji mladosti je Jirásek tam nazorno opazoval nemško nevarnost in ko je l. 1866. iz bližine opazoval divjanje pruskih čet po čeških poljih, se je še bolj v njem zakoreninila misel, da treba vsako ped češke zemlje neprestano braniti. Tako je narod v Jiráskovih delih en sam tabor, kjer se vsi vzgajajo in pripravljajo k boju za svoje pravice proti vsakomur in vsem.

Svetovna književnost more pokazati pač malo pisateljev zgodovinskih romanov, ki bi se tako vestno lotili svoje naloge in vendar napisali toliko del, ki so prekvasila ves narod. Več ko polovico svojega petdesetletnega javnega delovanja je uporabil za študij arhivov in zgodovine. Iz sinteze Jiráskovega znanstvenega in leposlovnega delovanja šele nastane veličastna epopeja narodne preteklosti z vso lestvico usodnih trenitov od najsejšejših do najzlastnejših dogodkov.

V romanu »Psovlavci« slika vstajo Hodovi na zapadnem češkem l. 1695. Ta knjiga ni samo najbolj znana češka knjiga, ampak je prevedena tudi

v ruščino, slovenščino, hrvaščino, nemščino in francosko. V močehni trilogiji »Med tokovi« in v romanu »Proti vsem« opisuje husitstvo. Med njegovimi deli je izredno vplivalo njegovo »Temno« (Temna doba) iz dobe katoliške reformacije, ki je izšlo l. 1915. in je veren izraz češke duše v tedanjih težkih dneh.

Jiráskova zgodovinska koncepcija temelji na Palackem, zato je tudi Jiráskova husitska doba vrhunec češke zgodovine. Najboljši češki zgodovinar prof. dr. Pekař pa je nedavno dokazoval, da temu ni tako. Tudi v umetniških stališčih so v nekaterih Jiráskovih delih precejšnje pomanjklivosti, ki se dajo razumeti, če pomislimo, da je moral pisati v naglici za časopise. Nikdo pa mu ne more odreči poštenosti in stremiljenja po objektivnosti. Jirásek je v svojih delih lepo orisal dobre strani in vrednote češkega katoličanstva. Kako se je trudil biti objektivni, kaže njegovo opisovanje češkega ljudstva v 17. in 18. stoletju v osebi Vaváka v romanu »F. J. Vek«. Proti tem, ki bi hoteli iz Jiráskova kovati orožje proti češkemu katoličizmu, govori dovolj jasno krasen konec romana »Skály«. Med najboljša Jiráskova dela treba prišteti »Filozofsko historijo« in »V tujih službah«, ko se Jirásek ni bil prepojen s pozitivizmom, ko še ni precejval husitstva in še ni bilo v njegovih delih tendenc, ki bi odgovarjale mišljenju češkega »naprednjaka«.

Izredno veličasten pogreb dne 16. t. m. v Prahi priča, da Jirásek ni bil češkemu narodu samo umetnik, pisatelj, narodni buditelj in propagator take filozofije češke zgodovine, kakor jo je zamislil Palacký. Jirásek je s svojimi deli gnetel in mesil testo češkega ljudstva v nerazdelno celoto. Ni mu samo razvijal jezika, kazal minulosti in ga vzgajal; pokopal je tudi partikularne težnje in ustvarjal češko narodno edinstvo. Jiráskovo delovanje je šele omogočilo modernim pisateljem, da se lahko lotijo perečih vprašanj naše dobe in se spuste v svetovno tekmovalstvo. — b —

Dr. Karol Ozvald: Duševna rast otroka in mladostnika

(1930, Ljubljana. — Slovenska šolska Matica.)

Pod gornjim naslovom je izšla nedavno nova knjiga profesorja pedagogike na ljubljanski univerzi, dr. Karola Ozvalda. Znana so njegova prejšnja dela od »Srednješolske vzgoje« (Prosvetna knjižnica, Gorica 1912), preko »Smernice novega življenja« (Slovenska Matica, Ljubljana, 1918) do »Kulturne pedagogike« (Slovenska šolska Matica, Ljubljana, 1927). Znače so zlasti njegove metode obravnavanja predmetov. — Knjižica, ki obravnava duševno rast otroka in mladostnika, ima obsežno vsebino: Uvodoma razpravlja dr. Ozvald o svetu duševne iskalnosti, o razvojni stopnji v duševnosti otroka in mladostnika ter o pomenu in obliki mlajšega. Temu sledi I. del: Prva otroška leta (1—4) s poglavji o rojstvu, o dojenčku oziroma dojenčici (1. leto), o malčku (1. do 4. leta), o jeziku in razvoju ter o prehodu med prvo in drugo otroško dobo. — II. del obravnava: Druga otroška leta (5—12), razdeljen pa je na sledeča poglavja: Prostodušni realisti (7—8), Kritični (misleči) realisti (9—12) ter Prehod med otroško dobo in dozorovajočimi leti. — V II. delu obdeluje dr. Ozvald: Dozorovajoča leta (13—21), in sicer jih deli v pubertetno stopnjo in adolescenco. — Vsak del je posebej opremljen s kratkim uvodom, ki tolmači duševni obraz otroka v določeni dobi. — Poleg pripiskov, ki nekako tolmači v splošnem dr. Ozvaldovo delo, vsebuje knjižica tudi seznam rabljene in priporočljive literature.

Dr. Ozvald posveča svojo knjižico: »V spomin mojemu učencu dr. Franju Čibeju, ki je moral odločiti mnogo obetajočih perov, preden nam je napisal veliki tekst iz mladinoslovja.«

Ker sem ob Čibejevi smrti čital v časopisih, da je zapustil malone dovršeno delo iz mladinoslovja, ali nekaj podobnega, sem se ob tem posvetil zažudil in radovedno me je gnala poizvedovati, kaj je prav za prav zapustil Čibej. Bodi mi pri tej priliki dovoljeno opozoriti na rokopi, ki spada k zapuščini pokojnega dr. Čibeja in ki sem ga našel; saj ni verjetno, da bi našel pri svoji obširnosti vsaj v doglednem času založnika, zlasti pa ne zdaj, ko imamo — čeprav dosti krajše, a zato tudi puber-

tno dobo in adolescenco obsegajoče dr. Ozvaldovo delo.

Rokopis dr. Čibeja naj bi po njegovih mislih nosil naslov: Teorija in očetrsi psihogenega razvoja pri otroku ter naj bi tvoril prvo knjigo obsežnejšega dela: »Pedagoška psihologija«. Čibejev tekst obsega 487 strani v kvartu, tesno na stroju tipkanih. — Vsebinska rokopiša je v glavnem sledeča: Stran 1—181: Uvod. — Nekaj o zgodovini mladinske psihologije. — Temeljni pojmi in temeljni zakoni duševnega razvoja in napredka. — Teorija o treh plasteh psihe. — Odnosi med duševnimi plastmi. — Cilji in pota mladinske psihologije. — Stran 181—249: Splošna označba posameznih razvojnih dob. — Razdelitev razvojnih stopenj. — Življenjska forma dojenčka. — Psihično stanje in duševni razvoj dojenčka v prvem tednu. — Pridobitve in razvoj tekom prvega četrtletja. — Napredovanje do konca prvega leta. — Stran 249—407: Otroška psiha v predšolski dobi. — Predstavno doživljanje. — Mišljenjsko doživljanje otroka. — Statični in genetični principi v otroški strukturi. — Posamezne razvojne stopnje predšolskega otroka. — Prehod predšolske strukture v šolsko strukturo. — Stran 407 do 487: Otroškova struktura v šolski dobi. — Predpubertetna leta (12—14. oziroma 10—12. leto).

Tu se končuje Čibejev tekst, ki je bil že pred tremi leti gotov in popolnoma za natis pripravljen; potreben je še tu in tam pregleda in pogledu sloga in jezika.

Dr. Ozvald je torej na 105 tiskanih straneh obdelal na novo tvarino, kateri je posvetil dr. Čibej 487 tesno tipkanih strani; na pištih 21 straneh pa je obdelal pubertetno stopnjo in adolescenco, katere tvarine dr. Čibej ni utegnil obdelati, a ji je nameraval posvetiti sami zase drugo, prav tako obširno delo. — Po tem takim mislim, da bi bilo v interesu našega pedagoškega slovstva, če bi nam bil napisal dr. Ozvald rajši večji tekst iz pubertetne dobe in adolescenco, za tolmačenje predpubertetne dobe pa bi zadostovalo že dovršeno delo njegovega učenca dr. Franja Čibeja. — s. š.

Leutočnik (Dercy), Jovčič (Dupič), Hamersak in Eichmeister. S skrbno in znanostjo so pripomogli k lepemu uprizaritvenemu uspehu, za kar so želi to zlo priznanje številnega občinstva. V tej smeri naj bi ljudski oder nadaljeval svoje delovanje; priporočljivo bi bilo, da bi z navedeno igro gostoval v nekaterih večjih krajih mariborskega okrožja. — c.

Pa tudi študentje gojijo moderno religiozno dramo. Naši mariborski študentje nameravajo namreč spraviti na oder moderno versko igro, ki jo je spisal Timmermans, in ki se imenuje »Igra o svetih treh kraljih«. Je to zgodba treh revnih ljudi iz naroda, ki iščejo svojo srečo: sedaj kot delavci, drugič zopet kot »trije kralje«, s pesmijo, zvezdo in prošnjo; včasih veseli, včasih žalostni, včasih dobri, včasih slabi, dokler se končno vsi skupaj ne rešijo v zavetje božjega prijateljstva. Igra je vsebinsko in dramatično zanimiva, umetniško dobro zasnovana in gotovo presega vse religiozne igre, ki smo jih dosedaj v Mariboru videli uprizorjene. Zato na to igro, ki se bo uprizorila dne 25. marca ob 8 zvečer v dvorani Zadr. gosp. banke, že danes opozarjamo. — r.

Borba za katoliške šole v Bolgariji

Kakor v vseh ostalih slovanskih državah, igra v zadnem času tudi v Bolgariji borba za mladino važno vlogo. Res je sicer, da uživajo katoličani v Bolgariji popolno svobodo, četudi jih je med 4.500.000 prebivalci samo 50.000, toda tudi tam se najdejo ljudje, ki hočejo svoji domovini škodovati z versko borbo. Tako se vrši že dalj časa gonja proti katoliškemu šolstvu.

Katoliško šolstvo je v Bolgariji zelo razvito. Kjer bivajo katoličani v večjem številu, imajo svoje katoliške ljudske šole. V okolici Plovdiva, kjer je več vasi popolnoma katoliških, plačuje učitelje država. Na izredno dobrem glasu pa so katoliške srednje šole, ki jih je v Bolgariji sedem in sicer tri gimnazije v Sofiji, dve v Plovdivu, ena v Burgasu ob Črnem morju in ena v Malkem Trnovu. Za dijake francoske katoliške gimnazije v Sofiji, ki ima v učnem načrtu tudi trgovske predmete, se trgovci kar trgajo in izvajajo dijake v službo že pred zrelostnim izpitom, dočim po dolgem času komaj dobe službe absolventi trgovske visoke šole, če so posejali državno gimnazijo. Še večji ugled uživa nemška ženska gimnazija v Sofiji, kjer poučujejo slovenske, hrvaške in bolgarske redovnice in to ne samo radi učenih in vzgojnih uspehov, ampak tudi radi tega ker tvorijo protiutež proti nemški šoli protestantskega germanske propagande. Vsek najpriprostejši Bolgar se zaveda, da je njegovi deci nužno potrebno znanje tako velikih svetovnih jezikov kakor sta nemški in francoski. Če da svojega otroka v ta namen v katoliško gimnazijo slovanskih redovnikov, ima s tem že zagotovilo, da se bo otrok naučil tujega jezika in spoznal tujo kulturo, ne da bi se v njej vtopil in izgubil spoštovanje do lastne, kakor se dogaja v italijanskih in nemških protestantskih šolah. Kdor pa ve, kak strah imajo bolgarski pravoslavni starši pred moralno izpričenostjo v državnih srednjih šolah, ta se ne bo čudil, če vabijo pravoslavni starši katoliške slovanske redovnice celo v popolnoma pravoslavne kraje, da bi tam osnovali katoliške šole. Razumljivo pa mu je tudi, da je v katoliških gimnazijah nad 90 odstotkov dijaštva pravoslavne. Zakaj katoliške šole ne delajo verske propagande kakor protestantske in ne vzgajajo narodnih odpadnikov kakor italijanske.

Katoliške šole slovanskih redovnikov so zelo važne za širjenje slovanske misli. V teh šolah spozna dijaštvo brez vseh predsodkov slovanski svet. A spoznanje vodi k navdušenju za slovansko vzajemnost, ki v kali onemogočuje mržnjo med slovanskimi sosedmi. Kjer je slovanska zavest, tam ni prostora za intrigo tuje propagande, ki ustvarja sovražstvo med južnimi Slovani.

Katoliški gimnaziji v Sofiji sta morali radi pomanjkanja prostorov odkloniti nad 400 dijakov, četudi je moška gimnazija ena izmed največjih zgradb v celi Bolgariji. Potres je sicer popolnoma porušil tretje in četrto nadstropje, kjer je bil prirodoslovni muzej, vendar pa ima ta gimnazija še sedaj največjo in najbolj izbrano prirodoslovno zbirko na celim Balkanu. Zato ni čudno, če obiskuje to gimnazijo več sinov bolgarskih najvišjih uradnikov in celo ministrov.

Ukinjenje katoliških šol v Bolgariji bi močno škodovalo razširjanju slovanske misli, ki je predpogoj za pravi bratski sporazum med Srbi in Bolgari ter za mir na Balkanu, pomenilo pa bi tudi nazadovanje bolgarske kulture. Če bolgarski pravoslavni sv. Sinod podpira gonjo proti katoliškim šolam, bje s tem sebe v obraz. Saj katoličani nočejo prozelitizma, ampak hočejo v bratski slogi s pravoslavnimi dvigati versko zavest bolgarskega ljudstva in ga vzgajati h krščanski ljubezni, miroljubnosti in slovanski vzajemnosti. Z bojem proti katoliškim šolam se napeljuje voda na mlin italijanske in nemške protestantske propagande, ki ima pač vse drugačne namene kot take, ki bi bili v korist pravoslavju, Bolgariji ali slovanstvu. Kakšna nevarnost je za bolgarsko pravoslavje protestantska propaganda, kaže sedanjí izredno oster spor v sv. Sinodu, torej v vodstvu bolgarske pravoslavne cerkve, ki je nastal ravno radi protestantske organizacije Inka. Gotovo pa je, da bodo katoličani v tej borbi zmagali, ker imajo na svoji strani vse treznostne pravoslavne Bolgare, željni pa bi bilo da bi našli podporo tudi pri tistih krogih, ki morajo skrbeti za boljše odnose med južnimi Slovani in se borijo proti tujim temnim silam. — b —

Bradač-Pregelj: Slovensko-nemški slovar. (Str. 625, cena v platno vezani knjigi 100 Din. — Založila Jugoslovanska knjigarna.)

Imeli smo že precejšnje število slovensko-nemških slovarjev, pa vsi so pošli, ker se pač ne moremo otepati vpliva velikega sosednega naroda. Ze iz tega vzroka je bil pričujoči slovar prav nujno potreben in le hvaležni moramo biti podjetni založnici, da je v svoji znanosti, priznani in priljubljeni zbirki priročnih žepnih slovarjev izdala tudi tega. Vsi dosedaj izdani so razpredani, poleg tega pa tako zastareli in nepopolni, da nikakor ne ustrezajo vsaj nekoliko večjim praktičnim vsakdanjim potrebam. Ta je uprav vzoren, upošteva vse besede prav do zadnje dobe in podaja tudi pravičen naglas in pravopis. Če poudarimo končno še to, da je slovar izredno pregleden, smo navedli njegove najvažnejše prednosti. S pridom ga bo uporabljal vsak knjižni in poslovni človek. Cena je glede na njegovo obsežnost, solidno opretno in trpežno vezavo vprav malenkostna. — r.

Sport

DIJASKI SMUCARSKI DAN NA KLOPNEM VRHU.

Maribor, 17. marca.

Smuški tek na 16 km. Pod pokroviteljstvom Dijaškega smučarskega odseka SPD Maribor-Ruše se je vršila v nedeljo dopoldne ob pol 10 smuška tekna na 16 km dolgi progi Klopni vrh—Pesek—Klopni vrh! Proga je bila radi slabega, mokrega in sveže zapadlega snega precej težavna. Prijavilo se je 12 tekmovalcev, trije so odstopili med tekmo. Tekma je v vsakem ožiru krasno izpadla in je ponovno dokazala, da naš dijaški odsek sistematično in z veseljem goji ta zdravi zimski sport. Prvi je prišel na cilj izven konkurence naš Mirko Dolinšek ter prejel lično spominsko darilo. Prvak v smučkem teku pa je postal za letošni mladi in simpatični smučar g. Ljuban Mušič. Priporil si je srebrni pokal, ki ga je v propagande prireditve podaril g. Danilo Vah t a r. Sledeči rezultati nam pričajo o ostri konkurenci tekmovalcev: 1. Mušič Ljuban 1 uro 51 minut 30 sekund, 2. Fürst Danilo 1 uro 57 minut 45 sekund, 3. Sostarič Ivo 2 uri 4 minute 15 sekund, 4. Vodenik Milko 2 uri 8 minut, 5. Levart Slavko 2 uri 21 minut. Izven konkurence: Mirko Dolinšek 1 uro 42 minut 20 sekund.

Skoki. Popoldne ob so se vršile tekme v skokih. Tekmovalo je 7 skakačev. Najlepsi skok dneva je napravil in prvak v skokih je postal g. Sostarič Ivo, dosegel 157,5 točk; drugo in tretje mesto si delita g. Fürst in Neumann, dosegel vsak 147,5 točk; četrto g. Vodenik Milko, dosegel 125,5 točk.

SK CELJE : SK ILIRIJA.

Na Jožefovo igra Ilirija prijateljsko tekmo z SK Celjem. SK Celje lahko prištevamo k pionirjem slovenskega nogometa na Stajerskem ter so posebno v zadnjih letih stalno zmagovalci v prvenstvu celjskega okrožja. Moštvo SK Celja že precej časa ni gostovalo v Ljubljani, tako, da nam pravo razmerje med ljubljanskim in celjskim nogometom ni znano. Gostje nastopijo s svojim kompletnim I. moštvom, v katerem je brez dvoma najzanimivejša osebnost branilec Diamant, bivši igralec graškega Sturmja in reprezentant Gradca. Tekma se vrši na igrišču Ilirije ob 15.

VILLACHER SPORTVEREIN : SVOBODA.

V sredo na praznik dne 19. t. m. se srečata na igrišču Primorja ob 16 gornja kluba v mednarodni tekmi.

Villacher Sportverein je klub, ki je v stalnih stikih s slovenskimi klubi, ter je že nekako moda, da igrajo Beljačani v Ljubljani ali Mariboru zgodaj spomladi ali pozno v jeseni. Tudi v nedeljo 16. t. m. je v Mariboru premagal Rapida z 2 : 1. Beljačani igrajo kombinatni nogomet, ter so se tehnično povzpeli pod vodstvom svojega trenerja na odlično višino. Svoboda, katero so lani premagali Beljačani z 8 : 0 v Beljaku, se hoče v Ljubljani revanširati za poraz. Nastopila bo v najmočnejši postavi z Bončarjem v napadu, ter bo vsekakor resen nasprotnik Sportvereina. V predtekmi, ki se bo pričela ob 14, bo skušala rezerva Svobode oteti SK Grafiki »Darilo Saveza Grafiških Radnikov«, kateri si je prvo leto osvojila SK Grafika.

*

SK Korotan, Jutri, v sredo na Jožefovo, igra rez. SK Grafike z našim I. moštvom; tekma se vrši ob 10 dopoldne na domačem igrišču. — Popoldne ob 2 igra DSK iz Šiške z rez. Korotana. — Obe tekmi se odigraja le ob ugodnem vremenu. — Tajnik.

Slalom tekma za srednješolski prehodni pokal razpisana po SK Ilirija in za 19. t. m. napovedana se radi nestalnega deževnega vremena in skrajne slabih snežnih razmer odpove. Druga izvedba tekme (za sezono 1929-30 torej izpade) se preloži do prihodnje sezone 1930-31. — SK Ilirija.

DRSANJE.

Zadnji akt... V Berlinu se je v ponovni tekmi za evropsko prvenstvo v umetnem drsanju izkazalo, da je Karel Schäfer resnično najboljši drsalec, ki je le nezaznovo izgubil čast evropskega prvaka v Štrbske Pleso. Sedaj so mu sodniki soglasno priznali prvo mesto. Največji njegov konkurent Sliva je že v početku tekmom odstopil. Pa tudi to, kar je Sliva pokazal, je bilo dosti kot dokaz, da je Schäfer veliko boljši. Seveda v Berlinu nekaj časa niso mogli razumeti, da hoče Sliva odstopiti. Tožil je namreč, da se je poškodoval. Ves boj nato je bil za Schäferja lahek. Novi evropski prvak in obenem letošnji svetovni prvak je dosegel 306 točk. Najbližji mu je bil Čeh Gold s 318 točkami. Karel Schäfer pa ni bil pri teh tekmah na toliki višini, kot v New Yorku. Poznalo se mu je nerazpoloženje in nekaka majhna utrujenost. — S tem je ona čudna afera iz Štrbske Pleso vendar pokopana.

Razno

Din 1.000.000 za preložitve tekme! Ob priliki, ko je v Trstu zboroval odbor za srednje-evropski pokal, je ponudil predsednik italijanske nogometne zveze Zanetti 1.000.000 Din za to, da bi se preložila meddržavna nogometna tekma Ogrska—Italija, ki naj bi se vršila 11. maja v Budimpešti. Ogrji pa so to ponudbo odklonili in niso hoteli izpolniti Italijanom želje, da bi prišli igrati v Italijo.

Dobra lekcija za... Češkoslovanska nogometna zveza je strogo kaznovala klub »Rapid Trnava«, ki je pošiljal s svoje turneje po Franciji in Španiji le poročila o sijajnih zmagah, čeprav je bil skoraj povsod občutno poražen. Rapid ne sme vsled tega 2 leti na nobeno inozemsko gostovanje. Da bo pa klub občutil kazni tudi doma, zato ne sme odigrati dva meseca nobene tekme in mora poleg tega plačati še 1000 Kč.

Gostilna: ZADRŽNA KLET

Ljubljana, Kongresni trg št. 2 v kleti

toči provovrstna vina

OSREDNJE VINARSKE ZADRUGE ZA JUGOSLAVIJO

po izredno nizkih cenah

Krajinsko vino, finega, milega okusa po 12'— Din, štajersko po 12'—, 14'—, 16'— in 20'— Din, cviček po 12'— Din, sladka črna (prošek) po 20'— Din, višjo belo in črno, zelo finega okusa po 10'— Din.

Izborna kuhinja.

Kosilo z zakuhano juho, govedino in dvema prikuhami Din 8'50, ev. mesto govedine močnate povitice (Mehlspeise). Ob postnih dnevih postna jedila.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Sreda, 19. marca: 10.00 Jože Jagodic: Versko predavnanje. — 10.20 Fr. Erjavec: Pota iz krize našega kmetovalstva. — 11.00 Koncert Radio-orkestra. — 15.00 Prenos iz Jesenice, centrua železne industrije. — 20.00 Nadaljevanje prenosa iz Jesenice. — 22.00 Časovna napoved in poročila.

Četrtek, 20. marca: 12.30 Reproducira glasba — 13.00 Časovna napoved, borza, reproducirana glasba — 13.30 Iz današnjih dnevnikov — 17.30 Koncert Radio-orkestra — 18.30 Dr. Franc Kotnik: Severno-slovenske narodne noše — 19.00 Dr. Rupel: Srbohrvaščina — 19.30 Dr. Lavrič: Iz finančnega gospodarstva — 20.00 Koncert Radio-kvarteta (Jeraj, Bravničar, Eržen, Feršnik) — Operne arije v duetu in solo, pojeta ga. Ribičeva in gosp. Gostič, člana kralj. opere — 22.00 Časovna napoved in poročila — 22.15 Koncert Radio-orkestra

Petek, 21. marca: 12.30 Reproducira glasba — 13.00 Časovna napoved, borza, reproducirana glasba — 13.30 Iz današnjih dnevnikov — 17.30 Koncert Radio-orkestra — 18.30 D. Herkov: Esperanto — 19.00 O japonski ženi predava Japonka ga. Skušková — 19.30 Dr. Stanko Leben: Italijanska — 20.00 Hugona Wolfa večer (ob 70 letnici rojstva). Solospeve poje ga. Škerlj-Medvedova. Uvodno besedo govori dr. Anton Dolinar — 21.00 Propagandni koncert Gostilnišarske pivovarne d. l. v Laškem (Predavanje o pomenu nove pivovarne v slovenskem in nemškem jeziku) — 22.00 Časovna napoved in poročila.

Drugi programi:

Četrtek, 20. marca:

Belgrad: 20.00 Prenos iz Ljubljane — 22.15 Večerni koncert radio kvarteta — 23.00 Koncert zabavne glasbe. — Varšava: 12.40 Mladinski koncert varšavske filharmonije — 17.45 Koncert priložnostne glasbe — 19.25 Reproducira glasba — 20.30 Večerni koncert — 21.30 Prenos iz Poznania 23.00 Plesna glasba. — Budapest: 12.05 Koncert ciganskega orkestra — 16.00 Pestra ura 17.40 Koncert zabavne glasbe — 19.30 »Turandot«, opera, Puccini — 22.30 Večerni koncert ciganskega orkestra. — Dunaj: 11.00 Koncert orkestra — 15.30 Koncert orkestra — 17.10 Dunajske pravljice — 20.00 Ljudski večerni koncert — 21.05 Arije in pesmi — 22.05 Koncert pevskega zbora. — Milan: 12.00 Koncert radio orkestra — 16.30 Mladinska

ura — 17.00 Koncert radio orkestra — 19.15 Večerni koncert — 20.45 Komedija — 21.45 Pester koncert. — Praga: 19.05 Zabavna glasba — 20.00 »Nekdanji plesi v Pragi, drama — 21.00 »Češka svatba«, drama. — Langenberg: 13.05 Koncert orkestra — 15.00 Mladinska ura — 17.30 Koncert orkestra — 20.00 J. Plautov večer, nato zabavna glasba. — Rim: 13.00 Koncert radio kvinteta — 17.30 Popoldanski koncert orkestra — 21.00 »Kraljeva hčerka«, opera. — Berlin: 19.30 Zborni koncert — 20.30 »Delavni dan«, igra nato plesna glasba. — Katovice: 12.40 Mladinski koncert varšavske filharmonije — 20.30 Večerni koncert iz Varšave — 21.30 Prenos iz Poznania — 23.00 glasbaPlesna glasba. — Stuttgart: 16.00 Koncert orkestra — 19.30 Zabavni koncert orkestra — 20.00 Veliki večerni koncert — 22.00 Reproducira glasba — 23.15 Plesna glasba. — M. Ostrava: 11.00 Reproducira glasba — 12.30 Koncert orkestra — 16.00 Reproducira glasba — 16.30 Pestra popoldanska ura — 19.05 Koncert zabavne glasbe — 20.00 Dve drami iz Prage — 22.22 Koncert jazz orkestra

Petek, 21. marca:

Belgrad: 17.30 Koncert na dudu — 18.15 Prenos iz univerze — 20.00 Večerni koncert radio kvarteta — 21.00 Verdijeva ura — 22.15 Zabavna glasba. — Varšava: 17.45 Plesna glasba — 19.25 Reproducira glasba — 20.15 Simfonični koncert varšavske filharmonije. — Budapest: 12.05 Koncert radio kvarteta — 15.30 Koncert ciganskega orkestra — 19.00 Vijolinski in klavirski koncert — 20.50 Prenos in gledišča — 22.30 Večerni koncert jazz-orkestra. — Dunaj: 11.00 Koncert orkestra — 15.30 Reproducira glasba — 20.00 Knjižni večer na »dan knjige« — 22.00 Štiriročni klavirski koncert, nato večerni koncert zabavne glasbe. — Milan: 12.00 Koncert radio orkestra — 16.30 Mladinska ura — 17.00 Popol. koncert radio orkestra — 19.15 Večerni koncert — 20.30 Simfonični koncert — 23.00 Koncert zabavne glasbe — Praga: 19.05 Zabavna glasba — 20.30 Klavirski koncerti — 21.30 Koncert operetne glasbe — Langenberg: 17.30 Koncert orkestra — 20.00 »Romeo in Julija«, drama, nato zabavna glasba. — Rim: 13.00 Koncert radio kvinteta — 17.30 Popoldanski koncert orkestra — 21.02 Pester koncert zabavne glasbe. — Berlin: 19.00 Zabavna glasba — 21.00 Koncerti sodobnih komponistov — 22.30 »Kdo igra skat?«, nato reproducirana glasba. — Katovice: 16.20 Reproducira glasba — 17.45 Koncert zabavne glasbe — 20.05 Malo glasbe — 20.15 Simfonični koncert iz Varšave — 23.00 Literarna ura v francoščini —

Stuttgart: 16.00 Koncert orkestra — 18.05 Kujižna ura — 19.30 Koncert starih pesmi — 20.15 Pomlad — 21.15 Koncert solistov — 23.00 Plesna glasba — M. Ostrava: 11.00 Reproducira glasba — 12.30 Koncert orkestra — 16.30 Komedija iz studija — 17.30 Pevski koncert — 19.00 Koncert zabavne glasbe — 20.00 Pesmi — 20.30 Klavirski koncert 21.00 Koncert operetne glasbe — 22.15 Koncert zabavne glasbe.

Ljubljansko gledališče

Drama:

Začetek ob 20 zvečer.

Sreda, 19. marca: ZA LJUBEZEN SO ZDRAVILA. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Četrtek, 20. marca: KROG S KREDO. Red C.

Petek, 21. marca: Zaprto.

Sobota, 22. marca ob 15: GROB NEZNANEGA VOJAKA. Dijaska predstava pri izredno znižanih cenah.

ob 20: UTOPLJENCA. Red B.

Nedelja, 23. marca: GLAVNI DOBITEK. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 24. marca: VIHAR. Red A.

Opera:

Začetek ob pol 20 zvečer.

Sreda, 19. marca ob 15: NETOPIR. Na korist Udruženja gledaliških igralcev Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven. — Ob pol 20: HASANAGINICA. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Četrtek, 20. marca: Zaprto.

Petek, 21. marca: Gostovanje baleta dunajske drž. opere. Izven.

Sobota, 22. marca: CAR IN TESAR. Red D.

Nedelja, 23. marca ob 15: TICAR, opereta. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

ob pol 20: BOHEME. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 24. marca: MATERINSKI DAN. Prireditelj Krščanskega ženskega društva.

Mariborsko gledališče

Sreda, 19. marca ob 15: »Radikalna kura«. Kmečka predstava. Pri znižanih cenah.

Ob 20: »Netopir«. Kuponi. Gostovanje gospe Matilde Kraljeve.

Četrtek, 20. marca ob 20: »Naš gospod župnik«. Ab. A. Kuponi.

PTUJSKO GLEDALIŠČE.

Petek, 21. marca ob 20: TAKRAT V STARIH ČASIH. Gostovanje Mariborčanov.

Od dobrega najboljšje je le

Gtritzner-Adler-Kayser

šivalni stroj in kolo

elegantna izvedba — najboljši material

URANIA

pistalni stroj

v 3 velikostih

Novost

Šivalni stroj

kot damska pisalna miza

Le pri

Jos. Petelinc, Ljubljana

TELEFON INTERURB. 2913

Zmerne cene, tudi na obroke

Modni kangarn,

sportni ševiot,

ZA FINE OBLEKE.

Velika izbira,

ugodne cene.

R. M. Klauč - Pri Škofu

Ljubljana

Objava!

Z odlokom upravnega odbora samostojne monopolne uprave Pov. M. br. 107 z dne 10. marca 1930, ki ga je odobril gospod finančni minister pod štev. 68 z dne 10. marca letos, je določeno:

da se zviša prodajna cena rezanemu tobaku, in sicer:

1. Trebinjac	od Din 700 na 750 za 1 kg
2. Vardarski	od Din 450 na 500 za 1 kg
3. Neretvanski	od Din 300 na 400 za 1 kg
4. Moravski	od Din 250 na 300 za 1 kg
5. Zetski	od Din 200 na 250 za 1 kg
6. Savski	od Din 125 na 150 za 1 kg

To zvišanje cen velja od 10. marca 1930. Pov. Pr. br. 38. Iz pisarne uprave državnih monopolov, 11. marca 1930. (A. A.)

Kolesarji pozor!

Velika zaloga novih priznanih francoskih koles, katera so tudi letos na prvem mestu

„AIGLON“

Odlikujejo se po pricizni izdelavi, trpežnosti in lahkem teku. — Radi nizkih cen BREZKONKURENCNA. Platilne olajšave. Ceniki na razpolago.

Glavno zastopstvo:

Viktor Bohinec - Dunajska cesta št. 21 - Ljubljana

OD ALKOHOLA

morete popolnoma odvaditi pijance tako, da sami ne vedo, z »AVINALOM«, zdravju neškodljivim preparatom berinskega lekarnarja Francka. Mnogo zahvalnic od ozdravljenec. Cena dinarjev 220.

Razpošilja generalni zastopnik za Jugoslavijo

A. POPOVIĆ, Beograd, Kolarčeva 7

POTREBUJEMO V ŽELEZNI IN KOVINSKI STROKI IZVEZBANO, ZAUPANJA VREDNO

starejšo osebo

ki je v vsem trgovskem poslovanju, posebej še v knjigovodstvu, srbohrvaščini in nemščini perfektna, za skorajšnji službeni nastop v BEOGRADU. Vodilno mesto, dobro honorirano po dogovoru. — Ponudbe z natančnim popisom študij in prakse ter z navedbo številnejših referenc, naj se pošljejo na upravištvo »Slovenec« pod: »VODILNO MESTO« štev. 3090. - Jamčimo za diskretnost!

Kot kronometer

bo deloval Vaš želodec

AKO ZA ODVAJANJE UPORABLJATE PRAŠEK

MAGNA PURGA

OTROCI 1 malo, ODRASLI 1 veliko žlico v vodi ali mleku.

★

Ako vzamete praška Ma na na noževi špici po jedi, Vam pospešuje prebavo, odpravlja zaprtje, gorečico, pehanje, bljuvanje, slab duh iz ust. Zdravi: katar, v želodcu in čreveh, hemeroide, ture v želodcu.

★

V lekarnah 1 zavoje z navodilom Din 4.—

NOVO „PUCH“

250 cm³ motorno kolo

Cena proti gotovini: Din 12.000.—

Ugodni plačilni pogoji na 6, 12, 18, mesečne obroke. — Najcenejše motorno kolo, ki ustreza vsem zahtevam. — Zaloga vseh rezervnih delov. — Ilustrovani katalog brezplačno.

Glavno zastopstvo:

VIKTOR BOHINEC, Dunajska cesta 21, Ljubljana

Adolf Kappus

pl. Pichlstain

posestnik, dolgoletni župan in član raznih gospodarskih in znanstvenih korporacij

Njegove zemske ostanke položimo k večnemu počitku na sv. Jožefa, dne 19. marca ob pol 6 popoldne na našem domačem pokopališču v Kamni gorici.

Kamna gorica, dne 18. marca 1930.

Žalujoci ostali.

Razpis! Razpisuje se delo

naprave regulacijskega načrta

za mesto Ljutomer. Reflektanti za prevzem tega dela naj se obrnejo na županstvo mestne občine Ljutomer.

Semenski Oves

(LIGOVO) dobite najceneje pri

Josipu Rosenberg

Mlin in veletrgovina žita — MARIBOR.

OBLASTVENO KONCESIJONIRANA

šoferska šola

I. GABERŠČIK, bivši komisar za šoferske izpite, LJUBLJANA, Bleiweisova cesta 52.

Prihodnji redni tečaj se prične dne 1. aprila

Sadna drevesca itd.

upoštevajte, da dobite zanesljive vrste in prvovrst. kakovosti samo pri velikih drevosnici

JOSIP ROSENBERG, MARIBOR

Tržaška cesta št. 64.

Telefon št. 2301. Telefon št. 2301.

Vse po zmerni ceni :: Zahtevajte takoj cenik!

IVAN ZVEZDA

Konfekcija, moške vol. obleke	od 350—800 Din
otroške vol. obleke	od 125—400 Din
Manufakturno blago	od 60—250 Din
Moški moderni klobuki	od 60—100 Din
Moške srajce	od 40—80 Din
Srajce, otroške	od 25—35 Din

itd. — JESENICE-SAVA

Dvokolesa

teža od 7 kg naprej

najlažjega in najmodernejšega tipa najboljših svetovnih tovarn. Otroški vozički od najpreprostejšega modela. Izdelujejo se tudi po okusu naročnika. Šivalni stroji, motorji, pnevmatika, posamezni deli. Velika izbira, najnižje cene. Prodaja na obroke. Ceniki franco.

TRISUNA F. B. L. tovarna dvokoles iz otrških vozičkov, LJUBLJANA, Karlovska c. št. 4

Idova moka

Din 4.—

Polenta, zdrob Din 3.—

Koruzna činkv. moka Din 2-75

Razpošiljam vsako množino od 25 kg naprej. PAVEL SEDEJ, umetni mlin, Javornik, Gorenjsko.

ZA IZDELAVO AJDOVIH IN KORUZNIH

Sadjarska šola, Viktorija,

v LOVREČINI, zadnja pošta VRBOVEC nudi iz svojega razstlinjaka po najnižji cen. plemenito sadje, lepotično grmičevje in grmiče za parke, drevore, pokopališča itd. Sadike za žive meje in pogozdovanje. Špargljeve sadike itd. — Cenik na zahtevo zastoj!

Ali ste že poravnali naročnino?

SADJARJI!

Skraini čas je, da poškopite Vaše drevje s priznano dobrim sredstvom za pomladansko škropljenje. Tako sredstvo je

Arborin

ki ga dobite pri tvrdki

„CHEMOTECNA“

LJUBLJANA — Mestni trg 10 — Zahtevajte cenike, prospekte in navodila

Semena

Semena

vsakovrstnih, kakor: travno, deteljno, pesno in vrtnarsko seme v najboljši kakovosti — priporoča staroznana tvrdka

M. BERDAJS :: MARIBOR

ustanovljeno 1869

Ceniki na razpolago!

Ceniki na razpolago!

V globoki žalosti naznanjam, da je moja ljubljena mama, stara mama, tašča in teta, gospa

APOLONIJA JAGER

zasebnica

danes 17. marca 1930, previdena s svetimi zakramenti za umirajočo, v 80. letu svoje starosti, mirno v Gospodu zaspala. Pogreb ljubljene pokojnice se bo vršil v sredo 19. marca 1930 iz mrtvašnice Hiralnice sv. Jožefa ob treh popoldne na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 17. marca 1930.

Toni Černe in ostalo sorodstvo.

Brez posebnega naznanila.

SEMENSKI OVES

českega izvora,

zanesljivo kaljiv, priporoča po ugodni ceni

veletrgovina žito

A. Volk

LJUBLJANA, Resljeva 24

Gozdna semena

Saša Staré Mengeš

O. & K. VAGONETI

rabljeni in novi vedno na zalogi, dajemo tudi

v najem

ORENSTEIN I KOPPEL & Co.
Zagreb, Samostanska 2/II. - Telefon 50-64

Vsa lepota naših divnih pokrajin

je brez učinka, če nas boli glava.

Vzemi

Aspirin-tablete,

in veselje do življenja in narave se kmalu povrne.

Samo morate zahtevati vedno pristni zavoje "Bayer" s modro-belo-rdečo znamko.

»TRETORN«

varuje pred mrazom in se odlikuje po nenadkriljivi kakovosti in elegantni fazoni. Dobivajo se v vseh boljših trgovinah naše kraljevine

Kupujte samo

»TRETORN«

galoše in čevlje za sneg ker ni boljših.

Kje nabavljate svoje potrebščine? — Ali ne veste, da je najcenejši vir naše I. DELAVSKO KONZUMNO DRUŠTVO V LJUBLJANI

ZADRUGA NUDI ČLANOM

SLEDEČE KORISTI:

- 1.) Dobro blago in konkurenčne cene;
- 2.) Koncem leta 3% popusta;
- 3.) Dobiček gre v rezervni sklad, ki ima namen, zagotoviti stalnost zadruge in cenejši nakup.

NE ODLASAJTE S PRISTOPOM!

FLORJANSKA ULICA ŠTEV. 5
ROŽNA DOLINA CESTA III/2
SORA PRI MEDVODAH

ZADRUGA NUDI ČLANOM

SLEDEČE KORISTI:

- 1.) Dobro blago in konkurenčne cene;
- 2.) Koncem leta 3% popusta;
- 3.) Dobiček gre v rezervni sklad, ki ima namen, zagotoviti stalnost zadruge in cenejši nakup.

NE ODLASAJTE S PRISTOPOM!

Léo Gerville-Réache:

12

S Zeppelinom okrog sveta

Med gostimi smrekami se prikazujejo od časa do časa svetle trate in na njih včasih razločimo borne hišice iz sivga lesa, krog njih pa od šuma naših motorjev splasene črede.

Dežela postaja bolj raznolika in njeno ljubko gričevje sega do modrikaste črte, ki jo tvorijo na daljnem obzorju gorovja Mandžurije.

Že samo ta pogled nam je razgalil vso otožnost in v veseljem sprejememo zajtrk, ki nam ga je Kubisk prinesel na mizo.

Zajtrk je eno najvažnejših opravil na krovu. Prirejen je po nemškem in angleškem načinu, obilen, okusen, zelo hranilni in poln novih, različnih jedi.

Ali kdor ga hoče uživati lagodno s primernim mirom, naj dobro ve, koliko je ura in naj se ne da zapeljati raznim čudnim skokom stenske ure, ki jo Kubisk prestavlja kadar mu pride na misel.

Ob devetih pospravi Kubisk brez usmiljenja vse, kar je na mizi: krožnike, čašice, pečeno meso, jajca, suho meso in ne pusti zaspanec na mizi prav nič drugega kot ohlajeno kavo.

Toda enkrat se je zgodila tudi izjema, da se je Kubisk dal omehčati in mi je prinesel tudi po uri mehke kuhane jajca. Seveda so pa bila precej mrzla.

Razume se, da je bil včasih prav precejšen naval na naši dve umivalnici, če smo hoteli biti o pravem času in v spodobni zunanosti pri zajtrku. Če pravim dve je to res, pa zopet ni res.

Imamo res dve kabini, vsako z dvema umivalnikoma. Ali medtem ko je eden na razpolago »gospodom«, je drugi rezerviran za »dame«.

Na krovu je samo ena dama: lady Hay Drummond Hay, četudi ima številna imena v svoje priimku.

Svojo umivalno kabino moramo deliti med devetnajst moških. Ni torej čudno, če je vsako jutro zabasala hodnik dolga vrsta gospodov v spalnih oblekah, ki so z brivskimi pripravami v rokah čakali, kdaj bodo prišli na vrsto.

In če tudi je lepa gospa v svojem ljubkem kimonu in s svojo koketno jutranjo avblec že davno zopet izginila v svoji kabini in je njena umivalnica prosta, se nihče iz vse vrste ne upa prestopiti praga tega »svetega« praznega prostora.

Neko jutro je lačni želodec prisilil svojega gospodarja, da je vstopil v umivalnico, ki je bila strogo rezervirana za dame, kajti prehitro se je bližala usodna ura, ko pobere Kubisk pečeno meso, kuhana jajca in druge take dobrote in ti pusti samo hladno kavo.

Drugo jutro sta bila že dva predrzneža, ki sta si drznila vtihotapiti se tja.

Danes se je pa vrsta spalnih oblek razdelila kar na dvoje. Štiri umivalnike so zasedli štirje gospodje in, ko je ljubka gospa Hay boječe potrkala na vrata »svoje« umivalnice, se je pokazal z brivskim milom namazan obraz.

Takoj, gospa... in vrata so se zopet zaprla.

Sedaj se pa zopet v obednici tepemo za prostore pri oknih.

Ze od »poldne dalje plove »Grof Zeppelin« nad Kubelskim gorovjem in razgled je prekrasen.

Pravijo, da je nezaupanje geografom ena prvih lastnosti dobrega mornarja. Skoro bi verjel. Odličen, toda malo površen geograf, ki je risal zemljevid te pokrajine, ali jo je videl, je sploh vprašanje, je omejenemu gorovju določil 600 m višine.

K sreči pa tudi dr. Eckerer ne zaupa veliko geografom. Samo zato smo se mogli pravočasno dvigniti na 1800 m, ker bi sicer »Zeppelin« z nosom zadrl ob skalnate vrhove tega grebena, ki s svojo plastiko spominja na vhod v pekel.

Takoj nato smo zagledali na obzorju modro črto, ki je rasla od minute do minute. Naše začudene oči so zrlle eno izmed morij daljnjega Vzhoda.

Ne vem, bi li našel v svoji preteklosti trenutek, ki bi bil tako poln notranjega presenečenja, kot je bil ta.

Niso še pretekli trije dnevi, odkar smo zapustili Evropo in že gledamo pod seboj nov svet, na nasprotni strani zemske oble.

Neizmernost modrega Ochokega morja, preko katerega plove naš zrakoplov, nam za sedaj še prikri vajo pečine Sakhalina in gorovje Yesso.

Prve nam je noč sicer skrila, drugo pa je razgrnil pred nami prvi jutranji svit.

Ob osmih zjutraj nam je ostalo še 930 km, za seboj smo imeli pa 11.000 km prve in najtežje etape.

Pestrost te cvetoče japonske dežele nam krajša ure nestrpnega pričakovanja.

Sedaj vidim v resnici, kar sem prej o Japonski samo bral v knjigah in videl na slikah:

Visoke gore z ostrimi odsekanimi vrhovi, strme skalnate obale, v katere se zaganjajo valovi Tihega oceana, rjave hiše z nazaj zakrivljenimi strehami, da se ponoči nanje nabada hudobni duhovi. Civilizacija s svojimi cestami, železnicami, umetninami, tovarnami in lukami pa prav nič ne moti te zelene, kmečke narave. Se celo močnejši je njen vtis na nas.

Tako si končno izmijemo iz oči strah azijskih step.

Ozračje je polno brnenja naših strojev. Neštevilna letala so nam prišla naproti in nas bodo odslej spremljala do Tokia.

Na temnozeleni naravni preprogi pa je vzkliklo novo, čudno cvetje: Viharno navdušene množice Japoncev in Japonk v lepih, raznobarnih narodnih oblekah.

Ljudska knjižnica — in založništva Jugoslovanske knjižarne v Ljubljani: 27. zvezek: Pregled OFROCI SOLNCA 24 Din, vez 32 Din — 28. zvezek: Hagard, KLEOPATRA. 28 Din, vez 40 Din — 29. zvezek: Savinšek, IZPOD GOLICE. 30 Din, vez 42 Din — 30. zvezek: Stenketič, NA POLJU SLAVE. 28 Din, vez 40 Din — 31. zvezek: Doyle, IZGUBLJENI SVET 24 Din, vez 32 Din — 32. zvezek: Reinmichl, ZAGORSKI ZVO. NOVI in dr. Slavič, NA SINAJ

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglase strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Čekovni račun Ljubljana 10.349. Telefon števil 2328.

Prepričajte se o naivečji izberi

vseh novosti v oblačilih trdke

I. Maček

LJUBLJANA — Aleksandrova 12

Službe iščejo

Kuharica

dobro izveščana v gospodinjstvu, živinoreji in poljedelstvu želi službo v župnišču, kot je že prej bila zaposlena več let. — Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 3083.

Pošteno dekle

išče službo v dobri hiši, najraje v okolici Jesenic na Gorenjskem. — Naslov se nahaja v upravi »Slovenca« pod št. 3175.

Organist-cerkovnik

oženjen, Ceciljanec, z večletno prakso in dobrimi spretnostmi — želi službo spreminiti. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3197.

Trgovski pomočnik

računski, išče službo v trgovini z mešanim blagom. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3197.

Službo dobe

Kontoristinja

samostojno, z znanjem knjigovodstva, korespondence in nemščine, sprejem. Ponudbe z navedbo dosedanjih službovanj, plačilnih zahtevkov na upravo lista pod »Trgovina v mestu na delu« št. 3005.

Gradbeni tehnik

mlajša moč, s prakso v gradbenih poslih, izvršen risar, slovenskega in nemškega jezika popolnoma zmožen, se išče. Oferte z dokazili na: Friediger & Czeike, Maribor, Koroševa ulica št. 37.

Fotograf. pomočnika

(pomočnik) — sprejemem takoj. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe poslati z navedbo plače na Jevšenak, Foto, Dravograd.

Učenka

pridna in poštena — se sprejme v trgovino mešanega blaga na Jesenicah. (Nastop takoj.) Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 2969.

Čevljar. pomočnik

ki je več žalanterije, se sprejme. J. Dolinc, Barvarska steza 6.

Posredovalnica Ogrinc

Miklošičeva 28, interurban 3109, rabi za Ljubljano in sezono restavracijske privatne kuharice, sobarice, perice, služkinje, natakarike. Za odgovor dvodinarska znamka.

Iščem fanta

14—17 let za pomoč v gospodarstvu. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod: »Fant takoj« št. 3219.

Ženitbe

Uradnik

mlad, išče družico v svrhu ženitve. Kapital dobrodošel. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Bogumil« št. 3247.

Pouk

Šoferska šola

I. oblast konc. Čamerlik, Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugoavto). — Tel. 2236. Pouk in praktične vožnje.

Novost krojačim!

šiviljam! Da mi bo mogoče se pred pomladno sezono nuditi učencem novosti za 1930, sem poselil dunajski velesejem. Ogledal sem vse modele svetovno znanih tvrdk, ki jih bom v novem tečaju poučeval. Pričetek 28. marca. Da bodo udeleženci tečaj čimprej izvršili, bo trajal celodnevno 14 dni. Učnina znižana na polovico. Krojno učilišče, Ljubljana, Stari trg 19. — Izdaja modnih listov.

Dame, pozor!

Najnovejši spomladanski raznovrstni modni kroji po meri se izvršujejo v krojnem učilišču, kjer se tudi vrši redni pouk damskih oblek. Izdelujejo se tudi po najnovejših modelnih krojih plašči, kostumi, obleke itd. pri strokovno izprašani učiteljici ter lastnici modnega ateljeja Rozi Medved, Ljubljana, Mestni trg 24/III, naspr. magistrata.

Preporočajte povsod
dnevnik
SLOVENEČ

Zasluzek

Takojšnji zaslužek

in dobiček z domačo industrijo pletenja nogavic in pletenin na švedskem krožnem pletilnem stroju »Are«. Pouk brezplačen. — Tehna, Ljubljana, Mestni trg 25/I.

Denar

Posojilo

30.000 Din posojila proti garanciji in visokim obrestim iščem, drugo osebno. Ponudbe na upravo tega lista pod števil 3095.

Objave

Naznanilo

Spodaj podpisani naznanjam cenjenim trgovcem, da gospod **FRANC ROZMAN iz MARIBORA** nima več pooblastila za sprejemanje naročil, kakor tudi ne za inkaso. A. Kern, Kranj.

Stanovanja

Gospodična

čez dan zaposlena, išče sobico z eno posteljo v pritličju v bližini Tabora. Naslov v upravi pod št. 3250.

Stanovanje

soba in kuhinja se odda za 1. maj eni osebi. — Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 3192.

Stanovanje

večjo sobo, kuhinjo in pritlikline za 1. april ali maj išče mirna stranka. Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 3220.

Stanovanje

eno ali dvosobno, išče mirna, boljša družina brez otrok za 1. avgust. Jamči za čistočo in najemnine naprej. — Pisma na upravo »Slov.« pod »Družina«.

Ugodna prilika!

Zakonskemu paru brez otrok odda dama 1. maja brezplačno, v I. nadstropju vile: sobo, kabinet, kuhinjo, pritlikline, in nekaj vrta, proti prehrani. — Postrežbo plača. — Ponudbe: »Pod Rožnikom 1930« na ogl. odd. lista.

Soba

se odda solidni gospodični. Naslov v upravi pod št. 3244.

Kupimo

Vsakovrstno

zlatu, ručnicam, po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Posestva

Hotel naprodati

z 8 gostilniškimi sobami v Vel. Bečkereku, v zelo prometni ulici, z navadno obednico in pivnico, s hišo ali brez hiše, masivna zgradba, primerna za pisarno, velika klet. Priprava tudi za vsako veliko trgovino. PIKING, posredovalec.

Hiša

dvonadstropna, v Mostah, 7 minut od tramvajskega postajališča, z dobrim obrestovanjem, se ugodno proda. Pri nakupu se lahko prevzame večja hipoteka. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 3238.

Stavbišče

7500 m², ob gorenjski železnici, naspr. nove cerkve v Sp. Šiški, naprodati. Pripravno za vsako večje podjetje ali stavbišče, proda se skupaj najmanj polovica. Poizve se: Goštilna Zajec, Zg. Šiška.

Stavbne parcele

od 450 do 550 m² velike, na periferiji mesta, se pocieni prodajo. Vodovod in elektrika na razpolago. — Pojasnila: Ljubljana, Zaloška cesta 21.

Dva travnika

(Beriški travnika) v Zdobrovi pri Ljubljani, v izmeri 5 oralov, se takoj prodasta. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3146.

Enonadstropna hiša

nova, z več poslovnimi prostori ter vrtom — se proda ob prometni cesti in bližini železnice v Ljubljani za 360.000 Din. Vprašati v Realitetni pisarni društva hišnih posestnikov, Salendrova 6.

Visokopritlična hiša

nova, dvostanovniška, z lepim vrtom, se proda v Ljubljani za 200.000 Din. Vprašati v Realitetni pisarni društva hišnih posestnikov, Ljubljana, Salendrova 6.

Enonadstropna hiša

l. 1928. popolnoma prenovljena, 2 sobi, kuhinja, predoba, balkon zgoraj, spodaj 2 delavnici, klet, hlev, vodovod, elektrika, zelenjadni vrt, dvorišče, ob drž. cesti, v industrijski kraju Notranjske, pripravno za vsako obrt ali trgovino, 5 minut od kolčvoru, naprodati. — Naslov v upravi pod št. 3198.

Nameravate zidati?

Nudim nepristranska ekonomična pojasnila, skice, načrte, proračune in nadzorstva. — Ponudbe pod: »Inženjer arhitekt« na upravo »Slovenca«.

Vnajem

Trgovski lokal

na prometni cesti oddam. Vprašati v Sv. Florijana ulici 28, trgovina Golob.

Mlin oddam

takoj s prvim aprilom v najem. Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 3189.

HOTEL

v kopališču in zdravilišču ARANDJELOVAC - pri Belgradu - s 30 mebliranimi sobami in celokupnim kuhinjskim in restavracijskim inventarjem - se takoj odda v najem. Do hotela je železnica in avtopromet. — Naslov v upravi »Slovenca« v Mariboru.

Prodamo

Semenski krompir

beli (oneida) in tudi zgodnji, raznih vrst, nudim v vsaki množini. Ivan Augustin, Škofja Loka.

Puhasto perje

kg po 38 dinarjev razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Potem čisto belo gosje kg po 130 Din in čist beli puh kg po 300 Din. — L. Brozović, Zagreb, Ilica števil 82. Kemička čistilnica perja.

Motor

na surovo olje, 10 KS, jako ugodno naprodati. — Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 3162.

Seme

pravega kašeljkega zelja prodaja Ig. Mercina v Zg. Kašlju, p. D. M. v Polju. — 20 gr. za 8 Din.

Češki semenski oves

francosko lucerno, Goliat peso, grahorico in vsa druga semena nudi najceneje v najboljši kvaliteti Sever & Komp., Ljubljana.

Vrtnice

nizke, najnovejše barve, nudi Ivan Jemec, vrtnarstvo, Maribor. Zahtevajte cenik!

Harley-Davidson

motor 350 cm³ O. H. V., dobro ohranjen, prodam. Naslov v upravi št. 3213.

Vrtnice

kosmulje, lepotične grmovje, trajnice, različne cvetice, proda po nizki ceni vrtnarstvo F. Urbánek, Maribor, Kralj Matjaža ulica.

Pisalni stroj

malo rabljen, se proda pod zelo ugodnimi pogoji. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2930.

Vinskega kisa

dobrega, imam 10 hl. Na zahtevo pošljem vzorec in ceno. F. P., Bišče 20, p. Domžale.

Meceson portal

komplet — inkluzivno steklo in rolo, proda tvrdka A. E. Skaberne, Ljubljana.

Foto-amaterji, pozor!

Prodam foto-aparat 9 krat 12, obod iz kovine, z dvojnim iztegom, optika 4.5 s Compur zaklopko, s štirimi kasetami, pribor s štirimi dostavnimi lečami in prvovrstno rumenico, kovinast štiridelni stativ s kroglastim zgibom. Cena 1300 Din. Fr. Gosak, Duplica 9 pri Kamniku.

Rodalet marmelada

je najbolj naravno sladka sadna jed iz najfinjšega sadja, posebno prikladna za velikonočno pecivo.

Moško kolo

močno, radi odhoda k vokuom poceni naprodati. Ogleda se danes ali v nedeljo. Naslov v upravi pod št. 3241.

Štirikolesni voziček

za težo do 1000 kg, dobro ohranjen, se proda. — Kje, pove uprava »Slovenca« pod št. 3217.

Češki semenski oves

grahoro banatsko lucerno in vsa druga poljska semena dobite v najboljši kakovosti pri Fran Pogacniku, Ljubljana, Dunajska cesta 36.

Dobro ohranjena

Registr. National

blagajna

malo rabljena, se proda. Vprašati in ogledati: Maribor, Koroška c. 46.

Dva pletilna stroja

dobro ohranjena, se ugodno prodasta. — Naslov v upravi »Slov.« št. 3216.

Naicenejši koks

po 85 par kg le v mestni plinarni ljubljanski.

Gasilci, pozor!

Lep, skoraj nov krog poceni naprodati. Naslov v upravi pod št. 3242.

Na obroke

kupite lahko vsakovrstno blago s posredovanjem Kreditne zadruge detaljnih trgovcev, Cigaletova ulica 1. Posreduje hitro in diskretno.

Glasba

Piano

ameriški sistem, lep glas, ugodno naprodati. Naslov v upravi »Slov.« št. 3179.

Kupim

dobro ohranjene tamburaške instrumente. Točne ponudbe s ceno upravi »Slovenca« pod št. 3221.

Vijolino

dobro ohranjeno, kupim. Naslov v upravi pod št. 3243.

KLAVIRJI

Svarim pred nakupom navideznega blaga cenih klavirjev!

Kupujte na obroke

od 400 Din

prve svetovne fabrikate: Bösendorfer, Steinway, Förster, Hözl, Stügel original, ki so nesporno najboljše (lahka, precizna mehanika). Prodaja jih izključno le sodni izvedenec in bivši učitelj Glasbene Matice

Alfonz Breznik

Mestni trg 3.

Najcenejša izposojevalnica

Obrt

Elektropodjetje

A. Arhar

Ljubljana VII., Celovška c. 80, prevzema vsaka elektriška dela kot hišne instalacije, zvonce, radio, telefone, popravila vsakovrstnih strojev itd. Točna postrežba! Solidne cene!

KMETSKA HRANILNICA V RADOVLJICI javlja tužno vest, da je njen soustanovitelj in član načelstva, gospod

Adolf pl. Kappus

posestnik in restavrater v Kamni gorici

v ponedeljek 17. marca po kratki bolezni, previden s sv. zakramenti, mirno v Gospodu zaspal. Pogreb se bo vršil na praznik sv. Jožefa ob 5 popoldne v Kamni gorici.

Zaslužnega delavca ohrani naš zavod v častnem spominu.

Načelstvo in nadzorstvo.

Redka in koristna prilika.

da se vsakega tujega jezika lahko in v vsakem oziru dovršeno naučis v 3-4 mesecih. To je pouk po svetovni »Lingafon« metodi (angleški izum). Uči se s pomočjo gramofonskih plošč, ki so prikladne za vsak gramofon, uči se brez vsake tuje pomoči, ob vsakem času, kadar je komu po godu. So plošče za začetnike (konverzacija) kakor tudi za one, ki so jezika že večji (literatura) za vsak jezik posebej, so tudi čitanke in slovarji. To metodo so z navdušenjem sprejeli po celem svetu, uspehi pa so nad vse pričakovane dobri. Vsak, ki se okolišča s to metodo, hrani čas in denar. Zahtevajte prospekt ali pa si ogledite pri generalnem zastopniku za Jugoslavijo:

SRPSKA OBRTNA BANKA - BEOGRAD - Čika Ljubina 15
Telefon 37 - 87

IDA STICKLER javlja v svojem kakor v imenu vseh sorodnikov vsem prijateljem in znancem tužno vest, da je njen ljubljani soprog oziroma sin, brat in svak, gospod

FRANC STICKLER

kavarnar v Mariboru

v torek, dne 18. marca 1930 ob 3 zjutraj, po kratki bolezni, v 54. letu njegove dobe, izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb se bo vršil v Mariboru v četrtek, dne 20. marca 1930 ob 14 iz stare mestne mrtvašnice na glavni kolodvor, odkoder se truplo pokojnika prepelje v Villach.

Pogreb v Villachu se bo vršil v petek, dne 21. marca 1930 popoldne.

Sv. maše zadušnice bodo darovane v Mariboru v stolni in mestni župni cerkvi dne 21. marca ob 7 in v Villachu.

Maribor, dne 18. marca 1930.

Mestni pogrebni zavod v Mariboru.